NICOLAE ŞTEFĂNESCU

ASASINUL DIN ARHIVA

EDITURA TINERETULUI

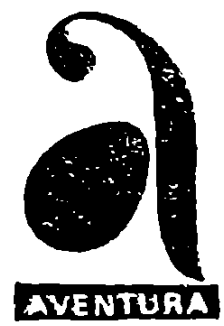
AVENTURA

NICOLAE ȘTEFĂNESCU

ASASINUL DIN ARHIVĂ

EDITURA
TINERETULUI

Motto : Sîntem oameni şi deci
purtarea noastră
trebuie să fie umană
Euripide

TREBUIE DESCOPERIT UN ASASIN

— Deci, trebuie să descoperim un asasin care a săvîrşit o crimă acum douăzeci de ani, zîmbi Emil Bunea, potrivindu-şi ochelarii cu lentile groase.

— Nimic mai uşor ! mormăi Ana Voinea, colaboratoarea lui. Sper că mai găsim ceva... amprente la locul faptei.

— Mai mult ca sigur ! Numai să nu fi plouat între timp şi să se fi şters urmele, întări Emil gluma Anei. Apoi cu acelaşi ton : Atenţie deosebită la straturile de flori din curte, poate mai păstrează urme de paşi.

— Deci casa are şi o curte.

— Şi ferestre. Asasinul a intrat pe fereastră şi tot pe fereastră a ieşit după comiterea crimei, deşi i-ar fi fost mai la îndemînă uşa, explică Emil.

— Înseamnă că asasinul era superstiţios ! exclamă Ana cu aerul unei descoperiri capitale care va duce cu siguranţă la demascarea ucigaşului.

— Iată o idee formidabilă ! se prefăcu entuziasmat Emil.

— Să nu uităm să luăm lupa ca să cercetăm cu atenţie pervazul ferestrei... Dacă mai există fereastra, dacă mai există casa, dacă mai există strada aceea... părăsi Ana tonul glumeţ.

— Dacă mai există oamenii care au fost implicaţi în această dramă... Dacă...

Drama se petrecuse cu douăzeci de ani în urmă.

Ana Voinea, o tînără de douăzeci și cinci de ani, proaspătă absolventă a Facultății de drept, își aruncă mașinal privirea pe calendarul de pe biroul lui Bunea, a cărui filă indica data de 3 iunie 1963.

— Trebuie să ne grăbim, spuse Emil, urmărindu-i privirea. Peste cîteva zile se împlinesc douăzeci de ani de la comiterea crimei, după care aceasta se prescrie.

— Peste zece zile, calculă Ana.

— Peste nouă ! precizează Emil, rupînd fila din calendar.

— Iar ai uitat să rupi fila din calendar, îl certă Ana.

— E chiar atît de grav ? întrebă Emil pocăit.

— De data asta nu-i chiar atît de grav, avînd în vedere că altă dată ai rămas în urmă cu săptămîni de zile.

— Deci, peste nouă zile asasinul sau asasinii pot dormi liniștiți.

— Cred că într-un fel asasinul și-a primit pedeapsa... reflectă Ana. Să stai timp de douăzeci de ani cu sufletul la gură, să tresari la fiecare bătaie în ușă, să te uiți tot timpul în urmă să vezi dacă nu ești urmărit, să-ți controlezi orice vorbă pentru a nu spune ceva care ar putea să te trădeze ! Un coșmar. Poate că asasinul sau asasinii, oricine ar fi el, sau ei, ar fi preferat să execute cîțiva ani de închisoare, decît să trăiască în această nesiguranță prelungită.

— Ca juristă, știi tot așa de bine ca și mine că tocmai acesta este motivul de ordin umanitar, pentru care legea, după un anumit număr de ani, dacă infractorul sau infractorii nu sînt prinși, prescrie fapta. Se consideră că vinovatul, sau vinovații au avut destul de suferit, conchise doct Emil.

— Ca să nu mai vorbim de lupta cu propria-i conștiință... continuă Ana, mai mult ca pentru sine.

— Dacă, desigur, asasinul dispunea de ea, răspunse Emil cu tonul cel mai serios posibil. Apoi, deschise un dulap fixat pe perete într-o firidă, cu uși de fier, pe marginea cărora se vedeau nenumărate pete de ceară roșie cu care se sigila după terminarea serviciului. Încăperea era mobilată simplu, cu strictul necesar : o masă de birou, două fotolii și dulapul cu uși de fier, în care se păstra arhiva secției S.C.D.E., cum o rezumase în glumă Ana. Adică, secția clasare dosare Emil. În dulap existau dosare clasate sau în curs de clasare. Multe din acestea erau găzduite în acest dulap de ani și ani de zile, avînd nenumărate straturi de praf așternute pe ele. În filele unor astfel de dosare era țesut destinul unei lumi de împricinați, dintre care mulți își primiseră pedeapsa dreaptă a legii, alții, din diferite motive, se sustrăseseră pedepsei, iar în cazuri izolate cîte un „vinovat", victimă a unei erori judiciare, aștepta să fie reabilitat. De toată această arhivă se ocupa secția formată din căpitanul Emil Bunea și angajata civilă Ana Voinea.

Colaborarea celor doi începuse cu cîteva luni în urmă, cînd Ana Voinea intrase pentru prima dată în biroul lui Emil Bunea, cerînd redeschiderea dosarului în care era cuprins cazul de la vila „Cerbul", caz în care fusese implicat tatăl său. Pe atunci, Ana abia absolvise Facultatea de drept și nu voise să-și înceapă cariera de juristă pînă nu avea să dovedească nevinovăția tatălui ei, nevinovăție de care era convinsă. Emil, neîncrezător la început, reanchetase cazul, derulînd evenimentele și prin deducții logice făcute pe baza descoperirii unor noi dovezi, reușise împreună

cu colaboratoarea sa improvizată să stabilească adevărul și să reabiliteze pe tatăl acesteia, Petre Voinea, implicat într-o crimă de care nu era vinovat. Reabilitarea, deși tardivă, — tatăl Anei între timp murise — a avut totuși o însemnătate de ordin etic.

După clarificarea „Afacerii Corbul", Emil o sfătuise pe Ana să se angajeze în miliție, ca juristă, și să lucreze împreună în această secție de „dezgropat morții", cum îi plăcea lui să glumească.

La început Ana refuzase.

— Nu m-am pregătit timp de cinci ani în facultate ca apoi să descopăr asasini prăfuiți din arhive, îi răspunsese Ana, jumătate în glumă, jumătate în serios.

— A, da ! Te-ai pregătit ca să stai închisă într-un birou al întreprinderii X și să rezolvi litigiile acesteia cu cooperativa „Amicii Orbilor" de pildă, încercă să-i plătească Emil ironia.

— De ce nu ? înălță Ana din umeri. De ce să diminuăm rolul binefăcător pentru oameni al acestei cooperative, zise Ana fără nici o intenție rea.

Emil, înțelegînd răspunsul ca o aluzie răutăcioasă, se roșise și sub povara complexelor sale își scosese brusc ochelarii, cărora începuse să le șteargă înciudat lentilele cu un gest reflex, ca să iasă din încurcătura în care intraseră amîndoi. Ana îl bătuse prietenește pe umăr, apoi cu un ton glumeț :

— Maestre, am să mă mai gîndesc.

După cîteva zile se întîlniseră din nou, pentru că Emil avusese să-i comunice ceva foarte „important". Și de fapt acest „ceva foarte important" nu fusese decît un pretext pentru a o vedea din nou pe Ana. Voise pur și simplu s-o vadă și să încerce din nou s-o convingă să lucreze cu el. Pentru aceasta Emil ela-

borase un punctaj prin care scotea în evidență importanța pe plan moral a secției pe care o conducea, în scopul de a mări interesul Anei față de această muncă. Conform acestui punctaj, problemele de ordin etic care se relevau în munca lor și care trebuiau să constituie un factor determinant pentru Ana erau următoarele :

1. Din cauza unei erori judiciare un nevinovat s-ar putea să sufere o pedeapsă nemeritată.

2. O victimă așteaptă să fie răzbunată de justiția umană.

3. Un adevăr este încălcat în picioare din reaua intenție, neglijența sau nepriceperea unor oameni.

4. Un vinovat se plimbă liber pe străzile orașului printre oamenii cinstiți.

Ana îl privise tăcută, gînditoare...

— Ce mai... glumise Emil. Trebuie să recunoști că amîndoi am scos-o bine la capăt la prima noastră anchetă.

— Atunci a fost altceva. Era vorba de tatăl meu, răspunse Ana, parcă nesigură de argument.

— Gîndește-te, continuă Emil cu înflăcărare, că poate la fel ca în cazul dumitale, un om sau niște oameni așteaptă reabilitarea.

Pe loc Ana refuzase categoric, și poate mai mult din spirit de contrazicere, pentru că a doua zi se prezentase la Inspectoratul General al Miliției unde ceruse oficial încadrarea în secția căpitanului Emil Bunea.

Deci, „cazul Bela Cony“ era cel de-al doilea caz de care se ocupau împreună.

Emil, cu gesturi calculate, de parcă oficia un act sacru, scoase din dulap un dosar voluminos, îl așeză

ușor pe birou, apoi bătu cu palma peste el spunînd în glumă :

— Aceasta este enigma ce va fi dezlegată de cei doi celebri detectivi.

Un norulet de praf se ridică încet și în același timp începu să se risipească. Era ca o solie de demult, a două decenii, care parcă voia să atragă atenția că nu e bine să ne atingem de enigmele vechi, sau dimpotrivă, ne amintea că e de datoria noastră, să risipim praful care s-a depus o dată cu trecerea anilor pe dosarele în care sînt închise cazuri nerezolvate, legate de destine umane.

Ana citi cu coada ochiului : „Cazul Bela Cony".

— Unguroaică ? întrebă ea.

— Nu. Românca. O dansatoare. Bela Cony era pseudonimul ei artistic. Era un fel de dansatoare de cabaret. Puțin cîntec, puțin dans, mai multă expunere a formelor și mai puțin talent, o informă Emil, dîndu-și aere de cunoscător.

— La București ?

— Da. La barul „Alhambra". Era un cabaret de lux, în care nu se putea pătrunde decît cu bani mulți și la recomandarea unui client mai vechi.

— Probabil că se organizau acolo și jocuri de noroc, își dădu cu părerea Ana.

— Un tripou în toată regula, cu escroci de tot soiul. În plus, mai existau și „separeuri". De altfel, în urma anchetei prilejuită de moartea dansatoarei, tripoul a fost închis.

— Se vede că există unele informații, aprecie Ana.

— Nimic mai mult decît... „unele", replică Emil.

— Pe scurt : în nouă zile trebuie să punem mîna pe asasin, atrase atenția Ana.

— Pe scurt : da ! zîmbi Emil.

Își scoase ochelarii și le șterse lentilele. Fără ochelari nu vedea aproape de loc. Toate în jurul său păreau niște umbre care se mișcau. De altfel, din cauza acestei miopii nu era folosit decît în cazuri foarte rare în activități operative. Însă șefii lui apreciindu-i calitățile excepționale în descifrarea amănuntului, dar în același timp și puterea deductivă și de sinteză, îl ținuseră în direcție și-l antrenaseră în migăloasa muncă de restudiere a unor cazuri vechi nerezolvate încă, din diferite împrejurări. Șeful său, colonelul Oroveanu, îl asigurase că această activitate este o muncă de cercetător, un fel de arheolog al timpului. Fără prea multă convingere, Emil se apucase de treabă. După rezolvarea cu succes a „cazului Cerbul" și după descoperirea adevăratului vinovat al acelei tragice întîmplări, autoritatea lui Emil crescuse. Însuși Emil își punea mari speranțe în secția nou înființată special pentru rezolvarea unor asemenea cazuri, secție în care el era și șef și subordonat. Acum situația se schimbase. Emil avea și el o subordonată, un fel de *Watson* al său.

Căpitanul își puse ochelarii și obiectele căpătară din nou forma lor reală.

Ana deschise dosarul cu vîrful degetelor, ca să nu se murdărească de praf, întrebînd în același timp :

— Dumneata l-ai citit, îi cunoști cuprinsul ?

— Da, răspunse Emil. Cunosc dosarul, însă povestea o cunosc mai de mult. Cînd îmi pregăteam lucrarea de diplomă, am răsfoit gazetele vremii. Este un caz destul de interesant, care s-a bucurat de atenție din partea presei la vremea lui.

— Dina Coman, citi Ana.

— Acesta este numele ei adevărat, lămuri Emil, care își ocupă din nou scaunul său.

— Aceasta e victima ? întrebă Ana și scoase din dosar o fotografie pe care o privi cu atenție.

Dina Coman era o femeie frumoasă, chiar foarte frumoasă. Cu părul bogat și blond ca de aur, cu un corp din acelea care primesc ușor calificativul de „superb", și cu ochii mari, catifelați de umbre negre, cucerea imediat publicul. În dosar existau mai multe fotografii care o reprezentau pe dansatoare în diferite ipostaze : în rochii sumare cu paiete, care lăsau în vîrtejul dansului corpul aproape gol, să arunce în voie sclipiri marmoreene, în rochii cu poale bogate de sub care abia se zărea vîrful argintat al pantofului, sau în costume strînse pe talie, pentru a-i scoate în evidență formele cînd zăcea frîntă în brațele partenerului, la dans. Apoi urmau cîteva fotografii de lucru : Dina Coman, alias Bela Cony, întinsă pe jos, în apartamentul ei, moartă. O a doua fotografie la morgă și o a treia — corpul dansatoarei acoperit în întregime cu un cearșaf alb. De sub cearșaf nu se mai vedea nimic din frumusețea corpului pe care puteai să-l confunzi foarte bine cu al unei femei urîte sau bătrîne, fapt ce te putea predispune la reflecții facile despre viață și moarte. De altfel, ceea ce sporea chemarea către asemenea reflecții era și zîmbetul acela enigmatic al dansatoarei pe care îl imortalizase fotograful profesionist și pe care îl surprinsese, se pare, și fotograful criminalist, pe chipul împietrit de moarte.

O altă fotografie reprezenta locuința dansatoarei : o casă „boierească" cu curte împrejmuită de un gard de fier. Apoi camera în care fusese găsit corpul și detalii din această încăpere, dintre care se distingea o

măsuță pe care se aflau două cești de cafea. Faptul că fotograful criminalist insistase asupra acestei mese, imortalizînd-o, însemna că cele două cești voiseră să joace un rol important în descoperirea enigmei din această dramă.

În dosar se mai găseau fotografii cu amprente, fotografii ale unor obiecte ce aparținuseră victimei și în fine fotografia obiectului cu care se pusese capăt vieții victimei, un revolver „Colt 32". Urmau : procese-verbale, raportul medicului legist, declarații ale martorilor, raportul anchetatorului, schițe etc.

— Frumoasă femeie... spuse Ana, închizînd dosarul. Apoi își scoase din poșetă batista mică, albă, cu care își șterse cu o deosebită atenție degetele lungi și fine.

— Da... frumoasă... mormăi Emil, surprins, cu gîndul în altă parte.

— Și cînd începem ? întrebă Ana.

— Păi... am impresia că am și început. Praful care se depusese pe acest dosar a și început să se risipească, rosti Emil, părînd mîndru de figura lui de stil. Și pentru că Ana continua să privească dosarul, tuși sec, jenat că ea nu-i gustase spiritul. De aceea reluă mai serios : Am și început. Dosarul a fost deschis, fotografiile au fost scoase la lumină, primele întrebări au fost puse...

— Crimă sau sinucidere ? Iată o întrebare foarte nouă, reflectă Ana.

— O, nu ! Această întrebare este depășită. Se pare că s-a stabilit cu certitudine că e vorba de crimă.

— Povestește-mi tot ce știi ! îl invită Ana.

Emil rămase cîteva clipe gînditor. Își împinse cu un gest reflex ochelarii spre rădăcina nasului, apoi se aplecă către Ana, ca pentru a-i face o destăinuire :

— N-am să-ţi povestesc nimic, deocamdată. În stadiul actual am cîteva idei, preconcepute, ca să zic aşa, cu care nu vreau să te influenţez.

— Nu mă las influenţată, se lăudă ea.

— Totuşi, te sfătuiesc să începi treaba cu o plimbare prin biblioteca Academiei. Acolo vei găsi toate ziarele vremii care s-au ocupat de acest caz. Este foarte important acest lucru, deoarece în coloanele acelor ziare cazul este prezentat în fel şi chip. Însă pe lîngă deducţii sforăitoare şi dramatizări de duzină, vei găsi şi amănunte care au scăpat anchetei.

— Deci : citesc toate ziarele care au relatat cazul Dinei Coman, apoi discutăm.

— Exact ! confirmă scurt Emil.

— Am înţeles, să trăiţi ! improviză Ana un salut milităresc.

— Nu ! Nu este un ordin, se bîlbîi Emil.

— Pentru mine, dorinţele şi sfaturile „dumneavoastră" sînt ordine, spuse Ana făcînd o reverenţă cochetă.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, poţi începe chiar azi.

— Poate că aş avea ceva împotrivă, însă cele nouă zile pe care le avem la dispoziţie nu-mi dau dreptul nici la cea mai mică obiecţie, zîmbi Ana strengăreşte.

— Eu între timp studiez dosarul, şi adăugă cu oarecare jenă : trec la prînz să te iau pentru a afla primele impresii.

— De acord, încuviinţă Ana şi se ridică. Apoi consultîndu-şi ceasul : Ne vedem la trei.

— Acum este 10. Cred că o să am destul timp să mă documentez.

Ana ieși din birou, prilej pentru Emil ca să-și reproșeze că nu e de loc curajos cu femeile. Astfel în loc să-i fi spus de la început că trece s-o ia pentru a lua masa împreună, se oprise la jumătatea propunerii. Își scoase nervos ochelarii și se îndreptă către oglinda instalată în rama cuierului. Se privi, dar nu-și deslușì clar trăsăturile. Putea să fie el, Emil, după cum putea foarte bine să fie un automobil. Își puse din nou ochelarii. Acum își distingea bine chipul pe care îl contemplă găsindu-i chiar unele calități. Apoi își amenință imaginea cu degetul :

— Ești cam timid, domnule Sherlock Holmes.

Deodată, privirea îi alunecă pe costumul său ; avea un costum de modă veche. Haina la două rînduri, iar pantalonul cam larg. Ana făcuse odată aluzie la „clasicismul" costumului său. Hotărît lucru : trebuie să-și pună la punct garderoba. Apoi puțin revoltat : Ah, și femeile astea ! Pentru rezultatele studiilor sau pentru publicațiile făcute în diverse reviste de specialitate nu l-a putut asemăna cu un „savant". Pentru ținuta vestimentară însă i-a găsit imediat termen de comparație...

Cu aceste reflecții în legătură cu moda masculină raportată la propria sa persoană, Emil se așeză fără prea mare tragere de inimă la lucru. Începu studiul dosarului.

Dina Coman... Pseudonim artistic Bela Cony... Vîrsta... împușcată în regiunea inimii... „Colt 32"...

O TÎNĂRĂ SE INTERESEAZA DE CAZUL BELA CONY

În Biblioteca Academiei, surpriză. Ziarele de care avea nevoie Ana (cele care se ocupau de „cazul Bela Cony") erau date. De altfel, după cît se vedea, Ana nu era singura care consulta ziarele vechi. Persoane de toate vîrstele, bărbaţi şi femei, aşezaţi în faţa pupitrelor din sala de lectură, studiau cu atenţie colecţii voluminoase formate din ziare vechi. Studenţi, cercetători, cronicari, sau simpli cetăţeni care voiau pur şi simplu să se informeze asupra unor probleme peste care trecuse timpul, ori voiau să-şi aducă aminte de ceva.

Şefa sălii de lectură, la întrebarea Anei, îi arătase cu capul către o tînără fată aşezată la un pupitru din capătul sălii, cufundată în citit.

— O să le ţină mult ? întrebă Ana în şoaptă ca să nu deranjeze cititorii.

Responsabila dădu din umeri, în semn că nu ştie.

Ana se hotărî s-o întrebe pe fata aceea tînără cu părul blond şi ochii negri. Se apropie de ea în vîrful picioarelor.

— Nu vă supăraţi, domnişoară...

Dar se opri la mijlocul frazei. Observă pe pupitrul tinerei fete că toate ziarele pe care le avea în faţă erau deschise la paginile care relatau „cazul Bela Cony". Coincidenţa o miră pe Ana.

Tînăra o privi zîmbind, aşteptînd ca aceasta să-şi continue fraza.

— Am voit să vă întreb dacă ţineţi mai mult colecţia, continuă Ana arătînd spre ziare.

— O, nu ! se grăbi fata s-o asigure. Cel mult o jumătate de oră, apoi trebuie să plec la facultate.

— Sînteţi studentă la medicină ? o întrebă Ana.

— Da, răspunse fata, oarecum mirată de perspicacitatea interlocutoarei sale.

Ana luă hotărîrea să aştepte. N-avea unde să se ducă într-o jumătate de oră. I se păru totuşi ciudat că tînăra studia tocmai ziarele în care se vorbea de cazul Dinei Coman. Zîmbi, gîndindu-se că o pusese în încurcătură pe tînăra studentă ghicind facultatea pe care aceasta o urma. În sprijin îi venise însă şi informaţia lui Emil, cum că şi el studiase această colecţie cînd îşi pregătise lucrarea de diplomă la medicină legală.

Se aşeză în faţa unui pupitru şi aşteptă, apoi văzînd tinerele şi elegantele studente care mişunau prin bibliotecă, îşi aduse aminte că înainte de a veni aici, avusese aceleaşi preocupări ca şi Emil : neliniştea în legătură cu îmbrăcămintea ei, fapt care o obligase să treacă pe la „Arta Modei", unde îşi probase un taior comandat cu o lună de zile în urmă. Cu această ocazie Ana observase că începuse să prindă gust de eleganţă, mai ales de cînd Emil, cu o naivitate copilărească şi de o sinceritate dumnezeiască în acelaşi timp, îi admirase o bluză pe care şi-o pusese pentru prima dată.

Tînăra cu colecţia veni spre ea, întrerupîndu-i gîndurile :

— Am terminat de citit, vreţi să vă aduc colecţia ?

— Nu, nu vă deranjați, spuse Ana ridicîndu-se. Le citesc la pupitrul dumneavoastră, e un loc mai retras.

— Lectură plăcută, îi ură studenta, plecînd.

Ana intenționă să meargă la responsabila sălii și să se informeze de numele fetei care trebuia să fie notat pe fișă. În cele din urmă renunță, îi era jenă. „Dacă ar fi fost Emil în locul ei, ar fi dezlegat repede acest mister, își reproșă Ana. Dar în definitiv, ce mister poate să existe în această coincidență ?

— Aveți toate colecțiile ? o întrebă bibliotecara, o femeie trecută de prima tinerețe, dar care arăta destul de bine.

— Da, mulțumesc... răspunse Ana și din nou voi s-o întrebe de numele fetei.

Renunță din nou enervată și de faptul că această fată începuse s-o obsedeze. „Ce curiozitate nelalocul ei", gîndi Ana.

Masa de lectură la care se așeză Ana era plină de volumele mai multor colecții, „Universul", „Dimineața", „Momentul" și alte ziare ale vremii. Privind maldărul de ziare, Ana se îngrozi. Ca să le răsfoiască pe toate i-ar fi trebuit zile întregi. Se hotărî să înceapă metodic : cu ziarele cele mai importante. Să înceapă fără grabă că doar n-au intrat „zilele-n sac". „Ba au intrat !" se corectă Ana în gînd. Avem la dispoziție doar nouă zile.

Începu cu „Universul". La 14 iunie ziarul anunța în prima pagină moartea prin sinucidere a cunoscutei dansatoare de cabaret Bela Cony. Informațiile erau însoțite de mai multe fotografii. Una o reprezenta pe dansatoare într-unul din cunoscutele sale numere de dans. Urma o fotografie care reda o măsuță cu două cești de cafea, din camera victimei. Poate ultima ei

cafea, dar în compania cui ? În altă fotografie era imortalizat patul dansatoarei pe care era aruncată o rochie, poate rochia cu care venise de la ultimul ei spectacol. Și așa mai departe. Ziarele relatau cu nostalgie moartea tragică a dansatoarei, subliniind cu un romantism îngroșat episoade din viața celei care făcuse un timp deliciul publicului din cabaretul Alhambra.

O fotografie care reprezenta un ceas deșteptător, căzut pe podea, spart și oprit la orele două după miezul nopții, era însoțită de un anunț cu litere de-o șchioapă : „La această oră a încetat o piruetă !“ Această fotografie constituia lovitura senzațională a reporterului respectiv.

În articol se povestea cu lux de amănunte momentul descoperirii cadavrului.

„...Domnișoara Irina Dobrescu, camerista artistei și în același timp doica fetiței ei Doina în vîrstă de doi ani, avusese o noapte agitată. Micuța Doina nu se simțise bine, de altfel era cam bolnăvicioasă. Dimineața, doica constatînd că fetița are temperatură mare s-a hotărît s-o înștiințeze pe mamă. Bătu ușor în ușa dormitorului artistei. Nici un răspuns. Mai bătu o dată. Aceeași tăcere neliniștitoare. În sfîrșit, cu sfială, deschise ușa dormitorului. Bela Cony, întinsă pe covor, părea că doarme.

„Doamnă !“ o strigă în șoaptă camerista de frică să n-o trezească brusc, deoarece artista se supăra rău cînd era trezită astfel. Însă din nou nici un răspuns. Irina Dobrescu se apropie în vîrful picioarelor de artistă părîndu-i nefiresc somnul ei. Un strigăt de groază O pată de sînge colora cămașa de noapte albă, imaculată a artistei în dreptul pieptului. Iar

mîna ei îndoită fără vlagă în direcţia inimii, mai ţinea încă între degetele crispate un revolver „Colt 32". Al doilea ţipăt de groază, camerista nu mai avu putere să-l dea. Rămăsese ca paralizată. Nu-i venea să creadă şi nici nu voia să conceapă că stăpîna sa, pe care o adora, despre care credea că va rămîne veşnic tînără, era moartă.

În cele din urmă, se împăcă cu realitatea şi primul ei gînd fu chemarea în ajutor a doctorului casei, domnul doctor Matei Bălănescu, un bătrînel simpatic, care o cunoştea pe dansatoare de cînd era copil. Acesta sosise foarte repede, locuind în apropiere. Însă în curînd se convinse că orice ajutor din partea lui este de prisos, aşa că anunţă comisariatul de poliţie".

Apoi articolul continua :

„Astfel a încetat să mai bată o inimă plină de frenezie, s-au oprit brusc piruetele încîntătoare care ne-au delectat de atîtea ori şi ne-au făcut să privim în urmă cu nostalgie sau să privim cu curaj în faţă răbojul anilor, ori pur şi simplu să uităm pentru cîteva clipe grijile cotidiene !..."

În continuare, în aceeaşi notă romantică raportul făcea un fel de necrolog închinat „sinucigaşei". Da, sinucigaşei, pentru că la început opinia generală înclina către sinucidere. De altfel, în prima zi nici un ziar nu pusese obişnuitul semn de întrebare : „Sinucidere sau crimă ?"

Reporterul unui alt cotidian, de fapt o reporteră, încercînd să analizeze motivul care o determinase pe Bela Cony să-şi pună capăt zilelor, scria :

...„Să nu uităm că dansatoarea avea 38 de ani şi la un moment dat este greu să urci pe scena unui ca-

baret cu acest... bagaj. Zîmbetul adresat spectatorilor înconjurat de cîteva riduri își mai pierde din farmec, mișcarea șoldurilor nu mai are unda felină fără care o dansatoare e moartă pentru scenă, 38 de ani este un război disperant pentru o femeie obișnuită să fie adorată, aclamată și urmărită pas cu pas de bărbații așa-ziși adoratori, robi ai capriciilor dansatoarei.

Steaua lui Bela Cony se apropia de asfințit. Așa că ea n-a făcut decît să-i întrerupă căderea cînd încă mai strălucea.

A avut nevoie de curaj și l-a găsit. Deci, în anumite împrejurări, sinuciderea este și un act de curaj și nu numai de lașitate. Bravo ei !"

Ana se opri cîteva clipe spre a reflecta asupra acestui articol în care o oarecare doză de răutate feminină se împletea cu un solid crîmpei de adevăr în ce privește psihologia victimei și cu o nereușită încercare de a justifica gestul dansatoarei.

Un al treilea ziar publica în patru rînduri știrea ca pe un accident oarecare.

Și în fine, un al patrulea ziar punea întrebarea : „...Pentru ce s-a sinucis Bela Cony ? O dragoste neîmpărtășită ? Sau poate o dragoste împărtășită, dar întreruptă din alte cauze care sînt greu de adus în dezbaterea opiniei publice. Doar sînt cunoscute relațiile pe care le întreținea dansatoarea cu vreo doi-trei din fiii de familie bună, și chiar cu unii tați cu... familii bune. În orice caz, dansatoarei nu i-a ars să «glumească», să simuleze... o sinucidere. Altfel, i-ar fi fost de ajuns să înghită cîteva aspirine așa cum fac multe «sinucigașe» sentimentale. Glonțul nu iartă !..."

Ana zîmbi amuzată, gîndindu-se la aceste „Juliete" care la cea mai mică încurcătură sentimentală apelează la aspirine pentru a deveni „celebre". În tot cazul, reporterul avea dreptate în ce privește afirmația că glonțul nu iartă.

Ana avea toate colecțiile în fața ei. Parcurgea paginile pe rînd, le întorcea cu răbdare, oprindu-se asupra fiecărei notări din care i se părea că ar putea să deducă amănunte interesante.

Din prima lectură reieșea clar că prima reacție fusese aceea a acceptării versiunii care pleda pentru sinucidere. Deci, nici un semn de întrebare. Totuși, un cotidian de seară, în prima pagină punea sub semnul întrebării această versiune. Reporterul rubricii polițiste, un ziarist versat, în vîrstă, cu mare experiență în materie și care de multe ori fusese o adevărată „mînă dreaptă" a poliției reproducea punctele principale din raportul medicului legist care fusese chemat să constate moartea, raport care între timp parvenise și ziarelor. Intenția reporterului de a scoate în evidență unele observații „alarmante" era vădită prin faptul că datele din raport erau scrise cu litere mari și numerotate.

Ana le urmări cu atenția încordată. Ordinea datelor era astfel :

1. Victima se împușcase ținînd revolverul în mîna dreaptă.

2. Țeava revolverului, în clipa cînd victima a apăsat pe trăgaci, se afla la o distanță de cinci centimetri de pieptul victimei.

3. Glonțul extras aparține unui revolver „Colt 32".

4. După poziția orificiului făcut de glonț în corpul victimei se poate calcula că traiectoria glonțului de la gura țevii și pînă la pieptul victimei a fost dreaptă.

5. Nici o urmă de violență în afară de o mică echimoză pe antebrațul drept.

6. Poziția corpului victimei pe covor este puțin anormală. Aceasta poate și din cauza zvîrcolirilor.

În continuare, reporterul ataca concluziile raportului făcînd unele presupuneri :

„...De obicei, traiectoriile gloanțelor care produc rănile sinucigașilor nu pot forma *linie dreaptă* între revolver și corp. Ele trebuie să fie puțin *oblice*...

...Este *imposibil* ca «sinucigașa» să fi ținut revolverul îndepărtat de corp cu *cinci centimetri* ! De obicei, țeava revolverului este *apăsată* pe trup.

...Vă rog, stimați cititori, luați un obiect oarecare și încercați să înlocuiți cu el un revolver. Insinuați apoi o încercare de sinucidere. O să observați că este *imposibil* să «vă împușcați» drept în inimă, ținînd «revolverul» cu *cinci centimetri departe de corp*. Și o să mai observați că este absolut *imposibil ca țeava revolverului să formeze linie dreaptă* cu ținta : inima. Ar însemna ca mîna dumneavoastră care ține «revolverul» să se *îndoaie* aproape în unghi drept, poziție prea puțin comodă pentru o... sinucidere !“

Ana, mașinal, încercă gestul propus de reporter, și, într-adevăr, încheietura nu asculta bine comanda.

A doua zi, mai multe ziare reluau întrebările reporterului respectiv, aducînd noi date. Semnul întrebării fusese pus la marginea cuvîntului SINUCIDERE. Unele ziare mai insistau în versiunea oficială, aducînd argumentele procesului verbal încheiat de

comisarul însărcinat cu anchetarea cauzei morții dansatoarei.

„...În camerea victimei nu s-a găsit nici o urmă care să conducă la concluzia unui asasinat."

„...Amprentele victimei destul de apăsate, se disting pe mînerul revolverului un «Colt 32»..."

„...Se pare că în ultimul timp victima avea unele stări de depresiune provocate de cauze încă necunoscute."

Din partea comisarului Paul Mihăileanu care conducea ancheta, nici o declarație. Din ziare reieșea că a treia zi, o explozie de zvonuri începuseră să circule ca urmare a unei anchete întreprinse de către trimisul special al unui ziar și care pledau pentru versiunea cotidianului de seară : CRIMĂ !

Se vorbea de cele două cești de cafea aflate pe măsuța victimei, de ceasul spart, poate „în urma unei lupte" ; de un martor întîmplător, care, trecînd cam pe la ora cînd s-a comis crima pe strada în care se afla casa artistei, a văzut un individ sărind pe fereastră. Se mai vorbea de o oarecare bîlbîială a cameristei Irina Dobrescu în fața anchetei. Pînă la urmă, unii ziariști afirmau că ar fi existat urme în curte sub fereastra dormitorului victimei.

În zilele care au urmat începuse să se desfășoare un dialog fulminant între reporterii rubricilor polițiste a diferitelor ziare ; unii puneau întrebări, alții răspundeau, așa că aveau loc adevărate dueluri, care produceau mai mare confuzie.

...„Dați crezare unui bețiv, ataca un reporter, care pretinde că a văzut asasinul sărind pe fereastra victimei ? În mod normal, la ora aceea, trebuia să vadă *doi asasini*".

Un altul răspundea.... „Apreciem spiritul confratelui însă degeaba încearcă să transforme o mărturie dezinteresată într-un efect al stării de ebrietate."

„Necunoscutul există, sublinia un alt ziar. Dovadă cele două cești de cafea și cele două pahare. Unul dintre ele poartă amprentele nefericitei dansatoare. Pe celălalt «NU S-A GĂSIT NICI O AMPRENTĂ !»

Cineva a șters amprentele ! Și... acest «cineva» nu poate să fie decît asasinul !

Deci, necunoscutul există ! Și acest misterios, necunoscut de poliție, era cunoscut de victimă cu care a băut o cafea, un pahar cu apă, a omorît-o, a șters amprentele sale și a dispărut. Cine este necunoscutul ? S-ar putea să fie' o persoană foarte cunoscută. De altfel, relațiile și prieteniile dansatoarei erau de notorietate publică. Cunoaștem chiar un fost deputat al partidului liberal care era în ultimul timp văzut mereu în anturajul victimei. A fost, ca să zicem așa. ultima ei cucerire."

Un alt cotidian de scandal intra și el în luptă.

„Nu cumva, confratele vorbește de fostul deputat Gelu Ionescu ?"

Apoi articolul continua cu multe semne de întrebare și cu referiri la unele cronici ale vieții mondene apărute nu de mult timp în urmă și care se ocupau de cuceririle lui Bela Cony. Tot articolul era plin de jocuri de cuvinte și aluzii. Nimic clar, nimic concret, și aceasta numai din cauză că fostul deputat era încă un tip influent care inspira teamă.

Un alt ziar din a cărui conducere administrativă făcea parte și fostul deputat, pentru a abate atenția opiniei de la persoana acestuia, aducea în centrul presupunerilor alte patru nume de bărbați cunoscuți în

lumea barurilor și cabaretelor de noapte. Acestea erau : actorul Stelian Sîrbu, directorul restaurantului „Aro", domnul Filip Cosma, căpitanul de cavalerie în rezervă Sergiu Ornaru și industriașul Oreste Papadat, care locuia chiar în apropierea casei dansatoarei.

Cei cinci bărbați erau în fruntea listei favoriților artistei și deci, după cum susțineau anumite publicații, trebuiau puși și în fruntea listei bănuiților.

Făcînd bilanțul acestor „descoperiri senzaționale" un ziar mai serios își bătea joc de acei reporteri zeloși, după care, ar fi trebuit să fie arestați cel puțin jumătate din locuitorii Bucureștiului, de sex masculin.

„De ce numai de sex masculin ? se întreba cu tonul cel mai grav posibil un reporter. După părerea noastră există destule neveste în stare să-și apere căminul prin *orice mijloc !*"

Poliția tăcea. Abia în a cincea zi, apăru fotografia comisarului Paul Mihăilcanu, care dădea un interviu.

„— Sîntem pe o oarecare pistă, dar din păcate nu putem să dăm amănunte.

— Dacă nu mă înșel, la început ați susținut versiunea sinuciderii...

— Dacă poliția ar da publicității fiecare gînd sau acțiune a ei, închisorile ar fi goale, iar infractorii s-ar plimba liniștiți printre noi ! a răspuns comisarul.

— Dacă am înțeles bine, opiniile dumneavoastră în legătură cu sinuciderea, avuseseră drept scop să-l deruteze pe făptaș, întreba reporterul.

— Ați înțeles bine.

— Se pare însă că asta n-a ajutat la descoperirea asasinului ! remarca ironic reporterul.

— Pentru că există ziariști care se cred mai polițiști decît polițiștii, și care, în lipsa unui scandal oarecare, se ocupă de afaceri ce nu-i privesc. Fac „anchete", se încurcă în picioarele noastre, publică informații pe care le sustrag cu mijloace nu prea onorabile, iar rezultatul acestui zel îl pune în gardă pe vinovat și-l avertizează că este bănuit !

— Susțineți, deci, că presa v-a încurcat !

— Da, asta susțin ! declara comisarul cu tărie. Presa, în vînătoarea ei după știri senzaționale, nu trebuie să ne încurce, ci să ne ajute. Reporterii rubricii polițiste ar trebui să nu publice decît informațiile pe care le furnizează poliția !"

Interviul lui Paul Mihăileanu a iscat un val de proteste printre reporterii cu veleități de cunoscători ai problemelor criminalistice.

„Comisarul insultă presa !"

„În loc să pună mîna pe asasin, comisarul Paul Mihăileanu «studiază»... un proiect de lege pentru presă !"

„Dacă vom aștepta pînă cînd poliția o să ne furnizeze informații, vom avea precis bărbi de patriarhi."

Spre începutul lunii iulie, interesul pentru moartea „cunoscutei artiste" s-a răcit. S-a ivit o altă crimă „pasională", apoi alte evenimente au captat atenția opiniei publice și neastîmpărul gazetarilor.

Lista suspecților s-a închis cu cei cinci principali favoriți. Indicii, presupuneri, dar nici o probă.

„Deci, cine dintre cei cinci ?" se întreba un ziar.

„Sau, poate, un al șaselea ?" scria altul.

Iar un al treilea glumea :

„S-a găsit asasinul. Acum este căutat comisarul care să-l aresteze."

Iar comisarul, incapabil să ducă la bun sfîrșit ancheta, fusese nevoit să demisioneze.

Unul din reporterii serioși reușise să-i ia un interviu, destul de laconic de altfel.

„— Pentru ce ați demisionat ?

— Este o rercușită care trebuie plătită !

— Aveți ceva în plus de spus în afara celor publicate ?

— Nu.

— Care dintre cei cinci suspecți vi se pare mai... suspect ?

— Nici unul.

— Un al șaselea ?

— Un al șaselea, poate...

— Aveți vreo bănuială ?

— Un comisar de poliție nu este un reporter, ca să-și permită să dea publicității gîndurile sale."

Larma în jurul „cazului Bela Cony" se stinse încet, topită într-un mare semn de întrebare. Ultima pîlpîire a mai fost demisia comisarului Paul Mihăileanu, care condusese ancheta. În legătură cu aceasta un cotidian amintea că destoinicul comisar, care în alte cazuri mai complicate a dovedit talent și „rasă de polițist", fusese poate silit să demisioneze numai pentru faptul că nu voise să-l demaște pe asasin care ar putea să fie „o persoană de familie", o persoană din aceea care aruncă fără nici un scrupul grămezi de bani pe tăvile de argint ale chelnerilor de la „Alhambra". Apoi dosarul a luat drumul arhivei, căpătînd un număr de ordine peste care s-a așternut praful multor ani, iar opinia a uitat drama „Bela Cony"

și pe însăși Bela Cony, peste care s-a așternut uitarea și pământul.

Numai încrederea unui procuror în intuiția înnăscută a prietenului său, căpitanul Emil Bunea, și dorința acestuia din urmă de a continua colaborarea cu Ana Voinea au scos din praf această poveste de acum douăzeci de ani.

UN MANDATAR CARE SIMPATIZEAZĂ LITERAȚII

În capul Anei se îngrămădiseră toate informațiile din lume. Acum după ce terminase de răsfoit toate ziarele care se ocupaseră de „cazul Bela Cony" nu mai știa nimic. În mintea ei datele se ciocneau într-o dezordine chinuitoare. Cîteva ore trăise în altă lume. Dar nu ajunsese la nici o concluzie. În cap nu-i rămăseseră decît semnele de întrebare ridicate de diferitele ziare, semne cărora era mult mai greu să le dai răspuns, după douăzeci de ani... Sinucidere ?! Asasinat ?!

Cînd Emil intră în sala de lectură a Bibliotecii Academiei, Ana nici nu-l observă, deși se uita la ea. Era ameţită, sleită de puteri ; era bîntuită de pasiunea meseriei, cum spunea adesea Emil.

Au plecat împreună.

— L-ai descoperit pe asasin ? glumi Emil.

— Da ! Este unul dintre cei cinci, sau pur și simplu, un al șaselea ! răspunse ea.

— Care este impresia dumitale ? se interesă Emil.

— Nu mă întreba nimic ! Nici nu știu unde mi-e capul !

— Bun. Atunci, hai să introducem în organismul nostru niţel fosfor, necesar creierului ! Te invit la masă ! .

— Unde ? N-am nici un chef de restaurant, de gălăgie...

— Acolo unde o să te duc, va fi liniște! Fără orchestră care cîntă „Cavaleria" sau „Carmen", în timp ce se aude clinchetul tacîmurilor și vociferările ospătarilor, iar la masa alăturată miroase a usturoi de la o saramură de pește.

— Emil! exclamă Ana prefăcîndu-se speriată. Ai reușit să scoți o frază atît de lungă, nelegată de o... anchetă! Extraordinar! Nu te doare capul?

— Tocmai de aceea, acceptă gluma Emil, ți-am spus că am nevoie de fosfor. Mi-am consumat cea din urmă resursă!

Emil rezervase o masă la un „mandatar", pe Ștefan cel Mare. Era un mic restaurant, cu cîteva mese, sus, la parter, și vreo patru mese la subsol. Specialitatea restaurantului — pescărie. Peștele era adus proaspăt de trei ori pe săptămînă.

— Va să zică, domnule Emil, sprijini mandatarii? glumi Ana.

— Cel de aici este un mandatar care... se respectă! protestă Emil. Face parte din puținii care servesc bine clientela și aduce pește proaspăt. Majoritatea mandatarilor, știind că publicul s-a obișnuit să fie prost servit, continuă tradiția... bufetelor de gară!

— Și apoi, avem nevoie de fosfor! rîse Ana, pentru că, chiar în clipa aceea, chelnerul aducea un platou cu o cegă fiartă cu cartofi întregi și aromată cu foi de dafin.

O sticlă din vinul „casei", rece-gheață, ceapă verde, salată de roșii și castraveți — trufandale.

— Păcat că n-are duzico! regretă Emil.

— Asta ce... pește mai e? se miră Ana.

— Nu cunoşti literatura noastră clasică ! îi reproşă Emil, abordînd un aer foarte serios. În primul rînd nu este un peşte, ci o băutură. Jean Bart în romanul său „Europolis" notează că cega merge foarte bine cu duzico ! În al doilea rînd, nici eu nu ştiu ce gust are această bunătate. Se pare că este o băutură bulgărească... Sau grecească.

— Se pare că da, îşi reaminti Ana. Este o băutură grecească, un fel de rachiu de anason, completă ea, de data asta cu un aer de expert.

— Să-l întrebăm pe Cosma, fu de părere Emil.

Şi profitînd de faptul că acesta intrase în clipa aceea în mica sală din subsol, ca să se convingă despre felul cum sînt serviţi clienţii şi dacă aceştia sînt mulţumiţi, îl chemă.

— Domnule Cosma !

Mandatarul se apropie imediat cu o ţinută politicoasă.

— Da, domnule ! Aveţi vreo dorinţă, vreo nemulţumire ?

— Nu, dimpotrivă ! Cega a fost minunată, îl asigură Emil. Vroiam numai să vă întreb dacă cunoaşteţi o băutură numită duzico ?

— Duzico ? Desigur. Este un rachiu de anason, specialitate grecească pe numele ei matern „uzo". În magazinul cu autoservire „Unic" veţi găsi două sortimente din această băutură. „Uzo Metaxa" şi „Uzo Tona Rival". Dar dacă vreţi o documentare mai amplă în această privinţă, vedeţi la masa aceea izolată din colţ (mandatarul indică discret cu privirea locul), se află binecunoscutul poet S.A. cu un prieten al lui cu care scrie scenarii de filme, bineînţeles,

cînd face pauză în poezie. El este o adevărată enciclopedie în materie.

— Mulțumesc, îi răspunse Emil. Îmi ajunge documentația dumneavoastră. Făcusem un mic pariu cu prietena mea, care a cîștigat. Mă scuzați că v-am deranjat.

— Nu face nimic, răspunse la rîndul său Cosma, cu o plecăciune amabilă, îndreptîndu-se către masa poetului.

Ana se pregătea să-și înceapă desertul, tort glase, cînd deodată se opri și-l privi pe Emil bănuitoare.

— Dar de unde îi cunoști numele ?

— Păi... am auzit cînd l-au chemat la masa alăturată și i-am reținut numele, răspunse Emil cu un zîmbet nevinovat.

Ana se uită la el cu ochii mari, întrebători, apoi brusc se aplecă peste masă întrebîndu-l încet :

— Cosma și... mai cum ?

— Mi se pare că Filip. Da, Filip Cosma, păru că-și amintește Emil și ochii lui sclipiră șiret sub lentile.

— Filip Cosma ?

— Da.

— Așa !... se miră Ana părînd supărată. Deci unul dintre cei „cinci".

— Așa se pare...

— Bravo ! Dacă nu este o simplă coincidență, lucru prea puțin probabil, înseamnă că bunul meu prieten și șef m-a invitat, chipurile, astăzi la o cegă, dar în realitate scopul invitației a fost de a lua legătură cu unul dintre...

— Nu, nu este o coincidență ! recunoscu Emil, cu oarecare jenă.

— Va să zică, eu nu am dreptul la o invitație amicală ? M-ai invitat în interes de serviciu.

— Nu avem timp, se justifică Emil. Avem numai nouă zile la dispoziție. Și apoi, ardeam de nerăbdare să văd măcar unul dintre personajele principale ale dramei „Bela Cony."

— Nu te mai scuza, te-am iertat, îl liniști Ana, după care privi cu coada ochiului în direcția fostului director al barului „Alhambra". Acum cînd știa că acesta este unul dintre foștii suspecți, curiozitatea profesională de a-l studia cît mai amănunțit puse stăpînire pe ea. Încercă să surprindă asemănări între trăsăturile acestuia și cele ale omului de acum douăzeci de ani, pe care îl cunoscuse în fotografii.

Filip Cosma, în ciuda celor șaizeci de ani, era un bărbat încă bine, înalt, cu părul argintiu, avînd în toată ținuta lui o notă de distincție. Acum Cosma discuta politicos cu clienții de la o masă vecină, prezentînd cu vocea lui de bariton specialitățile casei.

Cînd vorbea, fostul director afișa un aer cînd visător, cînd puțin vesel, iar Ana, care avea oroare de costumele negre, trebui să recunoască că pe Filip Cosma îl prindea bine, fără a-i da eticheta de ospătar sau antreprenor de pompe funebre.

— Cum o fi arătînd oare un om care timp de douăzeci de ani trăiește purtînd asupra lui asemenea taină ? întrebă Ana pe șoptite.

— Poate așa... șopti la rîndul său Emil, arătînd cu capul în direcția mandatarului.

Ana se străduia să observe ceva „anormal" în atitudinea lui Cosma : o neliniște, o îngrijorare. „E drept, că au trecut douăzeci de ani... se gîndi Ana,

de la moartea dansatoarei și poate că asasinul a reușit să scape de povara morală a crimei, totuși faptul că acum îl mai despart doar cîteva zile de termenul de prescripție, cînd justiția nu va mai avea nici o putere asupra fărădelegilor sale, ar trebui să-i creeze stări de neliniște. Nu ! Cu siguranță că acest om, Cosma, nu seamănă cu un om pe care doar cîteva zile îl mai despart de un eveniment de care depinde întreaga lui viață. Și totuși, mai știi ?"

În orice caz, prezența lui Filip Cosma, cunoașterea lui treziseră mai mult în Ana curiozitatea și dorința de a dezlega alături de colaboratorul ei această enigmă.

— Dacă m-ai adus aici, pentru a mă lega mai mult de acest caz misterios, să știi că ai reușit, recunoscu Ana, după ce Emil făcu plata și porniră spre ieșire.

— N-am făcut-o intenționat, se apără Emil, dar dacă s-a nimerit să fie așa, eu nu pot decît să mă bucur.

Deodată Ana își aduse aminte de întîlnirea din Biblioteca Academiei.

— Emil, azi am făcut o greșeală.

— Tu ? se miră Emil.

— Da. Cînd am fost la bibliotecă, am întîlnit acolo o altă persoană, care se interesa de „cazul Bela Cony".

— Cum adică ? întrebă Emil.

Și Ana îi explică cele întîmplate.

— Poate că ți s-a părut că fata aceea se interesa de același caz.

— Nu, nu, sînt sigură că studia „cazul Bela Cony", susținu Ana.

— Și care este greșeala ta ? zîmbi Emil.

— N-am reușit, adică nici n-am încercat, să-i aflu numele, mărturisi ea.

— Nu e nimic grav... Oricînd putem să-i aflăm numele din fișele bibliotecii.

— Da, ai dreptate, răsuflă ușurată Ana.

Ieșiră amîndoi în stradă. Cît au stat în restaurant nici nu-și dăduseră seama că afară plouase. Ploaie de vară trecătoare. Acum soarele apăruse din nou după un colț de nor. Frigea puternic asfaltul ud din care se ridicau coloane mici de abur. Pe burlanele streșinilor încă se mai scurgea apa, „cîntînd" monoton, parcă îmbiindu-te la somn. Șoseaua Ștefan cel Mare era plină de trecători grăbiți.

Tramvaiele și autobuzele erau arhipline. O aglomerație obișnuită pentru ora patru după-amiază, cînd oamenii ieșeau de la serviciu. Emil opri un taxi.

— Te las acasă, îi spuse el. E cazul să te odihnești puțin. Peste două ore ne întîlnim la serviciu. Poate că în astă-seară vom avea prima confruntare.

— Te-ai interesat, mai trăiesc foștii bănuiți de acum douăzeci de ani ? îl întrebă Ana.

— Încă nu știu. Am o listă cu numele lor. Peste cîteva ore am să știu și acest lucru.

Mașina ajunse în fața casei unde locuia Ana.

— Deci, la șase, la corvoadă, glumi ea coborînd din mașină.

Emil își continuă drumul cu mașina, blestemînd în gînd timpul ăsta nemilos care cînd nu trebuie se scurge prea repede.

APAR MAI MULȚI SUSPECȚI

În după-amiaza aceleiași zile, Emil abia apucă să intre în biroul său, cînd ofițerul de serviciu îl anunță că a fost căutat de maiorul Nicolau de la arhivele miliției, care-i lăsase vorbă să dea un telefon cum ajunge la serviciu. Emil își aminti că-l rugase pe Nicolau să-i caute fișele tuturor acelora care fuseseră implicați în „cazul Bela Cony" acum douăzeci de ani. „Totdeauna prompt maiorul nostru", zîmbi Emil, formînd numărul de telefon al acestuia. Telefonul sună ocupat. Timp de zece minute nu reuși să ia legătura cu Nicolau. Ca de obicei, maiorul era suprasolicitat; n-avea timp nici să respire, cum se plîngea el adesea. De ani de zile activînd în aceeași muncă, era mîna dreaptă a tuturor celor ce căutau să se documenteze în cazuri care nu mai existau nici în amintirea oamenilor. Ajutat de o memorie excepțională, de o practică îndelungată, dar mai ales de o pasiune rar întîlnită, maiorul ajunsese un fel de arhivă mobilă.

Gata întotdeauna să-și ajute colegii — și făcea aceasta cu mare plăcere — Nicolau nu se mulțumea să procure numai date seci. El făcea pe marginea materialelor o serie de notări în care îmbina spiritul de observație cu ironia. Aceste observații erau de mare ajutor solicitanților. Și totuși, acest extraordinar maior avea un mic cusur; nu uita niciodată să bombăne că „trag" toți de el ca niște barbari, că n-au

milă de el etc. Era o mică revanşă pentru toate bătăile de cap pe care i le procurau aceşti profanatori de arhive, cum le spunea Nicolau, cînd era supărat, sau acestor „arheologi", cum îi poreclea cînd glumea.

Văzînd că nu poate să vorbească cu el prin telefon, Emil se hotărî să coboare în subteranele pline cu dosare ale maiorului, ceea ce şi făcu.

— Ei, na ! Dumneata mai lipseai ! mormăi Nicolau cînd îl văzu.

— Mi s-a comunicat că m-aţi chemat, căută să se justifice Emil.

— Ce să-ţi spun... mi-era dor de dumneata. Poate voiam să-ţi mulţumesc că mi-ai dat beleaua asta pe cap. Auzi dumneata ? Să caut fişele unor indivizi care acum două decenii se ţineau de chefuri prin cabarete. Frumos, nu ? Unde să-i găsesc ? Sau crezi că te-au aşteptat pe dumneata două sute patruzeci de luni, adică şapte mii trei sute de zile ca să faci lumină, să descoperi asasinul într-o săptămînă. Ia vezi, tinere, să nu te înfumurezi. Ai devenit o celebritate de cînd cu „cazul Cerbul". Emil aşteptă cu resemnare să treacă „furtuna", ceea ce se şi întîmplă. Apoi maiorul schimbă brusc tonul.

— Tot cu colaboratoarea aceea drăguţă lucrezi ?

— Tot cu ea, răspunse Emil roşind puţin.

— A, ce mă rugaseşi ? Date despre „cazul Bela Cony" ?... Da, îmi amintesc de acest eveniment care a făcut vîlvă pe vremuri. Eu tot aici lucram. Mulţi suspecţi, multe discuţii şi nici un rezultat. Dacă s-ar fi continuat ancheta, ar fi ieşit ceva la iveală. Însă evenimentul a intrat în vîltoarea altor evenimente. Alegerile, votaţi soarele, poliţia era şi ea în preschimbare... Şi uitarea s-a aşternut peste zarva

făcută în jurul morții dansatoarei, iar dosarul a ajuns la mine. Dar ce-ți spun eu de-al de astea. Dumneata poate că nici nu te născuseși pe atunci, stimate colega.

Apoi Nicolau își întrerupse brusc peroraţia.

— Care este părerea dumneavoastră în acest caz ? folosi Emil pauza.

În Inspectoratul General al Miliției se spune că aceste „pauze", chipurile întîmplătoare, erau calculate de Nicolau pentru a vedea cum reacționează interlocutorul său.

— Despre care caz ? întrebă Nicolau, de parcă abia atunci picase din cer.

Emil îi cunoștea „jocul" așa că-i aminti cu seninătate.

— De Bela Cony.

— O, da, „cazul Bela Cony". Mult timp de-atunci, mult praf pe dosare. N-am nici o părere... Ce sînt eu ? O să ajungeți să-mi cereți părerea în toate cazurile de crime care s-au petrecut în ultimii două sute de ani ?

— Credeți totuși că a fost o crimă ? insistă Emil.

— Ba nu ! I se făcuse subit poftă de moarte lui Bela Cony... Ce-mi ceruseși ? A, da, fișele... Hm... iată... am un dosar aici. Vezi dacă îți va folosi la ceva... continuă Nicolau înmînîndu-i lui Emil un dosar învechit. Cu cazul „Cerbul" ai scos-o bine la capăt. Să vedem acum... Numai să nu-mi ceri să-ți ridic amprentele de pe ceașca cu cafea din care a băut asasinul acum douăzeci de ani, glumi Nicolau.

Emil se gîndi imediat să se folosească de împrejurare și să-l „exploateze" mai mult pe Nicolau în legătură cu această poveste. Faptul că pomenise de

ceașca de cafea, dovedea că el își amintește încă de unele amănunte legate de moartea dansatoarei.

— Deci... nu vă mai aduceți aminte de acest caz ? se prefăcu Emil că îl întreabă într-o doară.

Era și asta o metodă folosită de colaboratorii maiorului Nicolau. Se prefăceau că înțeleg și participă la micile lui supărări, tăceau cu smerenie în fața observațiilor sale, apoi începeau să-i pună întrebări pe ocolite, la care, după o mică rezistență, Nicolau răspundea procurînd multe date prețioase pentru anchetatori.

Era o satisfacție minoră pe care i-o dădeau față de imensele servicii oferite apoi de dînsul. De fapt, Nicolau cunoștea „terenul" și se lăsa „prins" cu plăcere. Deci, continuă încruntat.

— Nu-mi aduc aminte de nimic !

— Păcat... păru că se resemnează Emil. Aș fi avut de pus unele întrebări.

— De ce nu m-ai întrebat acum douăzeci de ani ? izbucni Nicolau. Apoi ironic. A, uitasem... abia te născuseși... Și, mă rog, de ce te ocupi acum de acest caz ? De ce naiba nu lași morții în pace ? Cîteva zile mai are asasinul ca să se liniștească în sfîrșit ! Probabil... zece, cincisprezece zile... și dumneata vrei să-i iei această unică șansă, continuă maiorul jumătate în glumă, jumătate în serios. Apoi trecu brusc la întrebarea lui Emil, după cum îi era obiceiul : Ce părere am ? Ziarele lansaseră ipoteza că asasinul ar fi fost unul din cei cinci favoriți la patul dansatoarei. Scuzați-mi expresia vulgară, într-adevăr, dar asta e... În fond, de ce n-ar fi fost unul din cei șase sau șapte, nu ?

— Ce știți despre anchetator ?

— Cum îl chema... Stai să mi-l amintesc. Paul Mihăileanu... Ce să știu... mai nimic... Un anchetator foarte bun ; excelent. Era socotit ca unul din cei mai buni comisari. Avea mult fler, multă fantezie și capacitate de deducție... În acest caz a dat însă chix ! Sau, cine știe, a fost silit să abandoneze cazul cînd și-a dat seama că vinovatul este o persoană sus-pusă. De altfel, a demisionat după aceea... Nu mai știu ce face.

Mi-l amintesc bine. Da, da, era un polițist capabil. Pe vremea aceea am lucrat și eu cîteva luni cu el... Își făcuse oarecare celebritate ; presa vorbea adesea de descoperirile sale. Se specializase îndeosebi în crime. Mi se pare că de cînd a plecat din poliție a făcut mai multe meserii, cînd am auzit ultima oară de el, era un fel de jurisconsult la distileria de la Brazi... Și-acum, ajunge ! Nu mă mai ține de vorbă, că nu te am numai pe dumneata pe cap... îl concedie Nicolau.

— Am plecat... și mii de mulțumiri !...

— Vezi că unul din bănuiți a murit. Poate a fost chiar asasinul ! îi mai strigă Nicolau cînd Emil ajunse la ușă.

„Asta ar fi culmea ! gîndi Emil urcînd scările care duceau spre biroul său. Apoi se admonestă : Nu, zău... Chiar mi-a intrat în cap că am să pun mîna pe vinovat acum, după douăzeci de ani, cînd el poate s-a și obișnuit cu ideea că a scăpat. După douăzeci de ani... Ca în Dumas..."

Pînă la urmă însă Emil descoperi că asta și dorea de fapt : să-l prindă pe vinovat, dacă mai trăiește, bineînțeles. Apoi pe firul aceluiași gînd mai descoperi că i-ar fi părut rău ca asasinul să fi murit și să fi scăpat în felul acesta de pedeapsa legilor. „În orice

caz, trebuie făcută dreptate", căuta Emil să-şi justifice interesul pentru acest caz. Ajuns în biroul său, se aşeză la masa de lucru, îşi desfăcu puţin cravata cu care nu se prea împăca, şi pînă la venirea Anei se hotărî să răsfoiască materialul luat de la Nicolau.

Dintre cei cinci suspecţi de acum douăzeci de ani, mai erau în viaţă patru.

1. Filip Cosma ; 62 de ani. Văduv. Are o fată măritată cu un doctor. După anul 1948, a lucrat în sectorul socialist de alimentaţie publică ; la început ca simplu ospătar, iar apoi, datorită muncii şi pricepérii sale, a ajuns director, calitate în care a funcţionat la restaurantele „Grădiniţa", „Cina" şi, în sfîrşit, la „Lido". Fusese pensionat în urmă cu doi ani. De cîteva luni de zile, luase ca mandatar micul restaurant „Ghiocelul" de pe strada Ştefan cel Mare, în a cărui transformare în bine se cunoaşte mîna de gospodar a lui Cosma. De altfel, cu firea lui de pretins „aristocrat" al breaslei, cu serviciul său ireproşabil şi slăbiciunea pe care o manifesta pentru oamenii de artă, a atras în acest modest local cîteva din figurile boemei bucureştene binecunoscute. Portdrapelul micului grup este Gheorghe Neghină, regizor de filme care domină localul cu înfăţişarea lui masivă şi mustaţă de haiduc ; secretar este prozatorul Stelian Croatul zis Vulpaşin. Aici este la modă deviza : „Ura şi la gară", căci după închiderea localului, portdrapelul urmat de „bandă" se mută în restaurantul gării, deschis pînă la ziuă. În mijlocul acestor consumatori, care adesea amînă plata pentru „vremuri mai bune", îi place lui Cosma să stea la taclale povestind despre Bucureştiul de altădată. O calitate demnă de reţinut

a mandatarului este aceea că tot timpul cît a fost gestionar la stat a avut o purtare ireproșabilă. Pe fișa lui, Nicolau făcuse următoarea observație : „Se pare că a fost lovit de moartea artistei. O iubea ? Sau este altceva la mijloc..."

2. Actorul George Sîrbu. Vîrsta, 58 de ani. Divorțat de trei ori. Fără copii. Locuiește pe strada Brezoianu. Din 1948 joacă la Teatrul Municipal, fiind considerat unul din cei mai buni actori ai teatrului. Este și profesor la Institutul de Teatru unde conduce o clasă. Bun profesor, bun actor, a pregătit o serie de tineri foarte talentați. Excelent recitator de poezie, de altfel, el însuși poet, este folosit adesea la televiziune. Cîștigă bine.

Observațiile lui Nicolau :

„Se spun multe pe seama lui. De pildă, că e afemeiat... (cîți nu sînt !...) Afișează o mină de om de pe altă lume, ca să scape de tracasările ce-l plictisesc. A se citi cartea lui «În culise». Atenție totuși, e un om ciudat. Altceva, nimic..."

3. Sergiu Ornaru. Fost căpitan de cavalerie, vîrsta 65 de ani. Căsătorit, pensionar. Locuiește într-o căsuță din satul Snagov. Prin 1948 mai era încă în cadrele active ale armatei. Participase la insurecție și făcuse toată campania împotriva hitlerismului, 1944—1945. Ulterior a avut neplăceri. A fost dat afară din armată, iar după trei ani reintegrat cu toate drepturile. Acum se ocupă cu pescuitul ; mare amator. Are doi fii : unul doctor la Pitești, altul inginer la Brașov.

Observațiile lui Nicolau :

„Om cinstit. I-au plăcut femeile, vinul și poezia. Camarazii de regiment îi spuneau «călărețul liric».

Apoi, subliniat : A fost de o gelozie feroce și atît de liric... încît putea s-o omoare pe Bela Cony..."

4. Fostul deputat Gelu Ionescu, 58 de ani : căsătorit, o fiică măritată, actriță la un teatru din provincie. A fost arestat cîțiva ani pentru deținere ilegală de aur. În prezent, avocat la un colegiu din București.

Observațiile lui Nicolau :

„Bun avocat, însă nu tot așa de cinstit. Nu cred că ar fi avut curajul să comită o crimă... Sau, mai știi ?"

5. Cel care „scăpase", vorba lui Nicolau, era Oreste Papadat, care decedase cu cîțiva ani în urmă, fost mare bogătaș, proprietar de terenuri și de case. Pe marginea fișei sale Nicolau preciza : „Soția lui Papadat trăiește și poate fi găsită în Piața Rosetti, în clădirea fostului hotel «Titanic», acum cămin studențesc. Această clădire fusese proprietatea lui Papadat, iar după naționalizare i se lăsaseră două camere în care locuia el și soția. Avea doi fii care plecaseră în Grecia în toamna anului 1948".

Printre fișe Emil găsi o mică notiță scrisă cu creion roșu : „Atenție, femeile ! Nu uita : sînt răzbunătoare !"

Această indicație avu darul să-l deruteze. Nicolau a voit să glumească cu el; sau notația avea o anume semnificație ? De fapt, nu era de loc imposibil ca una din nevestele amanților lui Bela Cony să fi... „Vai ! Dar în acest caz numărul suspecților se dublează dintr-o dată ! Încurcată treabă..." oftă Emil. Și deodată, îl cuprinse dorința să lase totul baltă și să doarmă pînă în ziua prescripției, după care a doua zi să facă raportul de clasare.

În continuare, Nicolau mai nota cîteva informații despre principalii martori.

1. Irina Dobrescu, după căsătorie Neagu, avea 25 de ani la data cînd a murit dansatoarea. Era camerista acesteia. În prezent, locuiește pe strada Zece mese, aproape de Foișorul de foc. Are trei copii. Pînă în 1955 a lucrat la o fabrică de textile. Apoi s-a pensionat pe caz de boală. Soțul ei, maistru de lumini la Teatrul Giulești, cîștigă destul de bine.

Observațiile lui Nicolau :

„Declarațiile fostei cameriste, cam dubioase... Atenție..."

2. Elena Farcaș : 38 de ani la moartea dansatoarei, fostă cabinieră la teatrul „Alhambra", actualmente peruchieră la Teatrul Național. Căsătorită, cu patru copii. Cel mai mare în vîrstă de peste 30 de ani locuiește pe strada Glinca, în cartierul Floreasca. Confecționează în particular, ajutată de fiica sa, peruci și cîștigă foarte bine. Atenție ! Elena Farcaș o ura pe Bela Cony.

3. Vasile Neagu, soțul Irinei Dobrescu. Fost electrician la Teatrul Alhambra. Acuzat de furt în perioada aceea, fusese în cele din urmă scos din cauză. Dansatoarei îi dispăruseră din cabină bijuterii. Printre alții, Bela Cony îl bănuise și pe Neagu, fapt ce-i atrăsese acestuia neplăceri.

Observațiile lui Nicolau :

Vasile Neagu + Irina Dobrescu (camerista care-i va deveni soție) + dispariția bijuteriilor = de văzut...

În sfîrșit, pe o notiță separată erau trecute cîteva informații despre fiica dansatoarei, Doina Coman, care de la moartea mamei sale locuia cu o femeie pe care o considera ca și mama ei. De altfel, Doina în ziua dramei abia împlinise doi ani. Numele femeii care o crescuse pe Doina era notat de Nicolau cu

majuscule : FLORICA AIOANEI. „De ce oare ! Ce semnificație avea acest nume scris astfel ?“ Emil se uita la notiță ca la un document cifrat, știind cîtă bătaie de cap dădeau solicitanților însemnările lui Nicolau pe marginea unor materiale, cu toate că la o primă vedere păreau întîmplătoare sau simple capricii.

Imediat dădu telefon la bufet și comandă două cafele „tari“. Era și timpul, pentru că n-apucă să pună receptorul în furcă cînd în birou intră Ana.

— Te-ai odihnit ? o întrebă Emil.

— Nu prea. N-am timp, caut asasinul, răspunse Ana așezîndu-se.

— Și l-ai găsit ?

— Da ! Este unul din cei cinci, spuse Ana, cu un aer de expertă.

— Sau din cei zece, glăsui Emil.

— De unde au apărut încă cinci ? se miră ea.

— Nevestele răzbunătoare ale celor cinci, rîse Emil, aducîndu-și aminte de notița lui Nicolau.

— Da ! Ai dreptate, la asta nu m-am gîndit... oftă Ana.

— Închipuiește-ți că ar fi putut să existe o soție, care, observînd că relațiile soțului său cu dansatoarea duceau la distrugerea căsniciei sale, s-a hotărît s-o asasineze.

— Femeile, deobicei folosesc otrava ! E nu procedeu mai puțin brutal.

— Cînd nu știi să tragi cu arma, i-o întoarse Emil.

Între timp veniră cafelele.

— Deci, ne apucăm de lucru, propuse Ana. Și să începem prin a face o lectură metodică a dosarului.

— Am o altă propunere, interveni Emil. Înainte de a citi dosarul, să luăm mai întîi legătura cu principalele personaje, legate într-un fel sau altul de eveniment. Cu alte cuvinte, să reluăm ancheta în funcție de datele noi obținute, pe care le vom confrunta cu cele din dosar și vom trage concluzii.

— Mai mult ca sigur că ni se va închide ușa în nas de către cei în cauză, considerîndu-ne că umblăm după fantasme. În fond, cine să-și mai aducă aminte de amănunte după două decenii ?

— Dimpotrivă, sînt convins că în capul eroilor noștri, în legătură cu drama, după atîția ani, nu a rămas decît esențialul. În afară de asta, după atîta amar de timp nimeni nu va mai avea rețineri și nici interes să mai ascundă ceva.

— Nimeni, în afară de asasin.

— Desigur, fu de acord Emil. Totuși, cei care știau cîte ceva, din discreție și nevoind să amestece numele lor în acea învălmășeală de discuții care a urmat morții dansatoarei, au tăcut. Acum cînd cazul a fost dat uitării, amintirile sînt mai limpezi iar intențiilor lor de a se destăinui mai puțin îngrădite de considerente ca cele arătate.

— S-ar putea să ai dreptate... Cum începem ?

— În ordinea în care a început-o și primul anchetator. Adică, cu declarația Irinei Neagu, născută Dobrescu. Locuiește pe lîngă Foișorul de foc.

— De ce n-o începem cu anchetatorul ? întrebă Ana.

— Părerile lui de acum douăzeci de ani le cunosc din dosar, iar cele de acum i le voi cere la urmă, pentru a nu mă influența.

— Bem cafeaua, sau pornim ?

— Bem cafeaua, acceptă cu mărinimie Emil. Între timp, uită-te la fotografia cameristei, adăugă el, scoţînd din dosar poza Irinei Dobrescu, care înfăţişa o fată tînără cu trăsături fine.

Ana îşi sorbea încet cafeaua contemplînd fotografia. De fapt, ea mai văzuse fotografia fostei cameriste publicată în ziarele pe care le cercetase la Academie. Şi din ziare şi din fotografia pe care o avea în faţă, se putea observa clar că Irinei îi plăcea să pozeze şi la propriu şi la figurat. Obişnuită cu lumea în care trăia şi lucra, juca şi ea teatru cu destul succes.

Ana îşi aminti că un cotidian al timpului reproducea chiar trei poze ale Irinei Dobrescu în trei atitudini diferite, bine „jucate". Una o reprezenta pe cameristă reconstituind descoperirea cadavrului, o a doua, o imortalizase plîngîndu-şi cu desperare stăpîna, iar ultima, zîmbind reporterului.

— Nicolau îmi atrage atenţia să fim atenţi cu ea, spuse Emil.

— Pentru ce ? se miră Ana.

— Nu ştiu... Un furt, sau aşa ceva, în care era amestecat şi actualul ei soţ.

— Bun ! O să vedem la faţa locului, hotărî Ana şi se ridică.

Ieşiră din birou şi cu un taxi ajunseră la destinaţie.

UN SCHIMB DE LOCUINȚĂ

Informațiile lui Nicolau erau exacte : Irina Dobrescu, Neagu, după căsătorie, locuia în strada Zece mese, într-o casă cu un singur etaj și cu curte. Cînd Ana și Emil ajunseră la ea, o găsiră singură, în grădină, aplecată peste un rond cu flori pe care îl plivea de buruieni. Ana fu izbită de diferența dintre Irina Dobrescu pe care o cunoștea din fotografie și Irina Dobrescu devenită Neagu, pe care o avea în față și care întruchipa femeia năpădită de bătrînețe înainte de vreme, grasă și ridată, dar care n-a uitat că a fost cîndva tînără și pe deasupra și frumoasă. Dovada : rămășița de cochetărie care acum n-o mai prindea : fardul exagerat, părul oxigenat și capodul cu culori tinerești.

— Doamna Neagu ? întrebă Emil.

— Da, eu...

— Născută Dobrescu ?

— Da, răspunse femeia, mirată de astă dată.

— Sîntem de la miliție, se legitimă Emil.

— Doamne. Dar ce s-a întîmplat? se sperie doamna Neagu. Un accident ?

— Nu, nu... se grăbi s-o asigure Emil... Am vrea să vă întrebăm ceva... Ceva despre o poveste veche... dacă ne dați voie, bineînțeles.

— Da, da, cum să nu... răsuflă ușurată gazda. Dar poftiți... intrați în casă... Doamne, m-am speriat...

Dar, vă rog, poftiți, intrați înăuntru, domnișoară, insistă doamna Neagu care-și regăsise stăpînirea de sine. Au intrat întîi într-un hol mare, apoi într-o sufragerie în care garnitura de mobilă „Dunărea" nounouță mirosea încă a pădure. Un televizor „Dacia" așezat pe colț îi privea pe musafiri prin ecranul lui mare, iar mica bibliotecă, în care figura o mare parte din „Colecția femeilor celebre", destăinuia preferințele literare ale gazdei.

Peste tot însă, domnea o curățenie exemplară. Se părea că gazda stă tot timpul cu cîrpa de șters praful în mînă.

— Să vă fac o cafea ? întrebă doamna Neagu amabilă.

— Nu, vă mulțumim, abia le-am terminat, o asigură Ana, care ardea de nerăbdare ca gazda să înceapă să deșire firul înfășurat de aproape două decenii.

— O dulceață ! mai încercă gazda.

— Nu vă deranjați ! refuză Emil la rîndul său.

— Dar nu mă deranjez de loc, se împotrivi femeia. Cum adică, veniți în casa mea și să nu vă tratez cu nimica ? Și fără să mai aștepte răspunsul, de frica unui nou refuz, se îndreptă repede către un dulăpior, de unde scoase un borcan cu dulceață.

— Este de smochine, spuse ea mîndră. Am pregătit-o eu cu mîna mea din smochinul acela din curte, dacă l-ați văzut.

Emil ridică din umeri încurcat. Ce e drept, nu prea-l văzuse.

— Da... l-am văzut, răspunse Ana repede, ca să-i facă plăcere gazdei.

— Se numără printre puținii smochini care se găsesc în București, continuă gazda, la fel de mîndră.

— Ce faceți cu el iarna ? se simți obligat să întrebe Emil.

— Să nu mă întrebați cît îmi dă de lucru. Îi fac un mușuroi mare de pămînt la rădăcină, apoi îi înfășor toată tulpina într-un strat de paie, peste care pun o pînză de sac. Cu toate astea, iarna cînd sînt geruri mari, tremur de frică să nu înghețe.

Între timp, termină cu aranjatul farfuriuțelor cu dulceață pe o tavă de argint pe care o așeză în fața musafirilor. Și după ce umplu paharele cu apă rece din frigider, în sfîrșit, se așeză și ea la masă, privindu-i pe cei doi tineri întrebător. Acum cînd datoria ei de gazdă fusese îndeplinită, doamna Neagu își aduse aminte că are de-a face cu două persoane de la miliție.

— Venim la dumneavoastră în legătură cu o poveste veche, așa cum v-am spus de la început, căuta Emil s-o pregătească. O poveste veche care interesează totuși miliția. Așa că să nu vă mire întrebările pe care vi le vom pune.

— N-au să mă mire, îi asigură gazda, mirată încă de pe acum.

— Vă aduceți aminte de dansatoarea Bela Cony ?

— Doamne ! exclamă femeia. Cum să nu-mi aduc aminte ? Auzi vorbă ! Doamna Dina, săraca... Dar cum de v-ați mai adus aminte de dînsa ?

— Țineați la ea ? întrebă Emil ocolind răspunsul.

Emil și Ana o țineau sub priviri. Irina Neagu ezită să răspundă, lăsînd privirile în jos, priviri în care lui Emil i se păru că deslușește o undă de răutate. Poate că amintirea timpului cînd era obligată s-o servească

pe dansatoare și să-i satisfacă toate capriciile nu-i făcea plăcere.

— Da, răspunse ea cu întîrziere. Țineam la doamna Dina... Era bună cu mine.

„De ce a ezitat să răspundă ? se întrebă Ana. În fond, putea să «joace» acest răspuns, așa cum a mai făcut și altă dată".

— Dulceața a fost excelentă, interveni Emil așezînd farfurioara pe tavă.

Dar gazda nu mai avea poftă să aducă din nou vorba despre unul dintre puținii smochini din București. Gîndul ei se întoarse cu ani de zile în urmă, la timpurile cînd era camerista dansatoarei, cînd o admira și o invidia pentru succesele și viața de lux pe care o ducea, sau cînd o ura pentru capriciile ei de femeie răsfățată.

— Săraca doamna Dina... mormăi, ca pentru sine, Irina Neagu.

— Dumneavoastră ați găsit-o... Emil se întrerupse. Vrusese s-o întrebe dacă ea a găsit-o moartă, dar se răzgîndise. Îl stînjenea întrebarea. Intenționa s-o întrebe pe ocolite. Insă Irina Dobrescu înțelesese.

— Da, eu am găsit-o.

— La ce oră ? întrebă Emil.

— Dimineața, la ora cinci. Păru că ezită pentru un moment, apoi continuă : Da, îmi aduc aminte. Fetița era bolnavă... avea temperatură. Mă speriasem și am voit s-o trezesc pe doamna. Am bătut în ușă și n-am primit nici un răspuns. La început m-am mirat. Știam că doarme foarte ușor. Am bătut din nou în ușă, apoi am deschis-o încet. Am văzut-o pe doamna întinsă pe covor. Am strigat-o, înfricoșată. M-am apropiat de ea și i-am văzut pieptul plin de sînge. Doamne, nu pot

să uit acest tablou. Nu știu de cite ori n-am visat-o așa cu pieptul acoperit de o pată roșie, mare, de sînge.

Și cu ochii înlăcrimați, Irina Dobrescu își făcu semnul crucii.

— Ați anunțat poliția ?

— Da... Am telefonat la poliție.

— Imediat ?

— Nu, răspunse ea după o scurtă pauză. La început am telefonat domnului... Ah, nu-mi aduc aminte cum îl chema... Era un prieten al doamnei, un ofițer...

— Domnul Sergiu Ornaru ? încercă să-i aducă aminte Emil.

— Da, da ! exclamă Irina satisfăcută. Dumnealui. Îmi era teamă să nu-mi răspundă soția dînsului. Dar pînă la urmă n-a răspuns nimeni la telefon.

— De ce l-ați anunțat tocmai pe el ? tatonă Emil.

— Acum nici nu-mi aduc aminte...

— Desigur, au trecut prea mulți ani, îi dădu dreptate Emil. Și în continuare ați anunțat poliția ?

— Da ! Circumscripția din care făceam parte.

— În noaptea aceea n-ați auzit nici un zgomot în camera doamnei, n-ați auzit împușcătura ?

Pe chipul Irinei Neagu trecu o umbră de durere sau de teamă. Ezită din nou, apoi răspunse :

— Nu... n-am auzit nimic...

— Camera dumneavoastră era aproape de dormitorul doamnei ?

— Nu... nu prea aproape... recunoscu doamna Neagu. Dar n-am auzit nimic. Eu dormeam în aceeași cameră cu fetița. Aveam grijă de dînsa. Eram și obosită.

— N-ați observat ceva deosebit în purtarea dansatoarei în ajunul morții sale ?

— După cîte îmi aduc aminte, nimic. Doamna venea de obicei la ora unu după miezul nopții. Uneori mă chema s-o ajut să se dezbrace, alteori nu. În noaptea aceea știa că sînt obosită, deoarece în nopțile din urmă nu dormisem din cauza fetiței. Așa că nu m-a trezit. Apoi... dar cum să-mi mai aduc aminte după atîția ani ?

— Da, desigur... fu de acord Emil.

— Atunci, am spus totul... Am semnat și o declarație. Da, da, am spus tot ce știam... Apoi brusc : Dar cum de v-ați adus aminte de această nenorocire, după atîția ani ?

— Domnișoara, care e funcționară la noi în miliție, încercă Emil o justificare, susține un examen la Facultatea de drept și printre alte dosare se ocupă și de studierea „cazului Bela Cony".

— Da, da, confirmă Ana, care nu încetase s-o observe pe Irina Neagu, cu o curiozitate abia stăpînită.

— Doamne, sper că nu o să publicați vreun articol pe la vreo gazetă ! se sperie Irina. Știți, acum sînt alte vremuri, am copii mari. Și-apoi, gazetarii... Dumnezeule, ce-am mai pătimit cu ei după moartea doamnei. Se încăierau nu alta, care să mă descoase mai întîi.

— Fiți fără grijă. Nu e vorba de așa ceva, o asigură Emil. Întîmplările astea au murit de mult. Noi am făcut o simplă informare pentru un studiu.

— Aveți copii ? se interesă Ana.

— Desigur... am doi băieți și-o fată !

— Merg la școală ?

— Băiatul are optsprezece ani și lucrează ca electrician la cooperativa „Ascensorul". Fata urmează o școală de infirmiere.

— Sînt copii buni, vă ascultă ? se interesă Ana.

— Mulțumesc lui dumnezeu... Am copii buni. Al mai mic, care este în clasa a patra, este foarte deștept. Cîntă și la pian, se lăudă fosta cameristă.

— Și soțul dumneavoastră ? continuă Ana întrebările de ordin familial.

— Este maistru de lumini la Teatrul Giulești. Cînd ne-am cunoscut, lucra tot ca electrician, la Alhambra. Irina se opri pentru cîteva clipe, apoi se grăbi să-i asigure. Ne-am cunoscut cu ocazia anchetei... Adică la moartea doamnei, Dumnezeu s-o ierte...

Emil tresări. Această grabă a Irinei Neagu de a-i preciza timpul și împrejurarea în care îl cunoscuse pe soțul ei i se păru ciudată. Avea senzația că a găsit „ceva". Acel ceva, răsărit așa... dintr-un cuvînt, sau dintr-o frază fără prea mare importanță.

Irina, nemulțumită probabil și ea de această mărturisire, continuă :

— Ne chemase atunci domnul anchetator. O cunoștea pe doamna.

— Cine, Paul Mihăileanu ? se miră Emil.

— Da, dumnealui... Și din nou Irina se opri, suspicioasă. Oare iar făcuse o gafă ? Se simți totuși obligată să continue : A cunoscut-o pe doamna cu ocazia unei anchete.

— Ce anchetă ? se prefăcu Emil că nu știa despre ce e vorba.

— Din cabina doamnei dispăruse o brățară, continuă Irina, fără prea mare tragere de inimă. S-a reclamat cazul la poliție și domnul comisar Mihăileanu făcuse ancheta.

— Era o bijuterie de valoare ?

— Nu știu, răspunse repede Irina, după care urmă

o nouă pauză. Emil se uita țintă la ea. Era mai mult ca sigur că fosta cameristă își făcea reproșuri că se grăbise cu răspunsul. Adică cum să nu știe ea valoarea bijuteriei, cînd cunoștea obiectele dansatoarei ca pe propriile ei lucruri ? Rezultatul acestei bănuieli se văzu repede. Adică, stați să-mi aduc aminte... Da, da... Era o brățară de aur cu diamante. Foarte scumpă. I-o făcuse cadou un grec bogat. Nu-mi aduc aminte numele lui. De altfel, și dumnealui a fost bănuit că ar fi omorît-o pe doamna...

Emil, văzînd că Irina Neagu încerca să schimbe vorba, reluă povestea cu brățara.

— Cînd s-a întîmplat furtul ?

— De fapt, nici nu era sigură că i s-a furat. Poate că o pierduse, așa cum mai pierduse cu cîteva luni înainte o cruciuliță de aur.

— Și cam cînd a pierdut brățara ? insistă Emil, schimbînd formularea întrebării.

— Păi... să fi fost cu cîteva luni înainte de moartea ei. Cinci, șase luni... așa ceva...

— Pe cine a învinuit Bela Cony de furt ?

— La început pe cabinieră, o moldoveancă rea de gură foc. Se zice că ar fi și amenințat-o pe doamna. La teatru se zvonea că moldoveanca ar fi omorît-o din răzbunare că o făcuse hoață. Apoi și pe Neagu l-a bănuit, continuă fără nici o tragere de inimă Irina, căutînd să pară că nu se sinchisește de această bănuială care a planat asupra soțului său.

— Pe care Neagu ? ținu Emil să-i precizeze Irina.

— Pe soțul meu. Adică atunci nu eram căsătoriți.

Emil schimbă o privire cu Ana.

— Doamna Bela Cony... avea mulți prieteni ? mai riscă Emil o întrebare.

Irina Neagu începu să rîdă.

— Știu ce vreți să spuneți... Să nu credeți că doamna era din acelea care... Nu, doamne ferește! Era artistă și mai era și frumoasă. Bărbații mureau după ea. Este drept că fiind cam sentimentală, se îndrăgostea repede. În perioada aceea îl iubea pe domnul Filip Cosma. De el mi-aduc aminte bine. Venea la doamna cu brațul plin de flori. Și ce flori scumpe... După moartea doamnei l-am mai întîlnit de cîteva ori. Chiar acum șase luni a fost aici la mine. Trecea întîmplător pe stradă, ne-am întîlnit și m-a recunoscut. L-am invitat în casă și a venit. Foarte drăguț om și manierat...

O nouă privire între Ana și Emil fixă în memorie această „întîlnire întîmplătoare".

— Și desigur v-ați adus aminte de cele petrecute atunci? tatonă Emil, iar Ana aștepta cu nerăbdare răspunsul.

— Da... Desigur... Am vorbit de una, de alta... Ne-am adus aminte și de moartea doamnei. Bietul domn Filip chiar m-a întrebat dacă s-a mai interesat cineva de această poveste tristă.

— Așa va să zică... șopti mai mult ca pentru sine Emil.

— Da, și am rîs, că doar după atîția ani, cine să se mai intereseze... Și iată că veniră-ți dumneavoastră astăzi să mă întrebați. Ca să vedeți...

— Adică, ce v-a întrebat domnul Filip? se interesă așa, într-o doară, Emil.

Irina îl privi bănuitoare.

— Ce să mă întrebe... Da, îmi amintesc precis. Mi-a zis: „Îți mai aduci aminte, coniță Irina — că

așa mi-a spus dumnealui întotdeauna — de biata Bela... Am uitat-o toți... Sau poate pe dumneata te-a mai întrebat cineva de dînsa ?“ Asta a fost tot, informă Irina, privindu-i din nou bănuitoare pe vizitatori pentru a vedea reacția.

Ceva nedeterminat plutea în aer, un fel de neîncredere, de bănuială amestecată cu senzația că ei nu mai discută un caz vechi, ci o întîmplare petrecută cu cîteva zile înainte. Emil era convins că gazda de acum nu va mai vorbi. Se va închide în ea. Va încerca să ascundă lucrurile despre care nu i-a convenit nici cu douăzeci de ani în urmă să vorbească. Amintirea dramei dansatoarei îi redevenise clară și o dată cu aceasta, îi renăscuse și instinctul de apărare. Și într-adevăr, Irina Dobrescu tăcea, gîndindu-se probabil la întrebările ce urmau să i se pună și la răspunsurile pe care va trebui să le dea.

— De fiica doamnei Cony știți ceva ? întrebă Ana cu speranța că va mai putea scoate ceva de la Irina.

— De Doina, nu.

— N-ați mai văzut-o de atunci ?

— Nu... răspunse Irina cu gîndul în altă parte.

— Am auzit că stă împreună cu o rudă, mai încercă Ana.

— Cu o rudă ?

Irina începu să strîngă farfurioarele de dulceață ca să cîștige timp spre a cîntări dacă riscă ceva răspunzînd. Apoi se hotărî.

— Nu, nu cred să-i fie rudă femeia la care stă. E o croitoreasă, sau așa ceva. Se spune că-i este rudă, dar nu cred... Doamna Dina nu avea nici o rudă așa de apropiată.

— Dumneavoastră ați plecat imediat din casa dansatoarei ?

— Da. Nu mai puteam să stau în casa aceea. O vedeam mereu pe doamna întinsă pe covor moartă... Îmi amintesc că a rămas în casă, pentru puțin timp, o pretinsă rudă din provincie. Părerea mea este că venise să ciupească ceva : mobilă, haine. Știți, așa se cam întîmplă în astfel de cazuri. Făcu o mică pauză apoi adăugă cu tărie : Eu am plecat numai cu lucrurile mele. N-am luat nici rochiile pe care mi le dăruise doamna. N-am vrut să se spună nimic rău de mine, să fiu bănuită de furt. Și-așa îmi era frică de comisarul acela care ancheta cazul.

— Mihăileanu ?... îi aminti Emil.

— Da, domnul comisar Mihăileanu, care de fapt a adus-o pe ruda aceea din provincie în casa doamnei. Dînsul a spus că tot ce se găsește în casă aparține fetiței, adică Doinei. Așa că n-a lăsat să se ia un ac din casă.

— Și tatăl Doinei ? întrebă Ana.

— Oh, tatăl fetiței ! Nici nu l-am văzut vreodată. Doamna divorțase de el înainte de a o naște pe Doina. Soțul doamnei era, mi se pare, marinar, căpitan de vas, sau așa ceva. Era plecat mereu, așa că nu prea a fost văzut cu doamna.

— Și cine o întreține pe fată ? Are bani femeia aceea ?

— Dumnezeu știe... Să vă spun drept, nici nu m-am interesat. Mi-am închipuit că are cu ce... dacă și-a luat asupra ei grija creșterii fetiței. Doar n-a obligat-o nimeni. Emil era stăpînit de senzația că femeia ar vrea să spună lucruri mai importante în legătură cu fata dansatoarei, dar ezită. Hotărî să nu

forțeze lucrurile ; să n-o asedieze cu întrebări care ar fi speriat-o și n-ar mai fi scos un cuvînt.

— V-am pus această întrebare, deoarece mi-am închipuit că ați iubit-o pe Doina, care chiar cînd trăia mamă-sa, mai mult cu dumneavoastră stătea.

Emil încerca o altă strategie și se pare că nu greșea.

Gazda începuse să dea semne de neliniște. O tulburare puternică pe care n-o mai putea ascunde începuse să pună stăpînire pe ea. Deodată, în curte se auzi zgomotul unei motociclete.

— Bărbatul meu ! îi anunță Irina, sărind la fereastră.

Afară se înnoptase. Abia acum își dădură seama cît de repede trecuse timpul și că stăteau aproape pe întuneric.

— Vă rog să nu-i spuneți pentru ce ați venit... spuse repede gazda și adăugă : Nu e bine să dezgropăm morții.

În încăpere intră soțul Irinei, un bărbat înalt, de vreo cincizeci și cinci de ani. Se opri puțin nedumerit în ușă, apoi aducîndu-și aminte că este totuși un om politicos, spuse „bună seara" făcînd o ușoară reverență. Era îmbrăcat într-o scurtă de piele și pantaloni de catifea strînși pe pulpe, aduși din străinătate cu ocazia vreunui turneu. Scoțîndu-și mănușile de mușchetar cu care conducea motocicleta, îi privi pe oaspeți, întrebător, cu ochii lui negri, mici și neliniștiți.

Emil și Ana se ridicară în același timp, apoi Emil se adresă gazdei :

— Vă rog să ne iertați. Am fost informați greșit în legătură cu schimbul de locuință.

Ieșiră apoi repede, fiind convinși că Irina Neagu, născută Dobrescu, va continua cu succes minciuna lansată de ei.

Gazda îi conduse pînă la poartă, așa că Emil avu prilejul să-i spună :

— Dacă vă aduceți, între timp, aminte de ceva important în legătură cu cele discutate, vă rog să mă căutați la Inspectoratul General al Miliției de pe strada Ștefan cel Mare. Întrebați la informații de căpitanul Emil Bunea.

— Ce să-mi aduc aminte ? șopti speriată Irina, uitîndu-se în urmă pentru a se convinge că nu e urmărită de soțul său. V-am spus tot ce știam... nu mai am nimic de spus.

— Mă rog... acceptă Emil. Cum credeți... Totuși, noi vă rugăm încă o dată să ne iertați pentru deranj...

— Nu face nimic, spuse gazda repede, închizînd poarta în urma lor.

Ziua fusese căldură mare în oraș. Acum pale de vînt năvăleau pe străzi. Se răcorise brusc. Emil și Ana mergeau unul lîngă altul fără să observe schimbarea timpului. Ana era impresionată de schimbările pe care le operase trecerea timpului în trăsăturile acestei femei, pe care o transformase într-o fostă femeie frumoasă. Pe de altă parte, Emil se gîndea că poate greșise în formularea întrebărilor.

Trebuia să citească mai atent declarațiile anterioare ale cameristei, să-și formuleze întrebări suplimentare, prin care să fi putut confrunta afirmațiile ei din prima anchetă cu cele făcute în prezent.

La prima intersecție se despărțiră. Ana intenționa să ia un autobuz pentru a fi la timp la o întîlnire cu mama ei. Mergeau la teatru.

— La ce teatru aveţi bilete ? o întrebă Emil.

— La „Municipal“. Se joacă „Moartea unui comis-voiajor“.

— Şi... întîmplător joacă George Sîrbu ?

— Întîmplător ! Nu cred. După cîte ştiu este în distribuţie de la punerea spectacolului în scenă. De altfel, cochetă Ana, îmi permiteţi să vă raportez, tovarăşe şef, că Sîrbu este slăbiciunea mea... Vreau să văd cu ce ochi îl voi urmări acum cînd îl ştiu implicat în acest caz „misterios“ în a cărui dezlegare vom rivaliza cu „Răzbunătorii“. Ce ziceţi, domnule Steed ?

— În această situaţie, doamnă Peel, de mîine îmi voi cumpăra umbrelă, îi întoarse Emil gluma.

DECLARAȚIA BĂNUITULUI CARE MURISE ÎNTRE TIMP

Rămas singur, căpitanul Bunea nu avea unde să se ducă. Atras de acest caz ca de un magnet se îndreptă către serviciu. Simțea nevoia să revadă dosarul, să recitească declarațiile Irinei Neagu, născută Dobrescu, să le compare cu cele relatate de dînsa în discuția pe care o avuseseră. Mergea gînditor, absorbit de presupuneri și deducții.

Traversînd o intersecție, se trezi în fața unui automobil care era gata să-l prindă sub roate și cu toată acrobatica sa săritură, în lături, fu șters de mașina care se depărtă în viteză, așa că nici n-avu timp să audă înjurătura șoferului.

— Era să mă omori, ticălosule, și adjuncta mea te-ar fi trecut în rîndul suspecților din „cazul Bela Cony", încercă Emil să glumească pe socoteala sa.

Ajuns la birou, scoase din dulap dosarul „Bela Cony" și-l deschise. Foițele subțiri, bătute la mașină la un rînd, i se părură acum mai puțin îngălbenite. Suflă peste ele mașinal, le netezi cu palma, apoi se așeză în fotoliu și se cufundă în lectură.

Declarațiile luate Irinei Dobrescu chiar în dimineața în care fusese descoperit cadavrul dansatoarei în linii generale corespundeau cu informațiile pe care aceasta le dăduse cu ocazia vizitei făcute. Desigur că cele de acum douăzeci de ani erau date cu lux de amănunte și înfloriturî.

Cele dintîi întrebări ale anchetatorului încercau să stabilească împrejurările în care fosta cameristă o găsise pe dansatoare moartă în camera ei. Declarațiile de atunci ale Irinei Dobrescu corespundeau cu afirmațiile făcute în acea zi în fața Anei și a lui Emil. Senzațiile cameristei, ora, relatarea despre boala fetiței erau identice cu amintirile Irinei Dobrescu-Neagu, relatate după douăzeci de ani.

Din interogatoriul luat atunci cameristei, atrăgea atenția în mod special următorul dialog :

„— A căutat-o ieri cineva pe doamna ?

— La noi toată ziua sună telefonul...

— Totuși, în timp ce dînsa era la teatru, n-a căutat-o nimeni ?

— Cînd era la teatru n-o mai căuta nimeni acasă. Toți prietenii dînșii știau unde s-o găsească.

— Se întorsese singură acasă ?

— Nu știu... n-am auzit-o intrînd...

— De obicei se întorcea singură ?

— Niciodată... Totdeauna o conducea cineva, o cunoștință, un prieten, care o aștepta la teatru pînă după spectacol.

— În camera doamnei s-au găsit două cești în care erau resturi de cafea. Aceasta denotă că cu cîteva ore înainte de moarte, a fost vizitată de cineva.

— N-am văzut pe nimeni.

— Cine a pregătit cafeaua ?

— De obicei, cînd avea musafiri, eu pregăteam cafelele. Nu-i plăcea să intre în bucătărie, de care avea oroare. În seara aceea însă nu știu dacă a făcut cafele.

— Totuși, în seara morții doamnei, în dormitorul ei s-au băut două cafele.

— Nu știu dacă s-au băut cafele și cine le-a pregătit.

— Poate vreun prieten de-al doamnei ?

— ...Da... S-ar putea, însă, într-un singur caz. Domnul Oreste Papadat nu era niciodată mulțumit de cafeaua care i se făcea. „Pregătirea cafelei are tainele ei", spunea el adesea. Tocmai de aceea și-o prepara singur.

Și totuși anchetatorul nu mai insistase pe această pistă. Brusc și ciudat el o părăsise, trecînd la altă întrebare.

— Unde se află camera dumneavoastră față de dormitorul doamnei Dina ?

— Adică, cum unde se află ?

Emil se opri din studiu : camerista n-a înțeles întrebarea, sau și-a luat un răgaz ca să-și pregătească răspunsul, truc folosit adesea de cei anchetați.

— Adică, preciză comisarul, se află aproape sau mai departe de dormitorul stăpînei dumneavoastră ?

— Camera mea era despărțită de dormitorul doamnei de sufragerie și un mic antreu.

— Și n-ați auzit nici un zgomot ?

— Nu.

— În mod normal ar fi trebuit să auziți împușcătura...

— N-am auzit nimic...

— Și n-ați văzut pe nimeni intrînd sau ieșind din casă ?

— La ora unu noaptea, ar fi trebuit să stau la fereastră ca să văd cine intră și cine iese din casă...

Era desigur un răspuns obraznic, la care anchetatorul nu reacționase. Poate că anchetatorul mai spera

să scoată ceva de la cameristă și nu voia s-o sperie. Totuși, el reveni asupra întrebării.

— Deci, n-ați văzut pe nimeni ?

— Domnule comisar, dacă aș fi văzut pe cineva, v-aș fi spus de la început..."

Cu toate insistențele, comisarul n-a putut să scoată mai mult de la Irina Dobrescu.

Emil era tentat să verifice chiar în clipa aceea alibiul lui Oreste Papadat, care își făcea „singur cafeaua".

Răsfoi dosarul și găsi interogatoriul lui Papadat. La gîndul că Papadat nu mai trăiește, Emil vru să lase baltă declarațiile acestuia. Se răzgîndi : oricum, trăiesc ceilalți. Și, apoi, vroia să știe adevărul. Așa că se opri din răsfoitul dosarului la interogatoriul lui Oreste Papadat.

„— Ne scuzați, domnule Papadat că vă deranjăm... Dar..., încercă comisarul să se scuze.

— Știu, nu e nevoie să vă cereți scuze. Sînt gata să răspund la întrebările dumneavoastră.

— Dacă doriți, puteți cere să fie prezent și avocatul dumneavoastră.

— N-am această dorință, pentru că nu mă simt vinovat, ci numai îndurerat.

— Nici n-ați fost acuzat de vreo vinovăție.

— Mă refer la născocirile reporterilor. De două zile nu fac altceva decît să cerceteze cu lupa dormitorul sărmanei Bela Cony, cabaretul, relațiile ei...

— O întrebare indiscretă dar indispensabilă : erați în relații intime cu Bela Cony ?

— Dacă vă referiți la trecut, răspunsul meu este afirmativ.

— Ce înțelegeți prin «trecut» ?

— Dumneavoastră ştiţi prea bine că după scandalul acela cu brăţara, ne vedeam foarte rar.

— Aţi vorbit cumva cu dînsa alaltăieri la telefon ?

— Alaltăieri ? Nu... N-am vorbit. De vreo săptămînă nici n-am văzut-o.

— Cînd aţi fost ultima dată în casă la dînsa ?

— Acum zece zile... M-am dus din obişnuinţă... Rămăsesem, totuşi, prieteni...

— Camerista lui Bela spunea că vă preparaţi singur cafeaua cînd o vizitaţi pe dansatoare...

— M-am informat din ziare... Povestea cu cele două cești de cafea... În fine, e drept că îmi prepar singur cafeaua. Aşa procedez şi la club şi acasă şi la... prieteni. Merg direct la bucătărie şi îmi prepar cafeaua. Acest tabiet mi-l cunosc toţi chelnerii şi bucătarii din Bucureşti. Însă de aici şi pînă la a face mister şi motiv de suspiciune...

— Continuaţi...

— N-am ce să continui... Vă rog să puneţi întrebări.

— Deci, susţineţi că alaltăieri n-aţi fost la doamna Bela ?

— N-am fost. De altfel, eu sînt singurul amator de cafea în ţara asta, care şi-o prepară singur ?...

— Ce aţi făcut alaltăieri între orele 12 şi 2 noaptea ?

— Am stat acasă.

— V-a vizitat cineva, vreun cunoscut ?

— Nimeni în afara doctorului. A venit la mine pe la ora unsprezece noaptea, apoi mi-a dat telefon la unu noaptea, ca să se intereseze cum mă simt. De altfel, în acest sens, poate să vă dea şi el o declaraţie".

Emil caută declarația doctorului care confirma alibiul lui Papadat :

„În seara zilei de 13 februarie, am fost chemat acasă la domnul Oreste Papadat, care avea 39 și 5 grade temperatură. Am constatat că sus-numitul avea gripă ca urmare a unei răceli. I-am prescris tratament cu aspirine, baie caldă și înfășurare în cearșafuri înmuiate în oțet pentru a-i scădea temperatura. În jurul orei unu noaptea, am dat un telefon ca să mă interesez de sănătatea clientului meu. Starea în care se afla domnul Papadat (temperatură și frisoane) nu i-ar fi permis să iasă din casă fără consecințe grave asupra sănătății sale."

Emil zîmbi. Naivă declarație. Plus o intenție de „exactitate" cerută de împrejurări. Doctorul era prietenul casei și bineînțeles că nu putea să nu-și ajute prietenul la ananghie. Reluă interogatoriul lui Papadat.

„— Recunoașteți, domnule Papadat, căci cu toată gripa și cele 39 de grade, ați fi putut merge pînă la doamna Bela Cony, a cărei casă se găsește la doi pași de dumneavoastră ?

— Recunosc, că doar nu eram pe moarte. Puteam s-o văd în seara aceea pe Bela, după cum același lucru îl putea face și soția mea.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți...

— Vreau să spun că dacă poliția caută cu orice preț un asasin, acesta trebuie căutat și în rîndul soțiilor prietenilor doamnei Bela Cony. De pildă, în cazul meu aș putea să fiu eu asasinul, după cum tot așa de bine acesta ar putea să fie soția mea, Aspasia Papadat, care cunoștea relațiile mele cu Bela și ar fi putut să se răzbune. Senzațional, nu ?"

Încă unul care era mai mult decît ironic cu comisarul Mihăileanu, care deşi avea unele indicii că Papadat ar fi putut fi asasinul, lasă lucrurile neclarificate. În plus chiar acesta îi mai oferea încă o pistă : soţia sa. Ciudat ! Se pare totuşi că anchetatorul era stînjenit de marea avere şi nenumăratele relaţii ale lui Papadat.

Faptul că Papadat declarase că nu are nevoie de avocat nu-l impresionase pe căpitanul Emil Bunea. Bogatul om de afaceri aflase deja din ziare că va fi unul dintre principalii suspecţi iar banii săi aveau tot timpul să pună în mişcare o armată de avocaţi cu care să înfrunte ancheta, justiţia şi presa.

Emil îşi aminti de plîngerea comisarului Paul Mihăileanu că reporterii zeloşi, avizi după senzaţional, în cele mai multe cazuri, fac un deserviciu organelor de cercetare. Se pare că avea dreptate acest comisar. Cea din urmă întrebare a comisarului anchetator, adresată lui Oreste Papadat, era formulată astfel :

„— Aveţi de gînd să daţi în judecată ziarele care vă includ pe lista suspecţilor ?

Emil se opri din citit mirat : ce întrebare o mai fi şi asta ? Ce-l interesează pe anchetator ?

— Nu, răspunse Papadat. N-am de gînd aşa ceva. De altfel, dacă aş porni proces împotriva ziariştilor, ar trebui să-mi petrec toată viaţa pe sălile tribunalelor. E drept că aş avea totuşi un avantaj : aş deveni celebru şi subiectul numărul unu la rubrica «Scandaluri»."

Emil închise dosarul. Papadat ori era foarte deştept, ori venise foarte bine pregătit.

Era ora douăsprezece cînd Emil îşi părăsi biroul. Porni spre casă pe jos, cu toate că era obosit.

TELEFONUL MISTERIOS

A doua zi de dimineață, Emil se duse la birou mai devreme decît îi era obiceiul. Vroia să se pregătească bine pentru întîlnirea pe care o programase pentru ziua aceea cu fosta cabinieră a dansatoarei. Din întîlnirea cu Irina Dobrescu-Neagu observase că cu toată trecerea anilor, discuțiile în legătură cu drama petrecută atunci, deși începeau pe un ton oarecum neutru, pe parcurs căpătau o amprentă de actualitate, fapt care-i face pe cei în cauză să fie prudenți în tot ce spun și fac. În consecință, își propuse să fie foarte atent și să încerce să imprime viitoarelor întîlniri o atitudine în discuții cît mai firească, ținînd cont, bineînțeles, și de „distanța de timp".

Răsfoi dosarul, scoase din el declarațiile cabinierei, comandă cele două cafele — devenite tradiție — și o așteptă pe Ana, care fu prezentă la ora fixată.

— Asaşinul a mai cîștigat o zi ! exclamă ea îndată ce intră în birou.

— Dar a mai pierdut ceva din liniștea și siguranța pe care i le asigurase poate scurgerea atîtor ani, îi răspunse Emil, ajutînd-o să-și scoată pardesiul.

— Crezi?

— Cu cît se apropie termenul de prescripție, cu atît trebuie să fie mai îngrijorat, mai nerăbdător. Tensiunea lui crește invers proporțional cu scurtarea timpului rămas pînă la prescripție, fu de părere Emil.

— Impresia mea este că asasinul nici nu se mai gîndește la „cazul Bela Cony".

— Cine știe ? În ce mă privește, aștept ca asasinul să facă ceva... Să comită o imprudență care să-l dea de gol.

— Dacă n-a și făcut-o... reluă Ana ideea lui Emil.

După acest scurt schimb de păreri, cei doi colaboratori au reluat discuția întreruptă.

— Te referi la vizita lui Filip Cosma la Irina Neagu ? întrebă Ana.

— Da ! Poate că a trecut întîmplător... Poate s-a dus cu un scop anume. Nu prea îmi vine să cred că a trecut întîmplător și că a recunoscut-o pe Irina văzînd-o în fața casei. Este atît de schimbată...

Această observație a Anei îl avertiză pe Emil asupra unei greșeli pe care era gata să o comită și el.

— Nu putem judeca după fotografie... Cei care se cunosc își reține trăsăturile esențiale, adică acel „ceva" personal al fiecărui individ, care este numai „al lui" și care nu se schimbă nici cu timpul, nici cu vîrsta, reflectă Emil. Și apoi nu uita că, după cum a relatat Irina Neagu, s-au mai întîlnit de atunci.

Acum Emil era sigur că fusese cît pe-aci să judece pripit o situație, neținînd cont că oamenii care se cunosc personal păstrează în amintire trăsăturile principale care rămîn neschimbate. Pe cînd cei care se cunosc prin intermediul fotografiilor cu greu pot să rețină aceste trăsături particulare mai ales după trecerea anilor.

— Spune mai bine cum a fost cu actorul preferat ? N-a avut trac văzîndu-te cum îl urmărești cu atenție ? continuă el după o mică pauză.

— În orice caz, joacă bine... și... n-a avut trac. Poate tracul ți l-a rezervat dumitale, răspunse Ana, cu același ton înțepător.

— Am făcut o greșeală ieri... începu Emil, făcîndu-se că nu bagă de seamă micile răutăți ale colaboratoarei sale.

— Mi-am dat seama și eu, îl întrerupse Ana. Trebuia ca înainte de întîlnirea cu Irina să ne fi documentat mai bine în legătură cu primele ei declarații. Din studiul dosarului ai mai descoperit ceva nou?

— Nu. Deocamdată. S-a ivit totuși o poveste cu o cafea și un „cafegiu" cu tabieturi. Am să-ți povestesc mai tîrziu. Acum cred că e mai bine să răsfoim declarațiile cabinierei în vederea unei vizite și a unei eventuale convorbiri cu ea.

Emil îi dădu Anei foile și o rugă să-i citească cu voce tare. În timp ce Ana citea, tolănit în fotoliu, Emil o urmărea cu atenție, ștergîndu-și în același timp lentilele ochelarilor care parcă se aburiseau din senin.

Dialogul între Paul Mihăileanu și fosta cabinieră se desfășurase normal, cu toate că se putea observa tonul „arțăgos" al cabinierei precum și umbra de ură pe care o purtase dansatoarei.

„— Numele dumneavoastră!

— Parcă nu mă cunoașteți?

— Vă rog să răspundeți la întrebare".

Ana se opri din citit privindu-l pe Emil.

— Dar de unde îl cunoștea cabiniera?

— Probabil de cînd cu povestea aceea cu furtul brățării... Mihăileanu a făcut ancheta.

Ana reluă cititul interogatoriului.

„— Mă numesc Elena Farcaș.

— Vîrsta ?
— Treizeci și cinci de ani.
— Căsătorită ?
— Da, cu patru copii.
— Cînd ați aflat de moartea dansatoarei ?
— Azi-dimineață.
— Cum, după două zile ?
— Am fost plecată la Brașov. Primisem o telegramă că mama este bolnavă.
— Dar de acest eveniment au scris toate ziarele.
— Nu citesc ziarele. Le citește soțul meu și apoi îmi povestește știrile mai importante. De altfel, tot el m-a informat și despre moartea doamnei Dina, cînd m-am reîntors de la Brașov.
— Și cum ați primit această veste ?
— Cum s-o primesc ? Mi-a părut rău de dînsa, că doar om sînt, nu ? Am zis Dumnezeu s-o ierte... însă eu nu o pot ierta. M-a făcut de rîs pe nedrept, bănuindu-mă că i-am furat brățara. Cît despre moarte... tot sfîrșitul ăsta i-l prevedeam...
— Ce vreți să spuneți cu asta ?
— Păi ce să spun altceva decît ceea ce știe toată lumea... că primea multe buchete de flori și tot pe atîtea scrisori de amenințare. Ba unele îi scriau că îi aruncă vitriol în ochi, ca s-o desfigureze, că moartea ar fi prea ușoară pentru ea.
— Puteți să numiți vreo persoană din cele care au amenințat-o ?
— Asta o știți și dumneavoastră, domnule comisar, că persoanele care scriu așa ceva nu semnează. De multe ori doamna Bela îmi spunea că nici să nu-i dau aceste scrisori și să le rup, că-i strică cheful.

— Cine o amenința după părerea dumneavoastră ?

— Cum cine ? Nevestele celor care-i trimiteau buchetele de flori.

— Și totuși, nu puteți să-mi spuneți ceva mai concret ?...

— Concret ? Cum aș putea spune ceva concret cînd prin cabina doamnei treceau în fiecare seară zeci de bărbați. În felul ăsta a dispărut și brățara despre care vă aduceți aminte că m-ați anchetat cu atîta... pentru că o credeați numai pe dînsa...

— Dacă aș fi crezut-o numai pe dînsa, erați acum la închisoare... Și apoi, acum nu discutăm despre brățară... Vă rog să reveniți la problema pe care o discutăm.

— Va să zică, am fost acuzată că sînt hoață și această nedreptate constituie acum altă problemă...

— Dacă vă amintiți, nu v-a spus nimeni că sînteți hoață... iar cazul acela — repet — s-a încheiat.

— Ba nu s-a încheiat. S-a întîmplat că dumneavoastră ați fost drept cu mine și nu m-ați arestat. Dar bănuiala a rămas ca o pată. Și cînd ți se mai întîmplă cîte o belea ca aceea, tam-nesam, poliția te pune la radiografie, găsește pata și apoi... dă-i cu «tratamentul»... că astea le știți dumneavoastră mai bine chiar ca autorii de romane polițiste.

— Vă rog, ne depărtăm de la subiect. Răspundeți-mi cine a vizitat-o în serile premergătoare morții ei ? Bineînțeles, numele celor pe care îi cunoașteți...

— Îmi amintesc că au trecut pe la dînsa, printre alții, domnul George Sîrbu, domnul Filip Cosma, domnul Gelu Ionescu...

— Dar telefoane a primit ?

— Multe...

— Mă refer la vreun telefon, așa, mai deosebit, care a supărat-o, a emoționat-o, insistă anchetatorul.

— Da, a primit un telefon misterios.

— Bărbat sau femeie ?

— Bărbat. Știu că eu am ridicat receptorul.

— Susțineți că acel telefon a supărat-o ?

— Nu susțin nimic cînd am de-a face cu poliția...

— Doamnă Farcaș, v-aș ruga să luați lucrurile mai în serios. Sînteți într-o anchetă, nu la o cafea...

Emil strigă satisfăcut :

— În sfîrșit. Iată-l odată supărat pe domnul anchetator ! Dacă nici acum nu se enerva, începeam să cred că e de lemn.

Ana îi aruncă o privire scurtă, de reproș pentru faptul că a întrerupt-o. Apoi continuă :

— Domnule comisar, vă rog să mă credeți că sînt o femeie serioasă și nu glumesc, mai ales că e vorba de viața unei persoane pe care am cunoscut-o și am servit-o. Dar la unele întrebări zău că nu știu ce să răspund... Dumneavoastră mă întrebați ce a făcut cînd a primit telefonul acela mai deosebit. Dînsa juca întotdeauna teatru, așa că era greu să-ți dai seama dacă este supărată, speriată, sau mai știu eu cum...

— Bun... spuneți-mi, atunci, cum a reacționat în seara aceea cînd a primit telefonul.

— În primul rînd a acoperit receptorul cu palma și m-a certat că de ce am spus că e în cabină. Apoi și-a dat ochii peste cap și a început : «Of, Doamne, Dumnezeule, ce mă bate la cap...» Cam asta a fost...

— N-ați recunoscut cumva vocea ?...

— Nu... Și totuși mi s-a părut cunoscută... Acum cînd mă întrebați parcă îmi reamintesc timbrul ei. Parcă am mai auzit-o, însă nu știu cînd și unde..."

Emil se aștepta ca anchetatorul să insiste în această întrebare. Să încerce s-o ajute pe cabinieră ca să-și reamintească. Urmări cu încordare întrebarea următoare, dar... nimic. Anchetatorul trecuse brusc la altă întrebare.

„— În seara aceea, doamna a plecat singură de la teatru ?

— Niciodată nu pleca singură. În seara aceea, cum s-ar spune, în ultima ei seară, a fost condusă de domnul căpitan de cavalerie Sergiu Ornaru.

— Vreo scrisoare din acelea de amenințare mai aveți ?

— V-am spus că le rupeam imediat. Le citeam numai ca să fac haz, apoi le rupeam."

Spre sfîrșitul interogatoriului mai urmau cîteva întrebări fără nici o importanță.

— Impresiile ? întrebă Emil, cînd colaboratoarea sa a terminat de citit.

Ana ridică din umeri.

— Una singură : ancheta domnului comisar Mihăileanu parcă are un caracter strict... informativ. Nu înțeleg pentru ce anchetatorul nu încearcă să aprofundeze, să insiste pe unele întrebări care păreau destul de interesante.

— Asta este și impresia mea. Iată însă că a apărut încă un personaj : domnul căpitan de cavalerie...

— Vrei să stabilim întrebările pe care le vom pune fostei cabiniere ? propuse Ana.

— Să auzim mai întîi cum se apără domnul căpitan de cavalerie. De data asta am să citesc eu,

spuse Emil, deschizînd dosarul la interogatoriul lui Sergiu Ornaru.

După obișnuitele fraze de introducere, anchetatorul a intrat direct în subiect.

„— Cînd ați luat cunoștință de moartea doamnei Bela Cony ?

— Chiar în dimineața cînd a fost găsită moartă. Din ziare. A fost o ediție specială.

— Și ce ați făcut ?

— Ceea ce poate să facă un om în asemenea împrejurări : am dat telefon la ea acasă.

— Cu cine ați vorbit ?

— Cu camerista care-și pierduse complet capul...

— Vă amintiți ce ați vorbit cu camerista ?

— Nu înțeleg de ce îmi puneți asemenea întrebări ! Ce se poate vorbi în asemenea împrejurări, despre o astfel de întîmplare care cade ca trăsnetul și cînd este vorba despre o ființă la care ții foarte mult ? Lovitura a fost cu atît mai mare, cu cît în seara premergătoare morții am fost cu Bela împreună.

— Ați petrecut împreună la Alhambra ?

— Da. După ce și-a terminat programul.

— Și ați condus-o acasă ?

— Desigur.

— Ați intrat în casă ?

— N-am intrat. Bela s-a scuzat că nu mă poate primi, deoarece așteaptă o persoană cu care are de discutat niște probleme foarte importante cu privire la o moștenire. M-am făcut că o cred, deși nu dădeam doi bani pe scuzele ei, fiind mai mult ca sigur că mă mințea.

— Credeți că nu era așteptată sau nu aștepta pe nimeni ?

— Vă repet : am fost și sînt convins. De altfel, Bela inventa astfel de situații foarte des, cu o naivitate dezarmantă... Dacă voia neapărat să scape de cineva, era în stare să se scuze că trebuie să plece, deoarece este așteptată de «președintele Americii»...

— Era chiar așa de ciudată această doamnă ?"

Emil se opri din citit privind întrebător spre Ana.

— Ce rost are această întrebare ?

— E foarte firească... răspunse Ana. Anchetatorului i se pare ciudată atitudinea dansatoarei față de un om pe care poate că-l iubește.

— Chiar asta se pare că încearcă să arate și Ornaru, o completă Emil, reluînd cititul cu răspunsul acestuia.

„— Mă iertați, domnule anchetator, dar dumneavoastră nu cunoașteți bine lumea aceasta... a artiștelor de cabaret. Eu am cunoscut-o bine, din păcate...

— Și, totuși, nu v-a mirat faptul că prietena dumneavoastră este așteptată la o asemenea oră de o persoană pe care nu o cunoșteați ?

— Cunoscîndu-i capriciile, nu m-am mirat, mai ales că nu odată am fost și eu unul dintre cei așteptați chiar la o asemenea oră... răspunse cinic Ornaru.

— După ce ați lăsat-o acasă, unde ați plecat ?

— Da, înțeleg... Trebuie să-mi găsesc un alibi.

— Nu vă întind «curse»... Meseria mea mă obligă să clarific toate aspectele care ridică semne de întrebare.

— Spre norocul meu, m-am întîlnit chiar în fața casei cu un prieten cu care am plecat împreună la bar.

— Pentru ce spuneți «spre norocul meu», domnule Ornaru ? a cerut lămuriri comisarul.

— Păi... În primul rînd, înainte de a fi chemat de dumneavoastră oficial, am luat cunoștință din ziare că sînt și eu unul din fericiții candidați la... spînzurătoare. Adică, scuzați, la noi nu se mai folosește acest instrument învechit... Presa, domnule comisar, lucrează mai repede ca dumneavoastră... Trebuie să-i recunoașteți acest merit. Reporterii aceștia au multă imaginație și tot atît de mult haz.

— Și în al doilea rînd ?

— A, da, am zis în primul rînd... Deci, în al doilea rînd, domnule anchetator, aflați că dacă nu se găsea un alt prost ca s-o omoare pe artistă, poate că eu aș fi astăzi ucigașul ei.

— Ați fi avut vreun motiv ?

— Da. Unul care în situația prezentă ar constitui, cum ziceți dumneavoastră, mobilul crimei... Trebuie să știți, domnule comisar ; cine s-a apropiat măcar o dată de frumoasa Bela, și-a și creat «mobilul» unui asasinat pasional ! Deci..."

Emil verifică alibiul : un prieten de-al lui Sergiu Ornaru, un chefliu ca și el, tocmai trecea întîmplător pe stradă, cînd l-a văzut pe Ornaru în mașină, staționînd în fața casei dansatoarei.

„— Motorul funcționa ? îl întrebă anchetatorul pe martor.

— Poftiți ?"

— Vrea să cîştige timp, cunoaştem trucul ! spuse Emil oprindu-se pentru un moment din citit. Apoi continuă :

„— V-am întrebat dacă motorul automobilului funcţiona !

— A, cum să nu, doar maşina era în mişcare.

— Aţi spus mai înainte că maşina staţiona în faţa casei.

— Staţiona, vorba vine... Adică, am vrut să spun că era în faţa casei, şi am întîlnit-o în timp ce pornea.

— Pe doamna Bela Cony aţi văzut-o coborînd din maşină ?

— Nu... n-am văzut-o coborînd din maşină, însă am văzut-o sunînd la uşă...

— Sunînd ?

— Adică... N-am observat prea bine... Am văzut-o stînd în capătul scării de la intrare. Nu pot să spun dacă suna sau dacă se pregătea să deschidă cu cheia.

— Era vreo lumină aprinsă în casă ?

— Vreo lumină aprinsă în casă ? N-am observat !“

Emil aruncă foile dactilografiate.

— Se vede cît colo că este un martor mincinos ! Mă mir pentru ce nu a încercat să-l încolţească Paul Mihăilescu. Măcar pentru propria sa plăcere... Nu lăsi să-ţi scape aşa o pasăre rară ! Se vede că abia începea să se amuze şi apoi îl lăsa în pace pe acest „Deus ex machina“ inventat poate de Ornaru.

— Crezi că este chiar un martor mincinos ? se miră Ana.

— Ce să zic ? Eu l-aş fi întrebat pe Ornaru în primul rînd de acest „Colt 32.“

— De ce ?

— Un „Colt 32“ nu este o armă de femeie... Doar nu sîntem în Texas ! Bela Cony ar fi putut desigur să aibă în poșeta ei un pistol de „damă“, un „Browing“ mic de 6 mm... În orice caz, nu un „Colt“ de cow-boy ! răspunse Emil care avea poftă să enumere toate armele pe care le cunoștea, dar se abținu. Căpitanul ar fi putut ști mai mult despre acest „Colt 32“, spuse în concluzie el.

— În orice caz, alibiul căpitanului Sergiu Ornaru, fusese acceptat...

— Cu prea mare ușurință... fu de părere Emil. Și adăugă : Pe acest domn, prieten al căpitanului, dacă îl speria puțin mai tare, ai fi scos din el totul !

— Totul, adică ?...

— Hm... Nu știu... Să vedem mai departe.

— Deci, ce o întrebăm pe Elena Farcaș ? repetă Ana întrebarea de la începutul conversației.

— Nu prea văd alte întrebări decît despre telefonul acela misterios. Poate că mai știe ceva despre care atunci n-a vrut să vorbească... Mai putem tatona și povestea aceea cu scrisorile de amenințare. Se pare că fosta cabinieră știe ceva mai mult.

— La fiecare interogatoriu apare și un „cineva“ necunoscut, înconjurat de mister ! oftă Ana. „Cineva“ care iese din casă, la ora unu noaptea, „cineva“ care a dat un telefon și a alarmat-o pe artistă, „cineva“ care a scris o scrisoare de amenințare...

— Deocamdată, „trei cineva“. Sau unul singur ! Unul și același... cineva !

— Tot ce se poate !... Deci, plecăm ! se ridică Ana.

— Plecăm !...

— Ai anunțat-o pe Elena Farcaș ?

— Nu... Vreau să-i facem o surpriză.

— Ce să-ţi spun, foarte plăcută surpriză, mormăi Ana şi deschise uşa camerei anticipînd întîlnirea cu Elena Farcaş : „Ştiţi... venim de la miliţie... Ne ocupăm de...“ O să ne primească cu braţele deschise.

Se făcuse ora zece cînd cei doi colaboratori au pornit spre Teatrul Naţional.

ÎN ATELIERUL UNEI PERUCHIERE

Pe Elena Farcaș au găsit-o în atelierul ei, la Teatrul Național Studio, din Piața Amzei.

Arăta foarte bătrînă, cu toate că nu putea să aibă mai mult de cincizeci și cinci de ani. Era îmbrăcată într-un halat alb și bine apretat, iar în picioare purta o pereche de papuci de casă. Avea fața brăzdată de riduri și părul complet alb. Purta o pereche de ochelari cu lentile de presbit, aproape pe vîrful nasului, ceea ce nu împiedica să i se vadă ochii, foarte roșii, din cauza meseriei migăloase de peruchieră.

Era în plin lucru, înconjurată de trei tinere, fiecare dintre ele cu o perucă în mînă în diferite faze de lucru. O fetișcană de vreo cincisprezece ani, cea mai mică dintre toate, se îndeletnicea cu pieptănatul unei peruci.

Erau atît de ocupate, încît nici n-auziră bătăile în ușă, așa că în cele din urmă, Emil și Ana au intrat în atelier fără să aștepte să fie invitați.

Abia acum toate întoarseră capul spre noii veniți.

— Doriți ceva ? întrebă Elena Farcaș.

— Am vrea... Am vrea să vă reținem cîteva clipe, spuse Emil luînd o mutră cît se poate de docilă.

— Nu-mi văd capul de lucru ! exclamă bătrîna. Dar despre ce este vorba ?

— Ar fi mai bine dacă am putea să vorbim într-o cameră mai liberă. Nu de altceva, dar vrem să vă întrebăm ceva, care, desigur n-o să le intereseze pe domnișoare... și în afară de asta, le furăm și din timp...

— Din timp, oricum ne furați, mormăi peruchiera, dar Emil se făcu că n-o aude...

După ce Elena Farcaș dădu cîteva indicații fetelor în legătură cu perucile pe care le lucrau, trecură în altă cameră a atelierului, unde Farcaș avea un fel de birou al său. Apoi, potrivindu-și ochelarii pe nas, se uită cercetător la cei doi musafiri neașteptați.

— Cu ce vă pot fi de folos ?

— Știți... dînsa este studentă la Facultatea de drept... ultimul an... începu Emil.

Și pentru că peruchiera stătea cu mîinile încrucișate, neajutîndu-l cu nimic, el se opri.

— Fac un studiu despre unele cazuri vechi... Adică, de criminalistică... completă Ana introducerea, mințind cu dezinvoltură.

Femeia tot nu înțelegea. Ridică oarecum enervată din umeri. Apoi tăios :

— Nu mă interesează decît piesele cu personaje cărora trebuie să le fac peruci.

— Și am vrea să ne spuneți cîteva lucruri despre un caz la care ați fost martoră... preciză Emil.

— Martoră ?... Eu ?... Oh !... Te pomenești că vă interesați de nebuna aia de dansatoare. Bela Cony ! exclamă femeia în culmea mirării.

— Tocmai !

— Dumnezeule ! Ce v-a venit ? se cruci femeia De ce nu-i lăsați pe morți în pace ?

Emil și Ana se uitară încurcați unul la altul, făcîndu-se că nu înțeleg întrebarea gazdei.

— Apelez la amabilitatea dumneavoastră, datele pe care le voi obține din acest caz îmi vor fi poate folositoare pentru lucrarea mea de diplomă, reluă repede Ana.

— Vă amintiți cumva de povestea dansatoarei ? întrebă Emil, căutînd să pară că nu observă agitația Elenei Farcaș.

— Cum să nu mi-amintesc ? Nu se uită ușor asemenea lucruri ! Trebuie să știți că am fost acuzată și eu că i-aș fi furat o brățară. Vai, ce rușine am pățit, exclamă Elena Farcaș, care, după cum se părea, îi mai purta rancheună pentru acea acuzare nedreaptă.

— Dar nu vă acuzase nimeni direct, încerca s-o potolească Emil.

— Ba bine că nu ! Doar s-a scris și la ziar că am fost bănuită eu ! Era să-mi pierd pîinea ! Bine că n-a crezut-o nimeni, că toți o știau de nebună.

Altă revelație pentru Ana. Nu se așteptase ca acuzarea de acum douăzeci de ani ar mai putea s-o scoată din sărite pe această femeie. Se spune că timpul șterge totul, însă atitudinea Elenei Farcaș demonstra contrariul.

„O amărîse mult bănuiala aceea", se gîndi Ana, aducîndu-și aminte de o frază din declarația peruchierei : „Doar am patru copii !" Din gîndurile ei o scoase vocea lui Emil.

— În cele din urmă s-a spus că artista și-a pierdut brățara pe drum, vru s-o liniștească Emil, ceea ce însă nu reuși. Dar această afirmație scosese la iveală un alt amănunt.

— N-o pierduse. Eu știu că s-a furat, se îndîrji peruchiera.

— Adică, cum știți ?

— Neagu ăla, electricianul, i-a furat-o.

— Care Neagu ?

— Cum care ? Ibovnicul cameristei.

— Cel cu care s-a căsătorit ?

— Exact ! Eu am fost sigură că a furat-o el, dar n-am insistat. Preferam să se creadă că s-a pierdut pe drum decît să continue această poveste care ar fi putut scoate la lumină mai știu eu ce. Nu pun mîna în foc că nu era amestecată și camerista.

— Dar camerista s-a cunoscut cu Neagu abia cu ocazia acestei anchete... încerca Emil să lămurească informația...

— Asta s-o spună lui mutu ! rîse peruchiera.

— Se cunoșteau mai de mult ? întrebă Emil și aștepta acest răspuns cu nerăbdare.

— Ba bine că nu ! De vreo două luni. Camerista doamnei... cum naiba o cheamă ? Na, că am uitat-o.

— Irina Dobrescu.

— Da... Irina... oftă ușurată peruchiera, care probabil n-ar fi fost în stare să-și continue relatarea dacă nu găsea numele care o interesa. Va să zică, Irina venise într-o seară în cabaret. Bela Cony avusese un număr în premieră și o invitase și pe ea. Eram cu toții în culise. Era și electricianul acela... Neagu... Tot timpul șușoteau... El și cu Irina... Apoi am auzit că îi spusese Irină să vină acasă la stăpînă, să-i repare ceva comutatoare și un fier de călcat. Și încă ceva... Cînd a trecut focul cel mare, adică după vreo doi-trei ani, nu-mi amintesc bine, un tinerel,

care învăța meseria pe lîngă Neagu, îmi spusese că în ziua aceea îl auzise vorbind cu Irina...

Emil asculta cu atenție. Se părea că furtul brățării începe să se înlănțuie oarecum cu împușcarea artistei. În orice caz, era clar că Irina Neagu mințise. De ce ?

Emil se hotărî să treacă mai departe la întrebările legate de declarația Elenei Farcaș.

— Am citit în declarația dumneavoastră despre niște scrisori de amenințare, despre telefonul acela... Apropo, nu v-ați adus aminte niciodată a cui putea să fie vocea aceea ?

— Nu ! Niciodată ! Și credeți-mă că de multe ori m-am chinuit. Zău ! Și chinul a fost cu atît mai mare, cu cît am retrăit de mai multe ori această poveste. Și tot de atîtea ori am auzit vocea aceea care parcă venea din altă lume. Însă, de cîte ori am încercat s-o identific n-am reușit. Ca printr-un farmec vocea își pierdea timbrul acela cunoscut pentru mine... Mă credeți ?

— Desigur... pentru ce nu v-aș crede... Ați spus că ați trăit de multe ori de atunci această poveste... Nu cumva a ieșit la iveală vreun element nou ? Adică... mă înțelegeți ce vreau să spun ? întrebă Emil de teamă ca nu cumva cuvîntul „element“ s-o încurce.

— Înțeleg foarte bine... Nu, nu mi-am adus aminte de nimic nou. De altfel, știți că s-a spus la un moment dat că aș fi omorît-o eu ca să mă răzbun pentru că m-a făcut hoață ! Doamne, ferește ! Bine că n-a crezut nimeni...

Emil era gata să se enerveze că peruchiera făcea ce făcea și aducea tot timpul vorba de brățară.

— Avea mulți prieteni...

— Ei... prieteni... Da... avea mulți.

— În perioada aceea cine era mai apropiat de dînsa ? se interesă Emil. Desigur, dacă vă aduceți aminte.

— V-am spus că-mi aduc aminte totul ! N-am uitat nimic ! Va să zică, cine era mai apropiat ? În primul rînd erau mai apropiați „pe față" și mai apropiați „pe ascuns".

— Nu înțeleg, făcu Emil.

— Ei... nu înțelegeți !... Adică, cu oamenii care se „afișa", cum se zice, și cu alții despre care nu știa nici pămîntul.

— Cei cu care se afișa ?

— Păi... s-a spus atunci... actorul, deputatul, căpitanul, directorul restaurantului Alhambra, și nu mai știu cine ! Ba da ! Bătrînul acela, Papadat, care îi dăruise și brățara aia cu pricina !

„Iar cu brățara !" își spuse Emil și se grăbi să treacă la o nouă întrebare ca să nu înceapă iar cu povestea furtului.

— Și cei despre care nici pămîntul nu știa, nu cumva știți dumneavoastră ?

— N-ați cunoscut-o pe Bela Cony ! Era înconjurată numai de persoane foarte sus-puse. Nimeni nu știa nimic despre ele.

— În declarația dumneavoastră de atunci ați spus că doamna Bela Cony plecase cu căpitanul Sergiu Ornaru.

— Da, cu dumnealui plecase, de altfel, așa cum a mărturisit chiar dînsul.

— Era în relații cu acest Ornaru ?

— Ei... în relații... dete din cap cu subînțeles peruchiera. Era cu mai mulți în... relații... Artistă de

cabaret, ce vreți ! Lumea spunea că are talent ! Corp avea, asta da ! Ca o statuie ! exclamă femeia cu sinceră admirație. Acum, gata... toate astea s-au terminat...

— Dumneavoastră n-ați avut niciodată vreo bănuială cam cine-ar putea să fie asasinul ? se interesă Ana.

— Desigur... Mai mulți ! Eu în fiecare seară, în cabină, auzeam ce aude omul într-o viață întreagă ! Și amenințări, și glume, și tot ce vreți.

— Ați auzit pe cineva care a amenințat-o direct ?

— Căpitanul Ornaru, de pildă, de mai multe ori. Pînă și actorul, maestrul George Sîrbu, i-a spus într-o seară : „Dragă Bela, cred că am să te omor, să nu te superi !“ Dumneavoastră nu știți cum e maestrul Sîrbu. Și cînd este supărat, tot așa vorbește, cu „draga mea“, dar poate să te trimită și la dracu cu acest „dragă“ al lui.

— Și doamna Bela ?

Dînsa ? A rîs. A rîs ca de obicei... Am avut tot timpul impresia că și viața o lua în derîdere. Mă mir cum nu se gîndea că are o fetiță de crescut...

— Am auzit că îi merge bine fetiței.

— Ei, bine... o fată fără mamă, fără tată... Așa bine !...

— Vreau să spun că nu duce lipsă de nimic...

— Am auzit și eu... A înfiat-o o femeie... O brodează, așa ceva... A crescut-o cu acul, vorba aceea.

— Dumneavoastră n-o cunoașteți pe această femeie ?

— De unde s-o cunosc ? se miră peruchiera.

— Mă scuzați... Mă gîndeam să nu fi fost o cunoștință a doamnei Cony...

— Nici o cunoștință... După cîte știu nici rudă nu i-a fost... O femeie cu totul necunoscută...

— Și cum a apărut această necunoscută, exprimă cu voce tare o întrebare pe care și-o pusese de multe ori în gînd Emil.

— Dumnezeu știe ! Se spune că a luat fetița de la orfelinat...

Cuvîntul orfelinat aminti Anei sarcina ei în legătură cu întrebările de ordin familial.

— A fost trimisă la orfelinat fetița ?

— Păi, cine s-o fi îngrijit ? dădu din umeri fosta cabinieră.

Problema acestei femei, care apare dintr-o dată și o ia pe fetița artistei, i s-a părut totdeauna suspectă lui Emil. Se întreba tot timpul cine ar putea fi acest personaj care nu este nici o cunoștință, nici o rudă, care apare în clipa dramei și o ia pe Doina. Explicația însă dată de fosta cabinieră părea că lămurește lucrurile. Dacă femeia a luat-o pe Doina de la orfelinat...

Discuția a fost întreruptă de una din ucenicele ei care venise să ceară un sfat în legătură cu o perucă.

Emil și Ana s-au ridicat.

— Să vă lăsăm că aveți și treabă..

— Dar ce treabă !... Nu știți ce meserie păcătoasă este asta de peruchieră... Să treci părul, fir cu fir... Cînd ies de aici nu mai văd nimic... Pe cuvînt !

— Frumoasă perucă, spuse Ana privind-o pe cea adusă de ucenica Elenei Farcaș.

— Este pentru o „regină"... Dacă vă place... vă pot face una... Numai, să-mi aduceți păr... că eu n-am... Mai bine să pui perucă, cînd te plictisești cu culoarea

părului, decît să-l vopsești. Vopseaua omoară firul ! spuse expertă femeia.

— Da... da... am să trec într-o zi...

— Cu plăcere... numai să nu mă prinzi cu lucru mult... Dacă pregătim vreun Shakespeare îmi ies ochii din cap !

...Se făcuse aproape douăsprezece cînd ieșiseră de la atelierul Elenei Farcaș. Se înnorase. Lumea mergea pe stradă grăbită, de teama unei ploi care se anunța gata să cadă. Ieșiseră prin piața Amzei pe Calea Victoriei și, mergînd fără grabă, Ana pășea gînditoare, tăcută.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Emil.

— Nimic... Sînt încă uluită cum pot unii oameni să țină o supărare o viață întreagă !

— Este un caz special...

— Oricum, trebuia să-i treacă pînă acum mînia...

— Cred că faptul că a continuat să trăiască în același mediu a silit-o tot timpul să-și aducă aminte de necazul ei, o justifică Emil pe peruchieră.

— Dar dînsa vorbea de parcă ar fi acuzat-o cineva de furt, nu acum douăzeci de ani, ci astăzi !

— Poate că a fost singurul fapt mai însemnat în viața ei. Și apoi, nu uita : chiar ea ne-a mărturisit că a retrăit acest caz de multe ori de atunci... Pariez că de fiecare dată cînd se întîlnește cu George Sîrbu, dînsul îi mai spune cîte ceva despre această poveste... Nu ?

— Se poate... făcu Ana. Totuși, nu poți vorbi atît de urît despre un om care a murit acum douăzeci de ani, orice ți-ar fi făcut el. Trebuie să ții cont de concursul de împrejurări...

Emil o privi cu coada ochiului. Desigur, Ana se gîndea la împrejurările care au dus la moartea tatălui ei. Numai el era în măsură să aprecieze că Ana, într-adevăr, dăduse dovadă de un spirit de înțelegere plin de umanism față de cei, care, într-un fel sau altul, contribuiseră la crearea situației fără ieșire în care fusese aruncat tatăl său.

— Tot am aflat ceva nou... spuse Emil ca să-i atragă gîndurile în altă parte.

— Nu mare lucru.

— Nici nu trebuie să ne așteptăm la mare lucru după atîția ani.

— Te referi desigur la amenințările directe pronunțate de către domnul căpitan de cavalerie și de actorul meu preferat ? întrebă Ana.

Emil rîse la amintirea tonului cu care își „declamase“ amenințarea actorul ei preferat.

— Rîzi de actorul meu ? se prefăcu ea supărată.

— Gata ! Nu mai rîd ! spuse Emil și adăugă cu alt ton : Dar am mai aflat ceva : peruchiera îl acuză direct pe Neagu de acest furt.

— Doar ne-a spus-o și Irina... Bărbatul ei fusese bănuit primul.

— Numai că doamna Neagu ne-a ascuns faptul că îl cunoștea pe electrician mai de mult.

— Poate este o idee fixă a peruchierei.

Emil își aduse aminte de insistența cu care Irina menționa faptul că se cunoscuse cu Neagu cu ocazia anchetei făcute la moartea fostei sale stăpîne.

— Deci, se poate spune că doamna Irina Neagu, născută Dobrescu, ne-a cam tras pe sfoară.

— A încercat, îl corectă Ana.

— Și scopul acestei încercări ?

— Probabil că a apucat așa încă de atunci pentru a nu fi și ea învinuită de furtul brățării, fu de părere Ana.

— Bun... Dar acum n-are nici un motiv să mintă... Pentru o acuzare de furt de acum douăzeci de ani... De altfel, despre asta s-a vorbit numai în treacăt...

Și Emil își aminti din nou de o constatare făcută cu ocazia discuției avută cu Irina. Femeia făcuse multe pauze cînd intrase aproape fără voia ei în discuția despre furt. Se părea că ea cîntărea fiecare cuvînt. De altfel, de aceea îi spusese la plecare că are să-l caute dacă o să-și aducă aminte de ceva nou.

— Și de telefonul primit de Neagu în ziua aceea la teatru ? întrebă din nou Emil.

— Probabil își dădeau o întîlnire.

— Unde ? întrebă Emil și, din tonul lui se vedea că dă importanță răspunsului.

— Unde ? ridică din umeri Ana. Poate la cinema... poate în parc... poate în casă...

— Poate în casă... repetă Emil pentru sine și începu să-și desfășoare gîndul cu o voce monotonă : electricianul nu putea pleca de la teatru decît după terminarea spectacolului... Deci, aproape o dată cu Bela Cony. Am zis „aproape", pentru că artista întîrzia mai mult, să se demachieze, să bea poate un pahar cu însoțitorul ei.

— Vrei să spui că Neagu se afla în casă la ora crimei ? trase concluzia Ana.

— Se poate.

— Și a omorît-o ca să se răzbune pentru că-l acuzase de furt ! exclamă Ana cu un ton despre care nu puteai ști dacă este spus în glumă ori în serios.

— Să n-o luăm nici așa...

Apoi vru să mai spună ceva, însă observînd că ajunseseră în fața braserici Nestor, se opri brusc. Stătu cîteva clipe nehotărît, apoi o luă pe Ana de braț.

— Vino cu mine ! Am o surpriză ! spuse Emil și o trase pe Anà prin străduța lăturalnică unde era intrarea blocului.

— Fără mistere ! se împotrivi Ana.

— Niciun mister. Vino ! o invită el, păstrînd același zîmbet misterios.

— Gata ! Acum o să punem mîna pe asasin !

FATA DE LA BIBLIOTECA

Intrară în holul imens al blocului, ornat cu marmoră neagră. Era un bloc vechi, din cele construite înainte de cel de-al doilea război.

Emil stătu cîteva clipe ca să consulte lista locatarilor. Găsind ceea ce căuta, anunţă laconic :

— La etajul patru.

Vestea nu-i făcu plăcere colaboratoarei sale, pentru că pe uşa liftului atîrna o tăbliţă cu un anunţ de loc îmbucurător : „Defect".

Au început să urce pe scară, resemnaţi. Împreună cu ei urca un bătrînel care tuna şi fulgera, cu o voce gîfîită, la adresa cooperativei „Ascensorul".

— De cînd cu reparaţiile capitale, două zile merge, două se odihneşte ! Lua-i-ar să-i ia ! Douăzeci de ani a mers, de cînd l-au reparat, nu mai mişcă ! Dar banii se încasează pentru întreţinere !

La etajul doi bătrînul s-a oprit ca să-şi tragă sufletul, aşa că Emil şi Ana au continuat ascensiunea fără acompaniamentul „complimentelor" la adresa „Ascensorului !".

La etajul patru s-au oprit.

— Parcă îmi vine şi mie să blestem ! exclamă Emil. Dar nu face nimic ! Trebuie să fac mişcări că de nu, mă paşte scleroza !

— Cine locuieşte aici ? întrebă curioasă Ana.

— O clipă și totul se va lămuri! răspunse Emil, sunînd în același timp la unul din apartamente.

Le deschise o femeie în vîrstă.

— Doamna Florica Aioanei? întrebă Emil.

Ana nu putu să se reţină să nu arunce o privire rapidă lui Emil. „Va să zică, așa... Și taci?“

— Eu sînt... răspunse cu o voce tremurătoare femeia care le deschisese ușa.

— Vă rog, nu vă supăraţi că vă deranjăm... începu Emil. Am vrea să vă întrebăm ceva... Sîntem de la miliţie...

— Dar poftiţi... intraţi... îi invită femeia.

Intrară în vestiar, femeia deschise o ușă și pătrunseră într-un mic hol. Florica Aioanei era o femeie aproape de șaptezeci de ani, slăbuță, mică de statură, îmbrăcată într-o rochie simplă, neagră. Părul ei albit bătea în albastru. Cîndva trebuia să fi fost de un negru lucitor. Era strîns în spate într-un coc enorm. Se părea că această femeie nu-și tăiase părul niciodată.

— Luaţi loc... îi invită ea în continuare, cu vocea tremurătoare.

S-au așezat. Ana privi în jur. Era un fel de apartament, sau mai bine-zis o garsonieră dublă. Curată, bine mobilată. Cu o singură privire de gospodină, Ana recunoscu în sinea ei că din această casă nu lipsește nimic. Radio, televizor, un mic aparat cu tranzistori. Și peste tot mileuri croșetate de mînă, dantele, broderii. Totul făcut cu gust și cu artă. „Brodeza, își spuse Ana, se vede că e bine informată asupra modei.“

Femeia-i privi întrebătoare. Avea o ușoară mișcare continuă a capului care accentua aerul ei mirat,

dar nu speriat. Emil observă imediat acest lucru. Nu știa însă cum să înceapă. Aruncă o privire implorătoare spre Ana. Ea înțelese. Și începu povestea cu „studiul pentru o lucrare de diplomă". Femeia îi privi ca trăsnită, nevenindu-i parcă să creadă că, după atîția ani, cineva se interesează de această tristă poveste. Se părea că nu găsea vorbe să-și arate mirarea. Rămăsese ca împietrită. Tremurul capului se accentuase. Văzînd-o, pentru prima dată, Ana se gîndi că poate făcuse rău că se angajase în această treabă de „dezgropat morții".

— Vă rugăm să nu vă supărați că v-am deranjat, încerca Emil s-o liniștească. Dacă nu puteți să ne ajutați cu nimic, plecăm.

— Nu... nu... puteți să stați... obiectă femeia.

Emil o privea pe bătrînă tăcut. Uitase întrebările pe care voise să i le pună. S-o ia din nou de la capăt? Bătrîna părea că nu trăiește în lumea asta. Renunță s-o mai întrebe ceva. Pentru această hotărîre fusese răsplătit de către Ana cu un zîmbet aprobativ, cald.

Emil tuși.

— Nu, nu mai vrem nimic de la dumneavoastră, spuse el cu hotărîre și ceru cu o privire ajutorul Anei.

— Am venit mai mult ca să vă vedem... preluă ea sarcina justificării. Ne-am ocupat de această dramă și acum am vrut să vedem cum trăiește fiica... adică Doina...

Femeia își ținea capul aplecat, încercînd parcă să-și adune gîndurile, amintirile. Ana și Emil au lăsat-o, fără să mai vorbească, o bună bucată de timp. În sfîrșit, bătrîna începu brusc, fulgerîndu-i cu o privire tăioasă :

— Doina este fiica mea... Se opri tot atît de brusc cum începuse și-i privi speriată : Cît e ceasul ?

— Douăsprezece !

Femeia răsuflă mai ușurată.

— La unu vine Doina... Vă rog... Să nu afle nimic... ea nu știe... Ea avea doi ani... atunci... Nici nu-și amintește de mama ei... Ea... ea crede că eu îi sînt mamă... Vă rog... să nu afle...

— Nu, doamnă... n-o să afle... N-avem nici un motiv să-i spunem noi... Vă rugăm să vă liniștiți... Și vă repet... dacă nu vreți să vorbiți noi plecăm... Ar fi... ar fi ca și cum n-am fi venit, încerca să glumească Emil.

— Nu... stați... Acum stați... Dacă ați venit... De fapt... de fapt... eu n-am ce să vă spun... Nu știu mare lucru...

— Dacă vreți, vă întreb eu ceva.

— Da... cred că așa e mai bine.

— Sînteți rudă cu fosta dansatoare Bela Cony ?

— Nu... nu sînt rudă cu ea... nici n-am cunoscut-o...

— Și cum ați luat fetița ? interveni Ana.

— Cum ? Am... Eu... eu trăiam singură... Bărbatul meu murise pe front, în Cehoslovacia... Și băiatul meu la fel... Mi-am zis să iau o copilă de suflet... Doina a fost trimisă la un orfelinat după moartea mamei sale neavînd nici o rudă... La orfelinat mi-a recomandat-o directoarea... Cînd m-am dus acolo... Înțelegeți...

— Da... da... desigur.

— Toată lumea vorbea atunci despre drama aceea. Și am luat-o pe fetiță... Casa lor fusese sigilată... Cînd am înfiat-o pe fetiță, mi-au dat de acolo

mobilă, lenjerie... Apoi am schimbat casa... Era prea mare... Of, doamne!

— Și ați crescut-o singură pe Doina? întrebă Ana.

O umbră de îngrijorare trecu peste chipul femeii sau așa cel puțin i se păruse numai lui Emil.

— Singură... veni într-un târziu răspunsul bătrînei.

— Cu broderiile dumneavoastră?

— Cu broderiile mele... se auzi ca un ecou vocea gazdei. Și apoi mai vioaie, se plătesc bine broderiile...

— Și sînt foarte frumoase... spuse Ana mîngîind o față de masă.

— De șaizeci de ani nu fac altă treabă... spuse simplu femeia și în continuare rămase din nou pe gînduri.

Emil o privi pe Ana, întrebîndu-se dacă nu e timpul să plece. Se părea că nu mai au ce scoate de la această femeie bună, liniștită. Deodată, bătrîna începu din nou:

— Este o fată bună Doina mea... Foarte bună...

— Studiază? se interesă Ana.

— Desigur. Este la medicină în anul cinci, răspunse femeia cu mîndrie. E prima la facultate. Are bursă! Dumnezeu s-o ajute să aibă noroc!... își făcu cruce bătrîna.

Deodată Ana tresări, simțind că din bucătărie vine miros de mîncare arsă.

— Aveți ceva pe foc?

— Pe foc? întrebă mirată bătrîna iar apoi speriată: Oh, da! Am mîncarea! Doamne, s-o fi ars!

Se ridică și se îndreptă spre bucătărie cu pași repezi, mărunți.

— Vreți să vă ajut? se oferi Ana și se ridică și ea.

Femeia nu răspunse, așa că Ana o însoți în bucătărie.

Emil, rămas singur, privi cu atenție în jur.

Două-trei fotografii ale unei fete tinere, desigur Doina. Emil studie cu atenție portretul. Fata avea ceva de la mama ei, așa cum și-o amintea Emil din fotografie.

O altă fotografie îi atrase atenția. Un tînăr în uniformă de sergent din armata română. Tînărul din fotografie avea ceva din trăsăturile gazdei. Pe marginea ramei o panglicuță neagră. „Fiul bătrînei", gîndi Emil. Pe perete, într-o ramă lată, aurită, o fotografie de pe front. Un grup de soldați și cîțiva ofițeri fotografiați într-o piață din Praga. Printre ei trebuia să fie și bărbatul bătrînei.

Era gata să se întoarcă la locul lui cînd ceva îi atrase atenția. Ceva nelămurit... care venea din această fotografie. Parcă o mai văzuse undeva, sau cunoștea pe cineva dintre cei care pozaseră în fața obiectivului, fericiți că se află într-un oraș, după cine știe cîte lupte și cîți kilometri de marș forțat... Emil rămăsese ca pironit în fața tabloului. Nu-și putu preciza sentimentul care îl făcu să se oprească în dreptul acestei fotografii. „Poate cunosc pe cineva de aici..." își spuse el.

Se așeză din nou și continuă să cerceteze încăperea cu privirea.

Mobila era nouă. Imposibil să fi fost mobila de atunci, adică de acum douăzeci de ani. Totul era nou,

aranjat cu gust și cu destui bani. Desigur, broderiile se vînd bine, dar avînd în vedere și vîrsta Floricăi Aioanei, părea, dacă nu imposibil, cel puțin foarte greu să întreții o asemenea casă cu acul.

Aproape aceleași gînduri și le făcea și Ana în bucătărie. Frigider, mașină de spălat, mașină de gătit. Toate astea cu broderiile bătrînei ?

Bătrîna stinsese focul.

— Nu-i nimic... s-a prins numai puțin sosul... Bine că nu s-a ars. Am niște friptură la tavă.

S-au întors în micul salon-hol. Ana cu Emil s-au privit și s-au înțeles. Puteau să plece. De fapt de aici nu se așteptau la cine știe ce mărturii senzaționale. Dar nici nu vroiau să întrebe, să strice liniștea acestei femei, cu reluarea unei drame petrecute cu douăzeci de ani în urmă. Bătrîna, doar, n-avusese nici un amestec în „cazul Bela Cony." Cum le spusese și ea astăzi, nici n-o cunoștea pe artistă. Rămăsese singură, vroia să crească un copil, se dusese la un orfelinat și o alesese tocmai pe Doina Coman, fiica artistei.

„E timpul să plecăm", spunea privirea Anei.

Emil fu de acord. S-au ridicat. Iată însă că chiar în momentul acela o ușă s-a deschis pe palier.

Bătrîna le aruncă o privire imploratoare : „Să nu afle nimic fata !" Încă o dată Emil o asigură cu o mișcare a capului.

Din vestibul se auzi vocea veselă a fetei :

— Mămico ! Gata ! Intrăm în vacanță !

Și în același timp Doina Coman intră în hol. Era o fată frumoasă, subțire, îmbrăcată bine, chiar foarte bine : o fustă de piele de căprioară, un pulovăr de lînă, roșu, închis pe gît și o haină scurtă, tot de

căprioară. O pereche de cizmulițe înalte, de piele fină, moale. Fără palton, sau pardesiu. Ținea în mînă servieta și un pachet „Romarta".

Doina voia să continue exclamațiile ei vesele în legătură cu vacanța, dar vederea străinilor o făcu să se oprească în prag.

— Bună ziua, spuse fata, privind-o întrebător pe mama ei.

— Am venit pentru un schimb de locuință... lansă cea de-a doua variantă Ana.

— Da... da... mormăi bătrîna, care se lăsă îmbrățișată de fiica sa. Iar apoi către cei doi : E o fată bună... foarte bună...

— Mamă... mă lauzi ca la pețitori ? rîse Doina și ca să schimbe vorba așează în poalele bătrînei pachetul „Romarta", spunînd : un cadou pentru dumneata și unul pentru unchiul...

— Bine... bine... se grăbi bătrîna.

A vrut s-o întrerupă ? Sau și asta i se păruse lui Emil ?

— Dar vine ziua lui... Și în ajun de onomastici nu mai găsești nimic, se justifică Doina.

— Da... da... mormăi din nou bătrîna.

— Mamă, nu te bucuri ?

— Mă bucur... desigur că mă bucur... șopti bătrîna cu lacrimi în ochi.

— Noi plecăm... spuse Ana.

— Oh, mă scuzați... interveni Doina. Sînt bucuroasă că am terminat examenele cu bine, și...

— Nu face nimic... noi sîntem cei intruși...

— Dar de loc... de loc... îi asigură Doina, alarmată că poate atitudinea ei îi silea să plece.

— Cînd aţi intrat noi ne ridicasem să plecăm, o asigură Ana. Şi apoi către bătrînă : Vă mulţumim, doamnă, pentru informaţiile pe care ni le-aţi dat...

— Da... da... nu face nimic... nu face nimic... repetă bătrîna.

Ana vru să mai spună ceva, dar se opri brusc. O privi pe Doina atentă. Parcă o mai văzuse undeva. Unde ?

Se pare că şi Doina acum se uita la Ana. Încerca şi ea să-şi aducă aminte unde s-a mai întîlnit cu această fată, pentru că mai mult ca sigur că se întîlniseră. Şi mai mult fără să vrea se trezi spunînd :

— Parcă ne cunoaştem.

Deodată Ana îşi aminti de Biblioteca Academiei. Doina nu era alta decît fata care cerceta ziarele de care se ocupa şi ea. Ziarele deschise la paginile care relatau despre moartea mamei sale.

— Da, spuse Ana simplu... Ne-am întîlnit la Biblioteca Academiei.

— Da, da, confirmă Doina, grăbită, şi aruncă o privire neliniştită spre mama ei. Era evident faptul că nu voia să continue disouţia despre această temă.

Emil simţi că se petrece ceva deosebit, dar nu putea şti despre ce este vorba. Pînă acum un an era şi Ana studentă, desigur se întîlniseră în diferite locuri. Nu-şi mai adusese aminte că Ana îl informase despre colecţiile ziarelor pe care le ceruse şi care erau date unei tinere studente.

Ana şi Doina se priveau cu oarecare jenă. Doina avea aerul că fusese surprinsă făcînd cine ştie ce faptă nelegiuită. Acest lucru nu scăpă atenţiei Anei.

N-avea nici un rost însă să mai stea.

— Încă o dată vă mulțumim... spuse ea.

— Nu face nimic... spuse bătrîna.

Doina îi conduse pînă la ușă și închise ușa în urma lor.

Ajunși în stradă, Emil întrebă :

— Desigur, o fostă colegă.

Ana îl privi cu un aer foarte grav.

— O fostă colegă ? Dar n-ai auzit ? Ne-am întîlnit la Biblioteca Academiei.

Emil își dădu cu palma peste frunte :

— Sînt un uituc. Înțeleg să nu văd, dar să nu...

— Deci... Doina știe că este fiica artistei Bela Cony... spuse ea.

— Crezi ? Poate... La mijloc este o simplă coincidență... încercă Emil fără convingere o ipoteză. De altfel, își dădu seama și el că ar fi fost o coincidență stupidă ca Doina, după douăzeci de ani, să găsească întîmplător într-o colecție tocmai drama mamei sale.

— Da... desigur... ai dreptate.

— Doina cunoaște taina nașterii ei, dar nu i-a spus nimic bătrînei. Ca să n-o rănească, continuă încet Ana. Asta dovedește că bătrîna are dreptate atunci cînd spune că Doina este o fată bună...

— Și a aflat tocmai acum ? Tocmai acum, cînd se împlinesc douăzeci de ani ? întrebă Emil, cu un ton din care se puteau desprinde mai multe subînțelesuri.

— Lasă... lasă acum ancheta.., șopti Ana, impresionată de întîlnirea la care fusese martoră.

— Bun ! Ai dreptate ! Propun o pauză pentru prînz la „mandatarul" nostru.

Ana nu răspunse. Se gîndea la aceste două femei, care de douăzeci de ani trăiesc singure, una pentru alta, ferindu-se una pe alta de a afla o taină pe care amîndouă o cunoșteau, dar care recunoscută de amîndouă față în față, poate, le-ar fi distrus fericirea.

ACASĂ LA ANA

Cu toate că prînzul la „mandatar", propus de Emil, avea şi un scop „pur profesional", Ana nu putu să accepte invitaţia lui.

— Ne aşteaptă mama... îl anunţă ea. Mi-a spus chiar să nu mă întorc la prînz fără dumneata.

Emil a mai fost de două ori invitat acasă la Ana. Se ducea totdeauna cu plăcere la ea acasă, cu toate că nu putea suporta privirea melancolică a doamnei Voinea. De cînd cu moartea bărbatului ei, mama Anei, era parcă personificarea suferinţei. E adevărat că doamna Voinea era mîndră în durerea ei, nu se plîngea niciodată de nenorocirea care se abătuse asupra ei, ba mai mult, nu aducea niciodată vorba despre moartea soţului ei. Ajungea însă să te uiţi în ochii ei, ca să-ţi dai seama că nu se gîndea decît la asta. Emil, cînd se ducea acolo, încerca să glumească, să spună bancuri, ca s-o înveselească pe această femeie greu lovită.

— Ştiu că un prînz la mine acasă nu oferă perspective vesele... dar... ce să faci ? Nu putem s-o refuzăm pe mama... spuse Ana, simţind poate o ezitare din partea lui Emil.

— Nu, nu ! Nu este adevărat ! protestă el. Îmi place să vin la voi... Însă ce-i drept... mă necăjesc cînd o văd pe mama dumitale aşa de îndurerată,

fapt ce-mi amintește de drama noastră. Adică, nu că mă necăjesc... Nu ăsta este cuvîntul...

— Bine... Pînă ajungem acolo... găsești cuvîntul! Te inspiri, căută Ana să glumească, bravînd oarecum.

— Să luăm ceva... zise repede el și privi în jur, de parcă acest „ceva" se afla chiar acolo, pe Calea Victoriei, și ajungea să întindă mîna ca să-l ia.

— Ordinul mamei este: nimic! Fără flori, fără șampanie! Are de toate! Așa mi-a spus să-ți comunic.

— Bun... Asta din punctul ei de vedere.... Din punctul meu însă...

Din „punctul lui de vedere", Emil intră ca vîntul într-o florărie de la *Athenée Pallace* și luă un buchet de lalele imense, roșii.

— Ce frumoase! nu putu să nu exclame Ana cînd le văzu. Parcă acum sînt culese...

— Importate din Olanda, așa m-a informat floreasa. Apoi, Emil scoase din buchet o lalea, pe care cu un gest voit tandru (era cu totul neîndemînatic în astfel de împrejurări) o oferi Anei: Asta e pentru tine, restul pentru mama...

Ana reținu cu un zîmbet ascuns expresia lui Emil. Nu spusese nici pentru doamna Voinea și nici pentru mama ta. Emil la rîndul său spusese acest cuvînt sincer, fără să-și dea seama dacă pusese vreo intenție anume în asta. De mulți ani de zile prea îi dusese dorul cuvîntului „mamă". El nu avea familie în București. N-avea pe nimeni. Avea un singur frate care locuia la Craiova. Tatăl, fost muncitor petrolist, murise într-un accident: o erupție neprevăzută. După cîțiva ani, mama murise și ea. Emil trăise

singur, studiase singur, ajutat materialiceşte şi de fratele său. De aceea, cînd intra în casele colegilor şi prietenilor săi, cînd era înconjurat de familiile acestora, simţea o uşoară strîngere de inimă.

Ioana Teodoru, care de ani de zile făcea curăţenie „generală" în garsoniera lui, bombănea adesea la adresa burlăciei lui Emil, şi de cîte ori venea — în fiecare joi — aducea cîte o nouă „propunere" despre o fată cumsecade, care l-ar fi făcut un soţ fericit.

Coana Ioana avea un repertoriu bine stabilit, pe care îl „susţinea" de fiecare dată în timp ce mătura, ştergea praful, sau spăla vasele şi care începea cam aşa : „Eu n-am mai văzut aşa ceva. Băiat tînăr să stea singur cuc, între cafele şi hîrţoage d-astea, de le înşiră în toată casa, de parcă ar scrie în ele minunile Maicii Domnului... La acest pasaj, coana Ioana îşi făcea cu evlavie cruce. Auzi, dumneata, continua ea, sînt în oraşul ăsta mare atîtea fete frumoase şi gospodine. De pildă, Ruxandra, care stă lîngă mine, o cunosc de mică. Are şi ea carte, c-a tot umblat pe la şcoală. Auzeam că ar mai avea un an să iese profesoară. Doamne, şi ce frumoasă e... E drept că-i cam place şi ei să stea cu nasul în carte... dar astea sînt cusururi care trec... Cînd s-o vedea ditamai gospodină, n-o să mai aibă timp să-şi tragă sufletul... Lasă, maică, că te însor eu că doar n-oi fi deocheat... Auzi, băiat chipeş şi să trăiască ca un cuc..." Coana Ioana ajunsese să-şi sincronizeze aşa de bine bombănelile cu treburile ei gospodăreşti, încît, cînd termina repertoriul (care era mereu acelaşi, doar numele candidatelor se schimba : Florica, Dorina, Cornelia), termina şi dereticatul.

Ca de obicei, Emil mergea pe stradă neştiind cum să ţină florile. „Le ţin ca pe o mătură", se mustra el în gînd. Ana, care-l privea amuzată cu coada ochiului, hotărî să-l salveze :

— Dă-mi-le mie !

— Uff, răsuflă uşurat Emil. Îţi sînt recunoscător.

Prînzul a decurs calm, ca „în familie". Mama Anei le pregătise friptură la tavă.

— E excelentă ! fu singurul lucru pe care-l găsi de cuviinţă să-l spună Emil.

Mama Anei era pusă, probabil, la curent cu ancheta pe care o întreprindea secţia lor specială „S.C.D.E.", pentru că aduse vorba de departe, despre fapte vechi, care trebuiesc uitate... Nu trebuie să scormonim şi, din nou aceeaşi frază, „să dezgropăm morţii". Desigur, femeia nu spusese nimic concret, însă era clar că se referea la ancheta lor. Ana părea că se gîndeşte la altceva. Se uită la Emil cu o privire care implora înţelegere. Nu era, de altfel, nevoie, pentru că Emil înţelegea starea sufletească a doamnei Voinea. Spuse totuşi :

— Trebuie să facem dreptate...

— Nu *noi* sîntem cei care facem dreptate, şopti bătrîna.

O nouă privire imploratoare a Anei şi asta fără să fie neapărat nevoie. Acest „noi", sau mai bine-zis, ceea ce înlocuia termenul „noi", era fără îndoială în credinţa bătrînei „Cel de Sus".

La cafea îi lăsase singuri în micul hol al casei. Totul i se părea lui Emil cunoscut, familiar. N-ar fi vrut să strice această atmosferă cu „probleme" profesionale, însă Ana fu cea care începu :

— Deci, programul de după-amiază ?

— În primul rînd impresiile tale...

— În legătură cu bătrîna Florica Aioanei ?

— Exact !

— O iubește pe Doina... Și Doina pe ea... după cît mi-am dat seama... Însă...

— Însă ?... insistă Emil.

— Însă în casă totul este foarte bine pus la punct... Aș putea spune, chiar foarte bine ! O casă care necesită mulți bani...

— Broderiile se vînd bine... tatonă Emil, mai mult ca să-și confirme gîndurile.

— Oricum... și femeia nu mai are patruzeci de ani ca să poată lucra atît de mult.

— Există și un unchi.... tatonă din nou Emil.

— Da... am uitat... Un unchi...

— Ce gîndești despre acest unchi ? întrebă el din nou.

— Despre unchi ? se miră Ana, iar apoi exclamă : Oh, da ! Un unchi ! Adică, cineva care se interesează de ei, de fată și, desigur, de bătrînă... cineva care, probabil le dă și bani... Cineva...

— Cineva... repetă Emil. Și reluă : Degeaba am întreba-o pe doamna Florica... N-am scoate nimic de la ea.

— Se pare că face parte dintre acei oameni care iau cu ei în mormînt tainele încredințate.

— Am putea face o anchetă, să luăm informații de la vecini, de la prieteni ; poate am afla ceva. Dar există două motive pentru care nu putem face acest lucru : primo — n-avem timp... secondo...

— Dacă acest „secondo“ motiv este faptul că am promis bătrînei să nu dezvăluim fetei nimic, sînt de acord, spuse Ana.

— Atunci nu mai trebuie să punem la vot ! glumi Emil ștergîndu-și ochelarii.

— Înțelegi ? Nu putem să întrebăm. Oamenii nu-și țin gura... Nu sînt prea discreți... O să... se răspîndească vestea și o să strice poate echilibrul acestei familii, rosti Ana cu căldură.

— Da, da, da... Desigur... Fără îndoială ! se grăbi s-o asigure Emil.

Pentru Ana dezvăluirea acestei taine, care în gîndul ei o numea sfîntă, ar fi constituit un sacrilegiu. Și era taina bătrînei, dorința ei ca Doina să creadă că ea îi este mamă, precum și discreția fetei, care deși cunoștea taina, păstra pentru sine acest secret, iubind-o mai departe pe mama ei adoptivă.

Emil înțelese gîndurile Anei și era absolut de acord cu ea. Niciodată n-ar fi întreprins ceva care să fi produs o neplăcere în casa aceea caldă, prietenoasă.

— Asta nu ne împiedică să continuăm noi discuția, spuse el. Așa, ca să ajungem la o concluzie, pentru liniștea noastră personală...

— Da... asta nu ne împiedică... fu de acord Ana...

— Deci, acest unchi despre care vorbea Doina poate să aibă o legătură directă cu drama petrecută atunci.

— După cum poate să n-aibă nici una ! spuse Ana. Să ne ferim să ajungem la anumite concluzii, pornind de la idei preconcepute.

— Nu,- aici nu este vorba de idei preconcepute... Firul logic urmărit pînă acum ne dă dreptul la această concluzie... Există cineva care se interesează de această familie și despre care bătrîna evită să vorbească. Acest cineva, într-un fel sau altul, s-ar

putea să fi jucat un anume rol în drama de acum douăzeci de ani. Desigur, Doina nu știe nimic despre acele întîmplări, însă bătrîna știe foarte bine, dar a luat toate măsurile ca fata să nu afle.

— Poate a aflat... șopti Ana.

— Ce să afle și cine ? o privi Emil interesat.

El avea încredere în intuiția Anei, în sensibilitatea ei.

— Adică, vreau să spun că dacă pornim de la presupunerea că există acest cineva cu un rol bine stabilit în drama de atunci, care astăzi se interesează de această familie, poate că Doina a aflat ce rol joacă el în viața lor.

— Cum asta ?

— S-ar putea ca acest cineva acum, la împlinirea celor douăzeci de ani, sau aproape de împlinire, s-a simțit obligat să-i dezvăluie fetei totul în legătură cu cele întîmplate atunci. Și astfel, s-a născut o nouă conspirație, între Doina și acest cineva, care i-a spus : „Tu trebuie să știi, dar să nu afle bătrîna !"

— Cum ai ajuns la această concluzie, voi să știe Emil desfășurarea raționamentului.

— Acest personaj misterios trebuie să fie, totuși, un om bun ! Stai, stai, nu mă întrerupe, îl opri ea, observînd că Emil avea obiecții la această remarcă. Dacă într-adevăr există acest unchi și dacă el are un amestec în această taină, am putea să facem următorul raționament : În împrejurări pe care deocamdată nu le cunoaștem, omul comite... Hm, da... Vreau să spun asasinatul, să zicem din gelozie. Apoi este cuprins de remușcări. Începe să se intereseze de fata artistei, aproape că se dedică creșterii acesteia. Timp de douăzeci de ani, contribuie la educarea fetei, are

grijă să nu-i lipsească nimic ; timp de douăzeci de ani ajută pe bătrînă și pe fată. Reușește să pătrundă în casa lor și ca un „unchi" din aceia despre care nu știi prea multe, nu știi de unde a venit, devine prietenul apropiat la casei, apoi încetul cu încetul se identifică cu celelalte rude.

Ana făcu o pauză uitîndu-se la Emil, să vadă cum apreciază raționamentul ei, după care continuă :

— Da, cu cît mă gîndesc mai mult, cu atît nu văd decît această soluție, și cu atît mai mult se schițează în mintea mea figura unui unchi bun, ros probabil de mustrări de conștiință, mustrări care îl fac în cele din urmă să mărturisească fetei adevărul poate puțin modificat. Acest adevăr este acceptat de Doina, care, după ce cercetează „cazul Bela Cony", continuă să-l mai numească „unchi" iar pe bătrîna Florica „mamă", din recunoștință și marea dragoste ce i-o poartă aceleia care a crescut-o de mică.

Emil și-adusese aminte de raționamentul Anei în legătură cu descoperirea adevărului în cazul tatălui ei. Aceeași intuiție caldă, în favoarea umanului, aceeași sensibilitate care o conduce acum, ca și atunci, la această „variantă subiectivă".

Raționamentul de ordin psihologic al Anei părea să n-aibă nici o fisură. Rămînea de văzut. Și în primul rînd trebuiau continuate cercetările pentru stabilirea acestui „cineva", despre care Emil dorea totuși să nu aibă nici un amestec direct în asasinarea artistei.

— Deci, ce facem după amiază ? reluă Ana.

— Îmi dai voie să dau un telefon ? întrebă Emil și se îndreptă spre aparat.

Formă un număr și așteptă.

— Cu domnul Filip Cosma ! ceru Emil.

— O clipă ! se auzi o voce de femeie din partea cealaltă a firului.

„Să fie Cosma acel *cineva ?*“ se întreba Ana în timp ce Emil aștepta cu receptorul la ureche.

După cîteva secunde de așteptare, se auzi o voce de bărbat. Aceeași voce plăcută a lui Cosma :

— Cosma la aparat !

— Vă salut, domnule Cosma... Vă deranjez cu o rugăminte. Aș vrea să reținn o masă pentru două persoane, jos, la subsol.

— Da... desigur... se poate... La ce oră veniți ?

— Pe la șapte... răspunse Emil, privind-o interogativ pe Ana, care dădu din cap afirmativ. Da, pe la șapte, repetă el.

— Nu vă supărați... aș vrea să...

— Oh, da... înțelese Emil. Bunea... Emil Bunea... Am avut ieri împreună o discuție despre duzico !

— Da, da, da ! Desigur, mi-aduc aminte. Sînteți bine venit, domnule Bunea.

Emil puse receptorul pe furcă.

— La început mă gîndisem să-l invit la inspectorat, cred însă că e mai bine așa.

Ana confirmă.

„CRIMA AR FI FOST SĂ-I FI LUAT FRUMUSEȚEA..."

La șapte fix seara, se aflau amîndoi la „mandatar". Nici Emil, nici Ana nu vroiau să recunoască faptul că erau întrucîtva emoționați. Pentru prima dată vor discuta direct cu unul dintre cei cinci suspecți în „cazul Bela Cony".

Filip Cosma le trezea un interes deosebit, pentru că numele lui fusese pomenit aproape în toate declarațiile, iar spusele fostei cameriste care îi informase că dumnealui o vizitase de curînd le dădea speranța că vor afla, poate, lucruri interesante.

Odată ajunși la restaurant, fură primiți de Cosma, care dădu imediat dispoziție să fie serviți bine. S-au instalat la aceeași masă din ajun. „Masa noastră", spusese Ana, iar Emil înregistrase această expresie cu plăcere.

Comandară o salată de roșii și țuică.

— Ce facem ? întrebă Ana încet.

Emil dădu din umeri.

— Ce să facem ? Nici nu știu cum să-l „luăm"...

— Numai să nu începi cu justificările, că miroase de la o poștă ! observă Ana rîzînd.

— Atunci, îți las dumitale conducerea... anchetei !

— Nu... mulțumesc... Eu sînt începătoare. Învăț... meseria ! continuă Ana în același ton.

Nu se hotărau să-l cheme pe Cosma ca să înceapă discuția. Se îngrozeau amîndoi cînd se gîndeau la

fraza pe care vor fi obligați s-o folosească. „Știți... ne ocupăm de «cazul Bela Cony...»"

Cele trei femei cu care s-au întîlnit pînă acum îi priviseră de parcă ar fi avut de-a face cu oameni de pe altă planetă.

E drept că pe parcurs conversația se „încălzea". Apăreau chiar lucruri pasionante. Totodată, dispăreau unele din reținerile manifestate la primele interogatorii.

Ana amesteca cu furculița salata fără să se atingă de ea. Emil se puse să-și curețe ochelarii, cu o furie nejustificată pentru niște biete lentile de 5,5.

Își reluă în minte dialogul între Filip Cosma și Paul Mihăileanu, imortalizat pe filele îngălbenite, bătute la mașină, acum douăzeci de ani.

Ca și celorlalți, interogatoriul lui Cosma fusese luat abia după două zile de la moartea artistei, fapt care confirma că la început, în afară de unii reporteri mai zeloși, nimeni nu se gîndise la crimă. Pe de altă parte, asta cam dădea peste cap declarația lui Paul Mihăileanu că a căutat să-i dea cazului aspect de sinucidere spre a nu-l alarma pe vinovat. Dacă într-adevăr anchetatorul ar fi fost sigur că era vorba de crimă, ar fi luat interogatoriile chiar în primele ore, pentru a avea informațiile cît mai „proaspete" și a nu da posibilitate eventualilor vinovați de a-și crea alibi.

„— Cînd ați văzut-o pentru ultima oară pe Bela Cony? suna prima întrebare a anchetatorului, de-acum douăzeci de ani.

— Chiar în seara morții ei...

— Mai precis?

— Mai precis... Dacă ziarele scriu că moartea ei se produsese între orele unu şi două noaptea, înseamnă că am văzut-o cel puţin jumătate de oră înainte de a muri, răspunsese cu precizie Filip Cosma.

— Ce impresie v-a făcut vestea despre moartea ei ?

— Pe Bela o cunosc de vreo cincisprezece ani, aproape din ziua în care se lansase... Ce impresie putea să-mi facă decît... Decît să-mi producă durerea ce o simţi întotdeauna cînd pierzi un om apropiat ? M-a durut foarte mult moartea ei... Nici nu-mi vine să cred că nu mai este în viaţă, ea, care era plină de viaţă...

— Deci, aţi văzut-o în noaptea aceea fatală.

— Desigur... O văd în fiecare seară... În fiecare oră, dacă vă interesează.

— Vi s-a părut cumva schimbată, neliniştită ?

— N-am văzut-o niciodată neliniştită... În schimb...

— În schimb ? insista anchetatorul Mihăileanu.

— Nimic... Ceva care nu interesează desigur ancheta dumneavoastră. Am vrut să spun că «în schimb» toată lumea din jurul ei era totdeauna foarte neliniştită.

— Ce aţi discutat cu dînsa la ultima întîlnire ?

— Mai nimic... Era una dintre acele vizite obişnuite...

— Vorbiţi mai clar ! insista anchetatorul.

— Mai clar... Păi... Sînt doar directorul unui mare restaurant... Aveam deci şi relaţii profesionale cu dînsa.

— Şi ? accentuase anchetatorul conjuncţia.

— Și... La ceea ce vă gîndiți, îmi permiteți să vă spun că nu mai aveam legături de mult... De foarte mult timp... De altfel...

— De altfel ? atacă această nouă oprire anchetatorul.

— Relațiile mele cu Bela Cony nu erau, cum să vă spun... Nu semănau cu celelalte relații. O cerusem în căsătorie. Cred că nu eram singurul. Nu acceptase... Îi plăcea viața fără obligații. Așa cum a trăit toată viața ei.

— Ați discutat ceva asemănător în ultima seară ?

— Da. Nu de puține ori îi reproșam atitudinea ei... viața ei.

— Ce v-a răspuns ?

— A, n-ați cunoscut-o... A rîs.

— Credeți că s-a sinucis ?

— Bela Cony ? Să se fi sinucis ? Iubea prea mult viața, și o iubea așa, fără principii... cred că era ultimul om de pe glob căruia i-ar fi trecut prin cap să se sinucidă.

— Deci, a fost ucisă.

— Se poate.

— Bănuiți pe cineva ? Adică, vreau să spun, dumneavoastră, care o cunoașteți bine, nu cumva ați observat unele animozități în relațiile ei cu alte persoane ?

— Adevărul este că era preocupată în ultima vreme... Într-adevăr, o frămînta ceva... Nu știu ce.

— Nu v-a spus ?

— N-am întrebat-o.

— Dumneavoastră ce ați făcut în noaptea morții artistei între orele unu și două jumătate, să zicem.

— Eram la restaurant. Nu m-am mișcat de loc de acolo. Desigur, puteți găsi oameni care o să afirme că m-au văzut, precum și alții care o să susțină contrariul. Mie nu-mi place să stau locului. Mă plimb de la o masă la alta... Clienții mei nu-mi sînt numai clienți. Sînt atît de obișnuiți localului, încît ne cunoaștem și discutăm despre diverse lucruri. Deci, unii m-au văzut, alții, nu... Iar în ceea ce privește ora, nu o s-o puteți stabili exact. La restaurant orele curg altfel decît aiurea. Cît despre asasinat, cred că un sfert de oră mi-ar fi ajuns să mă duc cu un automobil acasă la Bela, să o omor, și să apar surîzător în fața clienților mei... Așa că...

— V-ați gîndit vreodată la... asta ?

— La asta ? Adică, la omor ? Hm... Da... mărturisesc că m-am gîndit. De mult. Sînt patru ani de atunci. Acum n-aș fi făcut așa ceva.

— Ați amenințat-o vreodată ?

— Și asta am făcut-o !

— Cu moartea ?

— Nu, cu vitriol... Era la modă.

— Sau, cu un... «Colt 32» ! atacă anchetatorul.

— Nu cu «Colt» ! Vorbesc serios, să nu credeți că am poftă să glumesc la ora asta ! Deci, mă gîndisem să folosesc vitriolul ! Pentru Bela nu era o crimă să-i iei viața ! Crimă ar fi fost să-i fi luat frumusețea !

— O iubeați ?

— O iubeam ?... Nu... O iubesc...

— Ce părere aveți despre ea ?

— Dacă o iubesc, nu pot decît să am păreri bune... Sau, dacă vreți, amintiri plăcute... Era o fată răsfățată... Se obișnuise să fie iubită. Cred însă că nu învățase să iubească... Sau... Sau se ferise să iubească..."

Acum, la reluarea din memorie a frazelor rostite de amîndoi bărbaţii, dintre care unul reprezenta justiţia, iar celălalt eventualul vinovat, se contura din nou tonul uneori subiectiv al întrebărilor puse de anchetator.

Filip Cosma, obsevînd că „clienţii" lui nici nu se atinseseră de bunătăţile servite, se apropie de ei cu un aer alarmat.

— Sînteţi nemulţumiţi de ceva ? îi scoase din gîndurile lor vocea lui Cosma.

— Poftim ? tresări Emil. Nu... Nu... Sîntem mulţumiţi... Nu-i aşa, Ana ?

— Da... e foarte plăcut aici !

— Văd însă că nu v-aţi atins de nimic ! E ceva care nu vă place ? întrebă îngrijorat Cosma.

— Nu... Totul e bine aici, îl asigură Emil.

— Am avut... probleme !... rîse albastru Ana.

— Nu luaţi un pahar cu noi ? îl invită Emil.

— Cu plăcere... Îmi permiteţi ? ceru voie Filip Cosma aşezîndu-se.

— Cum merge cu restaurantul ? intră în discuţie Emil.

— Merge... Eu îmi cunosc bine meseria... Am fost director la Alhambra... Dar... Nu regret de loc acele timpuri, zîmbi el, prevenind orice alt comentariu. Au fost alte vremuri... însă le înţeleg foarte bine şi pe acestea. Şi dacă am luat acest restaurant care îmi dă titlul de mandatar, n-am făcut-o pentru cîştig... Dacă vreţi să mă credeţi, se grăbi el să-i asigure, de teamă că n-o să fie crezut. Îmi place această meserie... Mă înţelegeţi ?

— Desigur... Nu este atît de greu să vă înţeleg, îl asigură Emil.

Cosma umplu paharele cu vin, prilej pentru Ana și Emil să schimbe o privire. Emil își luă inima în dinți hotărîndu-se să înceapă „interogatoriul".

Tuși sec.

— N-o să vă supărați dacă vă punem cîteva întrebări, începu el. Sîntem de la miliție... Scopul nostru aici nu este numai să gustăm din bunătățile pe care le pregătiți dumneavoastră, ci și pentru a lămuri o poveste... O poveste foarte veche...

Filip Cosma rămase cu sticla în mînă. Îi privi nedumerit, întrebător.

— Este vorba de „cazul Bela Cony", îl lămuri Emil.

Cosma îl privi din nou, neînțelegînd bine despre ce este vorba. Apoi privi sticla cu vin roșu în lumină. Era parcă o încercare de a privi prin această ceață roșie, în trecut, cu douăzeci de ani în urmă.

— Bela Cony... șopti el ca pentru sine.

— Desigur... Dacă nu vreți, nu ne răspundeți. De altfel, locul nu este destul de potrivit pentru o... destăinuire, riscă Emil. Ne-am gîndit însă că după atîția ani, o invitație la miliție ar fi... cum să vă spun... Și am hotărît să vă facem o vizită aici. Repet, dacă nu vreți, nu ne răspundeți... Această discuție putem s-o considerăm ca neoficială...

Cosma abia acum pusese sticla în baterie. Îi privi pe rînd întîi pe Ana, apoi pe Emil. Vroia să-și adune gîndurile.

— Mai sînt oameni care își mai aduc aminte de povestea aceea ?! se miră Cosma.

— După cîte se pare, da !... fu răspunsul lui Emil.

— Dar au trecut douăzeci de ani ! șopti el. Nu mai are nici un rost. Chiar dacă există un criminal, crima

s-a prescris ! Nu-i așa ? Știu că orice crimă se prescrie după un număr de ani !

— Exact peste șase zile ! precizează Emil.

— Și sperați ca pînă atunci să puneți mîna pe... asasin ! zîmbi Cosma cu o ușoară ironie.

— Nu ăsta este scopul nostru, deocamdată, spuse rece Emil. Nu vrem decît să reîmprospătăm această poveste.

Tăcură cîteva clipe. Emil se gîndi că dacă asasinul este Filip Cosma, este imposibil ca el să nu știe cînd și în ce condiții se prescrie o crimă de omor. Nu știa Cosma ? Sau se prefăcea că nu știe, tocmai ca să arate că acest lucru nu-l preocupase niciodată.

— Am citit declarația dumneavoastră, de atunci, reînnodă firul discuției Emil.

— Nu-mi amintesc o iotă ! rîse Cosma, apoi brusc, se ridică : Mă scuzați...

Pe scara care dădea în subsol se auziră pași, și apăruse un grup de cunoscuți probabil.

— Poftiți, v-am rezervat o masă aici... îi invită.

După ce se asigură că clienții vor fi serviți bine, se întoarse la masa lui Emil.

— Deci... mai sînt oameni care se mai interesează de moartea frumoasei Bela... Hm... Și ce vreți să vă spun ? Adică, ce așteptați acum de la mine ? Să vă arăt asasinul, sau să-mi mărturisesc vina ?

— Nici una, nici alta... răspunse Emil cu o mutră care-i tăia pofta de ironie lui Cosma. Doar v-am explicat de la bun început că dacă vreți răspundeți, dacă nu...

— Da... mă scuzați... roși Cosma. Recunosc... Dar nu mă așteptam la așa ceva... Ieri discutăm despre duzico, iar azi... În fine... Aveți dreptate... În defini-

tiv, pentru ce să nu faceţi încă o încercare ? Vedeţi, însă... Unora nu le place să le amintiţi de trecut... Nu le place să vadă cum s-au scurs anii peste ei... Deci, întrebaţi-mă, ce vreţi să ştiţi ! Sper să-mi aduc aminte...

Ce a vrut să ştie Emil, în definitiv ? Acum cînd trebuia să pună o întrebare concretă, găsi că, de fapt, nici n-are ce întreba. Că a ameninţat-o ? Da, a ameninţat-o, şi n-ascunsese acest lucru nici la prima anchetă de acum douăzeci de ani. Declarase chiar că ameninţarea lui se referea exact la vitriol. Că a iubit-o ? Şi asta se ştie. De alibiul său ? Doar n-o să susţină acum contrariul ! Nu-i mai rămînea decît o încercare :

— Desigur, v-aţi mai gîndit de atunci la această dramă. Nu cumva v-a trecut prin minte o bănuială aşa... mai concretă ?

— Nu, niciodată. Mai concretă... Nu... Asasinul putea foarte bine să fie grecul, Oreste Papadat, căpitanul Ornaru, actorul Sîrbu, sau eu. Alibiurile noastre, ale tuturor, erau destul de... cum să vă spun, destul de subţirele... Norocul nostru a fost că toate erau la fel. Se bazau pe mărturia unui singur om... Aşa că am scăpat... Că doar nu putea să ne aresteze pe toţi ca presupuşi asasini !

— Credeţi că ăsta a fost şi motivul pentru care ancheta a încetat ?

— Da... Cred că da... Anchetatorul nu mai avea ce face... Sau !...

— Sau ? ciuli urechile Emil.

— Mă gîndisem pe atunci... Poate era cineva „mare", implicat şi el, şi de aceea ancheta s-a oprit.

Demisia anchetatorului, de altfel, cam asta a dovedit.

— Cînd v-aţi întîlnit cu Irina Dobrescu-Neagu ? lansă Emil unica întrebare mai substanţială.

— Pe Irina Dobrescu ?... Hm... Aţi fost informat ? Da ! Am întîlnit-o... Mai bine-zis, m-am dus special la ea... Ne-am întîlnit de cîteva ori de atunci, întîmplător, şi mi-a făcut plăcere. M-am dus mînat de o forţă, ca să zic aşa, necunoscută... Parcă voiam să mai discut cu un om despre acea poveste. Pofta mi-a deschis-o Mihăileanu, rîse Cosma şi servi din nou vin.

— Anchetatorul ? se miră Emil.

— Da, da... anchetatorul ! Venise la restaurant... Nu aici... Asta l-am deschis acum trei luni... Venise la restaurantul la care eram responsabil... la „Lido"... Ne-am recunoscut... Am discutat de una, de alta, apoi am vorbit desigur şi de drama în care am fost implicaţi amîndoi, bineînţeles, el anchetator, eu bănuit. Cred că în afară de dumneavoastră, este unicul om de pe mapamond care se mai interesează de „cazul Bela Cony".

— De unde trageţi această concluzie ?

— Dar e şi firesc... Această afacere l-a costat doar cariera. Am impresia că mai speră să găsească asasinul... să se reabiliteze faţă de propria lui conştiinţă. Ca şi faţă de alţii... Dumnealui m-a întrebat ce ştiu despre oamenii de atunci, şi dacă s-a interesat vreodată cineva de povestea aceea...

— Întrebare pe care aţi pus-o şi dumneavoastră fostei cameriste.

— Da ! V-a spus-o ? se miră Cosma.

— Anchetatorul Mihăileanu nu v-a informat despre crimă, că nu s-a prescris încă ?

— Nu... Nu mi-a spus așa ceva... În orice caz, cîteva săptămîni după întîlnirea cu Mihăileanu m-am dus, aproape fără voia mea, la Irina Dobrescu... Între noi fie vorba, mie nu-mi place această femeie... Adică, mă scuzați... Vreau să spun : *nu-mi plăcea* ca fel de-a fi... Guralivă... Ascunsă... Un fel de licheluță... Vorbesc de Irina de atunci. Astăzi, nu pot spune nimic... E căsătorită... are copii mari... Oamenii se schimbă... Nu... Nu pot s-o acuz cu nimic... concluse Cosma.

— Am citit de curînd interogatoriul dumneavoastră... spuse Emil.

Un zîmbet nostalgic apăru pe buzele lui Filip Cosma. —

— Am impresia că Mihăileanu a fost prea bun cu dumneavoastră toți... continuă Emil.

— Adică, vreți să spuneți, cu noi... suspecții... precizează Cosma.

— Suspecții de atunci... veni o nouă precizare din partea lui Emil.

— Da... recunosc... Dacă mi-aduc bine aminte, nici unul din noi nu se afla sub un adăpost prea ospitalier... În afară de asta, toți am recunoscut că am fi putut să fim făptași.

— Nu toți... Deputatul Gelu Ionescu, de pildă, nu a spus nimic despre asta... Nici Papadat ! își aminti Emil.

— Deputatul nostru nu vroia să-și strice cariera politică... Cît despre Papadat, era cel mai expus... Locuia și la doi pași de Bela.

Lui Emil îi veni în minte brusc o întrebare la care nu se gîndise pînă acum :

— Casa de pe strada Speranței era cumva întreținută de Papadat ?

— Nu, ce naiba ! Bela avea doar de unde să-și plătească chiria ! protestă Cosma. Nu, nu cred, repetă el după o scurtă pauză mai puțin convins parcă.

— Apropo de asta, cînd a murit Bela Cony a lăsat ceva bani la Bancă ?

— După cîte știu, foarte puțini... Cîteva bijuterii acasă... și ceva lichid...

Emil se admonestă că nu se gîndise la asta mai devreme, să o întrebe mai precis pe Florica Aioanei. Ce deveniseră aceste bijuterii și acest „ceva lichid" ?

— În declarația mea de atunci... este notată și acea frază despre vitriol ? întrebă Cosma cu un zîmbet ca de copil care făcuse o șotie.

— Da... rîse Emil.

— E singurul lucru despre care îmi amintesc că l-am spus... Într-adevăr, vitriolul era la modă atunci.

— O... armă feminină... interveni Ana.

— Da... desigur... Poate pentru că Bela era... bărbatul ! (Adică, sexul tare !) Noi, admiratorii, eram la picioarele ei, așteptînd să ne acorde favoarea unui zîmbet.

— Ați iubit-o, îndrăzni Ana.

Cosma privi paharul lui la lumină și scoase un sunet nedefinit.

— Ce știți despre fiica ei ? încercă Emil să adîncească aceste discuții, devenite mai intime.

— Despre Doina ? La început, în primii ani chiar, mă interesam de soarta ei, o mai vizitam pe femeia aceea... Cum se numește ?... se opri Filip Cosma căutînd în memorie.

Lui Emil i se păru fals acest „lapsus". Cosma nu era dintre oamenii care pot uita un nume. Relațiile lui, meseria lui trebuia să-i fi creat reflexe puternice, vizuale și auditive. În cazul Floricăi Aioanei nu putea să-i uite numele odată ce, cum mărturisea chiar el, se interesase cîțiva ani la rînd de fată.

Emil hotărî să-l „ajute".

— Florica Aioanei...

— Da, da... așa... O vizitasem de cîteva ori, îi dădusem și cîte un telefon, întrebînd-o dacă are nevoie de ceva... A refuzat de fiecare dată, continua Cosma.

— Considerați că ar fi putut această femeie s-o crească pe Doina fără un ajutor din partea altcuiva ?

Cosma îl privi direct în ochi. Apoi se întoarse întrebător spre Ana.

— La asta nu m-am gîndit... spuse el într-un tîrziu.

— Înțelegeți ținta întrebării mele ?

— Desigur... Dar să știți că nu eu mă aflu în spatele acestei femei, răspunse fostul director al restaurantului Alhambra, arătînd prin asta că înțelege chiar foarte bine sensul întrebării lui Emil.

— Știți ce face acum Doina ? continuă Emil întrebările de acest ordin.

— Da... știu... Adică, am auzit că este studentă la Facultatea de medicină.

„Deci, simula uitarea numelui bătrînei", își spuse în sinea lui Emil și hotărî să nu mai continue această temă. Dacă era Filip Cosma acela care se ascundea în spatele femeii, desigur n-ar spune-o lui Emil.

— Ce știți despre furtul brățării ? schimbă Emil subiectul.

— Despre furtul brățării ? Care brățară ? nu-și mai aducea aminte Cosma.

— O brățară... care i se furase artistei... din cabină...

— Oh... da ! Desigur ! Bela a făcut un scandal monstru ! A fost mobilizată toată poliția ! Da, îmi aduc aminte... rîse Cosma. Era foarte zgîrcită Bela... Pentru un ac era în stare să scoale lumea în picioare ! Așa era ea... Desigur, furtul brățării... cadoul grecului... rîse din nou Filip Cosma. Ce să știu ? Mai nimic... Cred că știu exact ce știți și dumneavoastră... Lumea spunea că ar fi furat-o un electrician... Singurul care intrase în cabina ei... ca să repare luminile oglinzii... așa ceva... Doar s-o să mă bănuiți și de furtul brățării, exclamă Cosma mai în glumă, mai în serios.

Un nou grup de clienți apăruse la capătul scării, așa că Filip Cosma se ridică din nou, cerînd scuze. Le explică clienților că nu mai are nici o masă liberă, cînd Emil îl strigă :

— Domn' Cosma ! Plecăm noi !

— Da, nu... pentru ce să plecați ? se apropie el de masa lor, protestînd.

— Că doar n-o să stăm aici toată noaptea ! rîse Emil.

— Bine... Cum doriți...

Îi conduse pînă sus, la ieșire.

— Deci, asta a fost ?

— Deocamdată... V-aș ruga dacă va fi nevoie să nu ne refuzați... Poate o confruntare... Trebuie să închidem dosarul... înțelegeți ?

— Da... înțeleg... făcu Cosma ca și cum ar fi spus „dacă nu se poate altfel".

O NEDUMERIRE !

Dimineața, în birou, Emil relua datele problemei. Cu toate că avea de-a face cu oameni care, în afară de peruchieră, nu mai trăiau cu intensitate evenimentele, considerîndu-le o pagină întoarsă, Emil încetul cu încetul se prinsese în mrejele acestei anchete, avînd uneori impresia că se află în fața unei probleme de actualitate. Povestea începuse să-l pasioneze.

În dimineața aceea, discuta cu Ana rezultatul celor patru întîlniri.

— Deci... ne aflăm în același punct în care-și abandonase ancheta domnul Mihăileanu, fu de părere Ana.

— Da și nu... mormăi Emil pentru sine. Adevărul este că n-am cîștigat cine știe ce puncte importante, însă avem unele date și indicii noi : 1. Vizita lui Cosma la Irina Dobrescu-Neagu ; 2. Recunoașterea lui Cosma că alibiurile au fost „subțirele" ; 3. Insistența în a ascunde faptul că l-a cunoscut pe Neagu înainte de moartea artistei.

— Da... astea sînt, într-adevăr, date noi.

— Deci, trecem la punctul 4 : Florica Aioanei...

— Nu te atinge de Florica Aioanei ! se supără Ana. Femeia asta a crescut-o pe Doina și o consideră copilul ei. Este demnă de tot respectul. Chiar dacă...

Ana se opri privindu-l în ochi pe Emil.

— Chiar dacă ?... o ajută el.

— Chiar dacă presupunem, prin absurd, că Florica Aioanei îl cunoaşte pe acel „cineva“ care a omorît-o pe Bela.

— Da... de acord... Totuşi, nu putem trece peste faptul că bătrîna poate ştie ceva, poate că tocmai ea ne dă în mînă firul ce ne va duce la asasin.

— Ştie ceva ! îl imită Ana şi se prefăcu că îşi „şterge“ ochelarii ei de soare, spre hazul lui Emil. Nu ştie nimic, continuă ea. Adevărul este că cineva ajută această familie...

— Deci, nu ştie nimic, dar adevărul este că cineva... reluă Emil fraza Anei.

— Dar asta nu dovedeşte relaţiile ei cu asasinul !

— Nici eu n-am susţinut aşa ceva ! Am expus pur şi simplu încă un punct de vedere. Punctul 4.

— Şi punctul 5 ? vru parcă Ana să-l îndepărteze de subiectul cu Florica Aioanei.

— Punctul 5 : pe de o parte, brăţara. Adică, furtul brăţării... N-ar fi rău să încercăm o legătură între crimă şi acest furt...

— Ei, n-o să mă preocupe acum şi brăţara ! imită Ana tonul lui Filip Cosma.

— Nu se ştie niciodată. Iar la punctul „brăţară“ avem pînă acum un singur acuzat : electricianul Neagu.

— Şi pe de altă parte ? se interesă Ana.

— Ce pe de altă parte ?

— Ai zis „pe de o parte“ şi... pe de altă parte ?

— Oh, da... Pe de altă parte. o nedumerire care se conturează din ce în ce mai mult : pentru ce Mihăileanu a abandonat ancheta ? Am tot timpul impresia că ajungea pînă la un punct, la un fir, că să folosim

expresia obișnuită, pe care-l abandona imediat trecînd la alte întrebări.

— Adică, vrei să spui că după ce anchetatorul stabilea că cineva ar putea fi suspectat, îl părăsea brusc și trecea la următorul!

— Exact!

— Să vedem mai departe. Ce facem astăzi? Cine va avea plăcerea să primească vizita noastră? continuă Ana nu fără oarecare ironie.

Emil sesiză ironia. Își scoase tulburat ochelarii, le șterse cu atenție lentilele, fără s-o privească.

— Nu te supăra, am glumit... spuse ea.

— Știu... răspunse demn Emil, punîndu-și ochelarii și privind-o drept în față. Cunosc o fată care venise aici, acum zece luni, aproximativ, și care vroia să-și reabiliteze... începu Emil...

Ana îl întrerupse:

— Știu... Există însă o diferență... Fata aceea vroia să lămurească o dramă care se petrecuse abia cu doi ani în urmă. Iartă-mă, însă nu pot să înțeleg de ce este nevoie să scormonim acum în sufletele oamenilor după două decenii? A, dacă era cineva închis... Asta da! Atunci m-ar fi pasionat.

— Deci, nu te pasionează...

— Nu, n-am vrut să spun asta... N-aș putea spune că nu mă pasionează...

Se opri brusc. Era mai bine să părăsească această discuție. În definitiv, Emil avea dreptate. O acuzare planează timp de douăzeci de ani deasupra capetelor a cîtorva oameni. Trebuie să se facă lumină.

— Deci... pe cine vizităm astăzi? reluă ea.

— Pe căpitanul de cavalerie Sergiu Ornaru. O plimbare pînă la Snagov.

UN PESCAR AMATOR PASIONAT

Pe fostul căpitan îl găsiră pe malul lacului, pescuind.

Căpitanul Sergiu Ornaru era echipat din cap pînă în picioare ca un veritabil lup de mare, pornit pentru pescuit spre cine știe ce ape îndepărtate. Cizme de cauciuc, pantaloni de piele, scurtă de piele, pălărie cu boruri largi lăsate în jos, o sacoșă de vînătoare, o trusă mare cu vreo sută de linguri pentru pescuitul răpitoarelor, vreo zece undițe de rezervă, două scaune pliante, un pled de campanie. Și, totuși, căpitanul pescuia la doi pași de casă, a cărei curte dădea direct în lac. Se pare însă că plăcerea bătrînului era tocmai această pregătire pentru cursa lungă, senzația pe care ți-o oferă echiparea.

Pe pămîntul moale de pe malul lacului erau înfipte trei crăcane pe care se odihnea o lansetă, o undiță de bambus și una mai ușoară, de trestie.

— Pentru crap, pentru lin, pentru roșioară, explică căpitanul rostul celor trei undițe.

Emil scoase din buzunar cîteva foi dactilografiate, îngălbenite. Declarația lui Ornaru, luată din dosar.

Se gîndise să încerce și această metodă. Ca să-i împrospăteze în memorie faptele se hotărî să-i citească căpitanului declarația de atunci.

Și Ornaru, ca și ceilalți de altfel, se arătă mirat peste măsură că se reia „cazul Bela Cony".

O femeie în vîrstă, soţia lui, le aduse cafele acolo, pe malul lacului. Ea nu ştia scopul vizitei lor.

— Să nu-i spuneţi nimic, fu dorinţa fostului căpitan de cavalerie.

Aşezaţi pe malul lacului, Emil citi lui Ornaru declaraţia lui de atunci, în special prima parte a declaraţiei.

„— Numele ?

— Ei, numele ! Căpitan de cavalerie, Sergiu Ornaru ! De trei ori decorat cu «Mihai Viteazu».

— Vîrsta ?

— Din păcate, 45 de ani !“

Îl întrerupse rîsul bătrînului. La privirea întrebătoare a lui Emil, Ornaru explică :

— Dacă atunci, la 45 de ani spusesem din păcate, ce aş spune acum ? Din fericire, *numai* şaizeci şi cinci ! glumi el, apoi, brusc, se întrerupse.

Lanseta s-a mişcat şi bătrînul fixă privirea în cercurile mici de apă care se formau în jurul firului.

— Ssss ! făcu el. Trebuie să facem şi o saramură, ce naiba ! Avem musafiri astăzi !

Luă încet lanseta de pe crăcan şi o smuci puternic.

— Nimic ! spuse el şi verifică momeala. Era bună. Aruncă apoi din nou lanseta.

— Da... zi... spuse într-un tîrziu.

Lui Emil i se tăiase tot elanul. Acest bătrîn nici nu se mai interesează de povestea care făcuse atîta vîlvă pe vremea aceea şi în care fusese amestecat şi numele lui.

— Ascult... spuse Ornaru din nou, cu privirea fixă la cerculeţele din jurul firului, la punctul unde el se cufunda oblic în apă.

Emil continuă lectura declaraţiei :

„— Știți că Bela Cony a fost găsită moartă în apartamentul ei ?

— Am aflat. Împușcată.

— Și ce ziceți ?

— Că cineva a vrut să-mi facă o farsă, sau că a vrut pur și simplu să mă salveze de la o catastrofă.

— Nu vă înțeleg. Vreți să fiți mai clar ?

— Mai clar nici că se poate. Dacă n-o împușca necunoscutul X, aș fi împușcat-o eu ! Și ar fi fost păcat și pentru mine, și pentru ea !"

Bătrînul rîse din nou. Avea un rîs puternic, sănătos, de om căruia îi plac glumele.

— Așa am zis ? exclamă el, rîzînd ! Ce vrei, așa e omul cînd are *numai* patruzeci și cinci de ani.

Ana zîmbi la această reflecție : numai patruzeci și cinci de ani ! Vorba lui. cînd ai șaizeci și cinci...

— Să știți că chiar aș fi împușcat-o ! Îmi ieșisem din minți atunci. Și ea, ba că mă iubește, ba că nu mă iubește. Îmi petreceam nopțile la Alhambra... Și aveam acasă copii, nevastă. Vroiam să divorțez. Pînă am înțeles jocul ei. Deh, ca artista de cabaret. Iar eu eram flatat că o frumusețe ca ea se uită la mine !

Bătrînul vorbi. continuînd să rîdă, dar fără să-și ia privirea de la undiță, principala lui preocupare în acel moment.

Emil găsi că este inutil să mai continue. Bătrînul ar fi povestit faptele de atunci ca o glumă bună de cazarmă, petrecută de mult, de foarte mult. Ar fi fost una dintre acele povești, care, chiar dacă încep de la un sîmbure de adevăr, pe parcurs își pierd firul real, devin legende.

Bătrînul nu se mai interesa de acest trecut. Nu-l mai pasiona cu nimic. Nu-l mai preocupa.

Văzînd că Emil împăturește foile și le vîră în buzunar, rîse din nou...

— Așa... n-are nici un rost. Iat-o !

În cîrlig se zbătea o roșioară.

Bătrînul scoase mingiocul din apă și aruncă în el peștele. Plasa era plină. Prada pentru saramură era realizată de mult, dar, probabil, funcționa și la Ornaru aceeași „lăcomie" a pescarului.

— Un ciortan, domnule ! Îmi trebuie un ciortan ! exclamă Ornaru, verificînd lanseta. Apoi către Emil : A mers binișor astăzi... Cu toate că apa este încă rece. A început să circule peștele !

Emil se gîndea că s-a mai pierdut o zi. Ba, nu... nu s-a pierdut... E cald, e frumos... Iar Ornaru scoate roșioarele una după alta. Cît despre Ana, relaxată și ea, se bucura de această vacanță. „Așa a ajuns ancheta mea ! Un pescuit pe malul lacului", rîse în sinea lui Emil. Ana se bucura la fiecare pește prins, ca un copil. Este și asta ceva.

Într-un tîrziu, Ornaru îi puse la treabă :

— Știți să curățați peștele ?

— Dar noi trebuie să plecăm... încercă să se împotrivească Emil.

— Ce vorbă-i asta ? Să plecați ! Auzi ?! Eu am întrebat dacă știți să curățați peștele...

— Așa și-așa... mormăi Emil și se uită la Ana.

— Mie mi-e milă... spuse ea. Dacă era mort !...

— Vedeți ! Asta e ! Dacă era mort nu ți-ar fi fost milă ! Că să vezi ce laș este omul ! rîse bătrînul. Bine, nu face nimic. Îl curăț eu !

Scoase din trusa lui un cuțit pescăresc și începu să curețe repede cu îndemînare. Din cînd în cînd verifica momeala la lansetă, pregătită pentru crap.

Emil se amuza cu jocul firelor întinse. Lui, cel puțin, care habar n-avea de pescuit, i se părea că de fiecare dată „trage". Ornaru știa însă precis cînd era vorba de jocul apei, și cînd mușca peștele.

— Da... e bine aici... mormăi Emil.

Ana fu de acord cu o privire. Hotărîră tacit să rămînă la saramură.

Soția lui Ornaru, o femeie în vîrstă și ea, înaltă, slabă, ieșise în șopronul casei și-l striga pe Ornaru :

— Sergiule ! A trecut de unu ! Ce faci ? Îi mai ții pe musafiri nemîncați ?

— Gata ! Nu vezi ? Am început să-i curăț. Pune la foc apa cu ardei iuți ca să clocotească pînă venim noi.

— Să vă ajut, doamnă ? sări amabilă Ana.

— Dacă-ți face plăcere...

Ana nu așteptă să i se spună a doua oară. Se grăbi spre casă.

Emil își întinse picioarele, lucru care i se părea că nu poate să-l facă în prezența Anei, își desfăcu cravata și brusc se hotărî să ajute și el la curățatul peștelui.

— Dumneata curăță-i de solzi, îi spuse fostul căpitan de cavalerie. Burta o deschid eu. Asta este lecția a doua. Lasă că dacă mai vii pe aici, ai să vezi cum prinzi și mata gustul pescuitului !

Ana cu soția căpitanului puseră masa la umbră sub un nuc imens.

Emil urmări cu interes friptul peștelui pe plita presărată cu multă sare. Observă însă că roșioarele curățate de el bătrînul nu le pusese la fript. La întrebarea lui Ornaru rîse :

— Păi, unde s-a mai auzit să pui pe plită pește fără solzi ! Se va lipi tot !

— Atunci, pentru ce m-aţi pus să-l curăţ ?

— Ca să faci şi dumneata ceva ! continuă rîzînd bătrînul. Dacă te puneam să despici burţile, poate că nici nu mîncai !

Peştele, odată fript, fu pus într-un castron plin cu apă clocotită, fiartă cu ardei iuţi. Saramura era gata !

Ţuica casei, de la patru pruni din curte, salată cu roşii şi ceapă verde... Ce mai !... Frumoasă viaţă de pescar... gîndi în sinea lui Emil. Deodată, bătrînul începuse să vorbească parcă de unul singur.

— Bela Cony ! Da, Doamne ! Aş fi putut să mă aflu încă la închisoare din cauza ei. Pe cuvîntul meu de ofiţer. Pe atunci îmi şi vedeam fotografia publicată în prima pagină a ziarelor.

— Ce-ţi veni cu Bela Cony ? se miră soţia lui.

— Uite că-mi venî...

— Nu te-am mai auzit vorbind despre asta de ani de zile, şi se uită bănuitor la musafirii lui.

— Noi l-am întrebat, aşa, din curiozitate... interveni Emil ca să-l justifice pe Ornaru.

— Mi-ar fi adus de mîncare la închisoare nevestica mea ! rîse Ornaru.

— Da, dar cu otravă ! se grăbi să-l asigure doamna Ornaru cu o figură serioasă.

— În seara aceea era o serbare...

— Ei... o serbare... Ne invitase un colonel, amic a lui Sergiu...

— Da, da ! Se logodea colonelul... Ca să vezi că memoria femeilor funcţionează mai bine decît a bărbaţilor. Ne-am dus cu cîţiva camarazi la Alhambra, toţi cu soţiile... .

— Da... ne-au făcut această cinste bărbaţii noştri ! Ca buni camarazi, vroiau să dovedească viitoarei soţii

a colonelului că ofiţerii de cavalerie sînt nişte bărbaţi foarte serioşi, care nu fac un pas fără soţioare !

— Chiar aşa ! Mi-aduc aminte că aveam cu toţii nişte mutre de „bărbaţi de casă“ de mai mare rîsul ! adăugă căpitanul.

— Numai că dumnealui n-a reuşit să se menţină prea mult în această postură de soţ ideal ! A profitat că eu am dansat cu un ofiţeraş şi a şters-o.

— M-am dus să-mi cumpăr ţigări, se justifică Ornaru, cu un aer nevinovat şi hîtru, de parcă atunci s-ar fi petrecut această istorie.

— Şi ţigări s-a făcut ! rîse soţia lui.

— Se putea să mă lase fără răspuns ! Nu m-a lăsat niciodată, şi asta de patruzeci de ani !

— De treizeci şi nouă ! veni din nou precizarea promptă a soţiei.

— Bela Cony cîntase atît de frumos ! Putea s-o lase să plece singură ?

— Tocmai de aceea ! Că nu pleca singură ! Dacă pleca singură, poate că nu mă duceam s-o conduc.

— Îi era teamă de rivali ! Şi a lipsit toată noaptea.

— Am lipsit şi eu o jumătate de oră !

— O oră şi ceva ! nu-l iertă nici de astă dată soţia.

— Poftim, se prefăcu enervat Ornaru. Femeia asta este în stare să te bage la puşcărie ! De aceea am preferat să iau mărturia unui coleg că m-am întîlnit cu el în faţa casei lui Bela Cony. Dacă spuneam că m-am întors la Alhambra, cum era adevărat, şi că am stat cu soţioara mea, ea s-ar fi încurcat, s-ar fi enervat şi iată-l pe Ornaru Sergiu, căpitan de cavalerie, de trei ori decorat, la pîrnaie pentru o crimă pasională.

— Nu ți-ar fi prins rău, veni completarea promptă a soției.

Oamenii glumeau pe seama unei tragedii petrecute de mult. Emil însă memoră mărturisirea căpitanului că alibiul ce-l prezentase era fals. Era de mirare cum anchetatorul înghițise și această minciună. Doar și cel din urmă picolo de la Alhambra ar fi putut spune că Ornaru fusese acolo și nu într-un bar, iar primul din cei întrebați ar fi răspuns probabil că a lipsit o oră și ceva, conform spuselor soției. Și asta a lăsat-o baltă anchetatorul.

— Pot să vă întreb ceva ? spuse timid Emil.

— Poți ! Dar să-mi chem mai întîi avocatul ! Nu se știe niciodată. Crima nu s-a prescris încă, glumi Ornaru. Ce te uiți așa la mine, hai, întreabă, continuă el.

— În legătură cu revolverul...

— Oh, da ! Cu revolverul ! Mi-amintesc, pentru că mi-era teamă și de asta. Un „Colt 32" nu este o armă pe care o ține o femeie în sertarul toaletei. Desigur, aparține unui bărbat. Cine dintre favoriți ar fi putut să aibă un revolver de acest calibru ? Cine altul ? Sergiu Ornaru, căpitan de cavalerie...

— De trei ori decorat ! îl întrerupse soția.

Au rîs cu toții. Trecură la alt subiect și întrebarea cu revolverul rămase fără răspuns, spre necazul lui Emil, care, pierzînd momentul, nu putu să-și permită să mai revină încă o dată asupra „Colt"-ului.

Se făcuse ora patru. Era clar că cei doi trebuiau să plece, deși Ana ar fi vrut să mai prelungească ședereа acolo, în liniște, la marginea lacului. S-au ridicat luîndu-și rămas bun.

— Eu o să-mi fac siesta ! îi informă căpitanul.

— Nici o siestă ! interveni doamna Ornaru. Iei „căruța" ta și-i duci pe tineri în oraș.

— Nu, nu... nu este nevoie ! sări Ana, privind figura nefericită a lui Ornaru.

— Ba este ! N-o să vă lase pentru siesta lui. În definitiv, doarme puțin mai tîrziu.

— Da... da... mormăi resemnat căpitanul, în casa căruia, după toate aparențele, gradul superior îl avea tot nevasta !

Emil și Ana se opuseră cu tărie, însă în cele din urmă acceptară propunerea lui Ornaru de a-i conduce pînă la autobuz.

Autobuzul Snagov-Piața Scînteii avea stația la vreo cincisute de metri de la căsuța căpitanului, așa că pe drum au avut timp să mai schimbe o vorbă.

— Să vă spun drept, tare mi-era teamă pe atunci. Toate probele erau împotriva mea... Ba nu... nu numai împotriva mea... Eram vreo cinci sau șase admiratori amestecați... Toți favoriții reginei ! Și unde mai pui că mă văzuse și cineva atunci... în fața casei. Bine că n-a vorbit !

— Cine ? întrebă într-o doară Emil.

— Dracu știe cum îl mai cheamă... un electrician de la Alhambra. Eu mai zăbovisem în colțul străzii, în mașină, cu farurile stinse, ca să văd pe cine aștepta iubita mea. De asta am și întîrziat la Alhambra.

— Și ați văzut cine era favoritul ? întrebă Emil încercînd să ascundă interesul cu care asculta.

— Nu... din păcate ! În schimb l-am văzut pe golanul acela de electrician ieșind din casă.

— N-ați auzit între timp împușcătura ?

— Fugi, domnule ! N-aș fi sărit imediat ?

— Electricianul v-a văzut ?

— Desigur... trecuse pe lîngă mine și s-a uitat în mașină. Fără discuție că m-a văzut.

— Și cum de nu v-a denunțat ?

— Să-ți spun drept, de asta mi-era și mie teamă atunci. Am așteptat să mă și șantajeze. Dar, nimic ! Nimic ! N-a scos o vorbă !

— Curios... spuse Emil. O fi avut probabil un motiv ca să-și ascundă și el prezența în casa dansatoarei, la acea oră.

— La început m-am gîndit că furase ceva, însă din anchetă am aflat că nu lipsea nimic. Apoi, nici vorbă că aș fi auzit împușcătura dacă făptașul era dînsul. Așa că am lăsat-o și eu baltă, mulțumit că își ține gura. Nu de altceva, dar aș fi putut să am complicații inutile.

Discuția, care abia începuse să devină interesantă, fu întreruptă de sosirea autobuzului.

Bătrînul, mulțumit că se apropie momentul să-și facă siesta, îi însoți pînă ce urcară în mașină.

— Mai poftiți ! Dar fără probleme ! Veniți să faceți la noi un *week-end* de... sfîrșit de săptămînă ! cum spune unul în sat la noi.

— Cu bine... mulțumim !

Ornaru rămase în stație pînă la plecarea autobuzului. Le făcu semn cu mîna și porni spre casă.

Au călătorit tăcuți pînă la Piața Scînteii. Nici Emil, nici Ana n-au avut poftă să mai discute despre „cazul Bela Cony“ și să-și strice impresia ce le-o lăsase această scurtă, dar plăcută excursie.

Sergiu Ornaru, fost căpitan de cavalerie, de trei ori decorat, fost chefliu notoriu, era acum un om liniștit,

împăcat cu anii lui, cu viața lui, așteptînd pe malul lacului Snagov cîteva roșioare pentru o saramură.

Ana îl și vedea echipat ca pentru un pescuit la Polul Nord, sau pentru o plecare lungă, fără întoarcere.

Două replici de-ale lui i se învîrteau în cap : „Din păcate patruzeci și cinci de ani"... Și cea de-a doua : „Am numai șaizeci și cinci de ani !"

— Acum cînd s-a mai răcit... saramura, putem discuta ? întrebă a doua zi Emil, cînd s-a întîlnit cu unica lui colaboratoare.

— Să mă iertați..., dar saramura nu s-a răcit ! Pentru mine cel puțin, spuse Ana mai în glumă, mai în serios. Eu mă las de meserie.

— Pentru ce ?

— Pentru că nu mai pot să bănuiesc un om cu care am stat pe malul lacului, cu care am mîncat o saramură delicioasă, cu care am glumit, am...

— Gata ! Am înțeles ! Dar aici nu este vorba să-l bănuim pe „omul tău cu saramura", ci să continuăm raționamentele începute, așa... ca un joc al minții...

— Mulțumesc, un joc al minții, care se sfîrșește prin arestarea unui om, poate chiar a „omului meu cu saramura", cum l-ai numit.

— Deci, recunoști că Sergiu Ornaru este un candidat de nădejde, zîmbi Emil.

Ana îl privi cîteva clipe fără să pronunțe nici un cuvînt. În sfîrșit, fu nevoită să răspundă.

— Recunosc... Dar mai sînt și alții tot atît de... nădejde.

— S-aud...

— În primul rînd, Filip Cosma... Dacă „varianta subiectivă" pe care am discutat-o alaltăieri mai este

cît de cît valabilă, Cosma este omul care o iubea pe Bela Cony. Nu numai că o iubea, dar păstrează și o amintire frumoasă despre ea... Dacă, într-adevăr, cineva se ascunde în spatele acelei bune bătrîne, Florica Aioanei, Filip Cosma trebuie pus în fruntea listei.

— Stai, stai... o întrerupse Emil rîzînd. După cum observ încerci și dumneata jocul lui Mihăileanu : de fiecare dată cînd strîngem probe mai interesante despre unul din personajele noastre, în loc să stăm să le analizăm, îmi prezinți datele unui alt suspect ! S-ar zice că îl cunoști pe adevăratul asasin și încerci să-l protejezi...

— S-ar zice... Dar nu-l cunosc... Și...

— Și ?

— Și nici nu vreau să-l cunosc ! declară ea foarte serios.

Hotărît lucru, cu Ana nu se putea vorbi în ziua aceea ! Din punct de vedere sentimental, Ana era de partea celor care căutau să „uite" această dramă. Voia ca Florica Aioanei să fie mai departe lăsată în pace, să-și vadă de fiica ei adoptivă, ca Sergiu Ornaru să pescuiască fără grijă pe malul lacului, echipat ca pentru Polul Nord, ca Filip Cosma, care a iubit-o pe Bela Cony, să nu mai aibă decepții. Undeva în fundul sufletului său, era și Emil de acord. Dorința pentru adevăr însă era mai puternică decît acest... sentimentalism.

Găsi un argument care ar fi putut s-o hotărască pe Ana să continue să-l ajute.

— N-o uita pe Doina.

— Cum s-o uit... n-o uit...

— Nu uita că ai întîlnit-o la Biblioteca Academiei și că ea este interesată pentru aflarea adevărului în legătură cu moartea mamei sale.

— Și ? îl privi ea cu coada ochiului.

— Și că noi trebuie s-o ajutăm... să nu greșească în calculele ei...

— Și ?... întrebă cu același ton colaboratoarea lui.

— Și că noi sîntem obligați s-o ajutăm să afle acest adevăr, continuă Emil.

— Ca să facem dreptate ?

— Deocamdată, ne ocupăm de aflarea adevărului... Împărțirea dreptății ar fi etapa următoare... răspunse el ca o Pithia.

Argumentul lui Emil o derută pe Ana. Într-adevăr, dacă Doina Coman-Aioanei ar fi venit la ei să le ceară să rezolve acest caz ? Ce-ar fi răspuns ? „Nu mă amestec, a trecut mult timp de atunci... ?" Desigur că nu. Ar fi încercat s-o ajute.

Emil îi prinse momentul de slăbiciune, și începu ca pentru sine.

— De la Ornaru tot ám aflat ceva nou. În primul rînd, am căpătat informații că alibiul lui a fost fals. Pentru ce a riscat însă folosind un martor mincinos, în timp ce ar fi putut să se ascundă în spatele alibiului existent, cel real ?

— Dar ne-a explicat singur. De frica nevestei sale. Doamna Ornaru, furioasă de atitudinea soțului ei, ar fi putut să-l încurce.

— Cam slab... obiectă Emil. Rămîne de văzut.

Să-l întrebăm pe picolo care i-a servit atunci, spuse ironic Ana.

— N-ar fi rău... se prefăcu el că nu observă ironia. Mai departe... Al doilea lucru important : în seara aceea Neagu a fost acasă la Bela Cony.

— Asta confirmă presupunerea noastră, bazată pe informaţia despre telefonul primit în după-amiaza aceea de către Irina.

— Înseamnă că raţionamentele noastre se îndreaptă spre o ţintă bună... Asta este un cîştig, deocamdată... Un cîştig al „variantelor subiective". Acum întrebarea : pentru ce Neagu nu l-a dat de gol pe căpitan ?

— Ca să nu-şi trădeze propria prezenţă în casă.

— Dar pentru ce ? insistă Emil.

— Poate pentru că prezenţa lui acasă la Bela Cony ar fi făcut să se reînnoiască bănuielile că el ar fi hoţul brăţării, intră în sfîrşit Ana în jocul propus de Emil.

— Deci, concluzia este următoarea : Ornaru, sau altcineva, oricare ar fi fost necunoscutul, fusese văzut de Neagu, care totuşi a ţinut această informaţie pentru sine. Pînă aici merge bine.

— Şi mai departe ?

— Mai departe... o să vedem. Descoperirea în legătură cu electricianul Alhambrei este pentru moment cea mai importantă.

Emil reuşise să trezească din nou interesul Anei, care avea ideile ei despre dreptate, idei foarte folositoare pentru secţia lor specială, secţia S.C.D.E....

UN NOU CANDIDAT LA „SPÎNZURĂTOARE"

— Să vedem acum ce zice domnul deputat Gelu Ionescu, al cincilea candidat la... spînzurătoare ! Dacă ai chef, citește dumneata, se adresă Emil Anei, mai mult ca să verifice dacă colaboratoarea lui mai manifestă interes față de anchetă.

— De acord... Pe acest Gelu Ionescu nu-l cunosc, așa că pot să fiu mai... obiectivă, spuse ea și luă foile dactilografiate ale interogatoriului. Era poate cel mai lung, pentru că deputatul se simțea obligat să-și apere și „partidul" din care făcea parte.

„— Numele ?

— Gelu Ionescu.

— Vîrsta ?

— Treizeci și opt de ani.

— Profesia ?

— Deputat liberal.

— «Deputat» nu este o profesie ! intervenise Mihăileanu. Iar... «liberal» și mai puțin !

— Doctor în drept, rectifică deputatul.

— Ce ați făcut în noaptea morții dansatoarei ?

— Dacă observ bine, îmi cereți de la începutul discuției stabilirea unui alibi !

— Ați observat bine. Numai că nu este vorba de o discuție, îl corectă Mihăileanu. Pe de altă parte, parlamentul s-a dizolvat și sîntem în curs de pregătire a unor alegeri noi.

— Îmi dați o lecție de politică ?

— O informare...

— Deși nu sînt obligat să vă spun ce am făcut în noaptea cînd a fost «asasinată» Bela Cony, totuși voi răspunde : am stat acasă.

— Ați putea găsi, probabil, un loc mai sigur, pentru verificare.

— Am stat acasă. Desigur, mărturia soției nu contează într-un proces, însă pot să declar că în jurul orelor 24 a sosit la mine un fost coleg de facultate...

— Da... este și asta o oră de vizită...

— Altă dată, cînd o să primesc pe cineva acasă, am să vă cer părerea despre ora cea mai potrivită ! replică prompt deputatul.

— Altă dată, o să vedem. Acum vă anunț oficial că sînteți unul dintre principalii bănuiți...

Urma o lungă expunere a situației politice, făcută de deputat, care scotea în evidență „accentuarea luptei politice", interesul partidelor adverse de a compromite pe deputații cinstiți, și că poate și moartea, adică asasinarea artistei, nu era decît „o înscenare a opoziției pentru a împroșca cu noroi pe adversari de teama unei înfrîngeri în apropiatele alegeri."

În continuare venea replica anchetatorului :

— Astăzi, opoziția sînteți dumneavoastră ! Sau n-ați înțeles încă această realitate ? Pe de altă parte, discursul dumneavoastră ar fi fost probabil destul de nimerit pentru parlament. Întrucît însă parlamentul este închis, vă rog să reveniți la fapte. Care erau relațiile dumneavoastră cu Bela Cony ?

— De pură prietenie !

— Făcuse și ea... dreptul ? glumi anchetatorul.

— Nu vă permit !

Emil îl vedea pe fostul deputat transpirat, furios, neputincios.

— Nu vă permit ! Cunosc și eu legile, doar sînt doctor în drept și știu că legea nu vă dă dreptul să luați peste picior un anchetat, chiar dacă ar fi el criminalul pe care-l căutați !

— După ce vom termina acest dialog plăcut, sînteți liber să vă plîngeți ministrului !

Era evident că Mihăileanu nu-l «înghițea» pe fostul deputat.

— Sînt cunoscute relațiile dumneavoastră cu țărăniștii ! observă în sfîrșit deputatul. Justiția trebuie să fie nepărtinitoare !

— Aveți permis de portarmă ? întrebă imperturbabil Mihăileanu.

— Da, am.

— Îl aveți la dumneavoastră ?

— Da... poftiți-l...

— „Browning", nr. 1543.28.7. Bine... Luați permisul dumneavoastră... Presupun că revolverul îl aveți ?

— Nu, nu-l mai am... L-am pierdut.

— Ciudat... cum l-ați pierdut ?

— Nu este de loc ciudat.

— Ați făcut o declarație pentru pierderea revolverului ?

— N-am avut timp. Asta s-a întîmplat acum două zile. L-am căutat în sertarul biroului meu și nu l-am mai găsit.

— Așa... Și cine credeți că vi l-a furat ?

— Cine ? Știu și eu ? Servitoarea ! Sau șoferul ! Acum fiecare încearcă să facă rost de o armă !

— Şi pentru ce v-a trebuit revolverul de l-aţi căutat acum două zile în sertarul biroului dumneavoastră ? Aveaţi nevoie de el ?

— Da... Ca să o omor pe Bela Cony ! Dar n-am găsit «Browning»-ul şi am omorît-o cu un «Colt»".

Emil se aştepta la noi întrebări, însă anchetatorul, conform principiului său, se oprea de astă dată şi mai devreme decît la ceilalţi. Nu cumva tocmai acest deputat pe care Mihăileanu nu-l avea la suflet era motivul muşamalizării ? Nu cumva, pe de altă parte, Mihăileanu se arăta atît de arţăgos cu acest deputat tocmai pentru că cineva intervenise în favoarea lui ? În orice caz, povestea cu pierderea revolverului se oprea aici. Urma un schimb aprins de replici, de ordin politic, în care Mihăileanu se arăta pentru blocul „Frontului Popular". O hărţuială între doi oameni care, dacă nu se urăsc, cel puţin nu se au la inimă.

Nici acest dialog între Mihăileanu şi Ionescu n-avusese darul să arunce cît de cît puţină lumină în „cazul Bela Cony".

Rămas singur, Emil vîrî foile dactilografiate în dosar şi se întinse pe unul din fotolii. Îşi scoase ochelarii şi îi puse pe jos, pentru că îi era lene să se mai ridice. Vroïa să gîndească în linişte, dar adormi imediat.

Se visa în plină desfăşurare a alegerilor. Se făcea că deputatul căruia, de altfel, nu-i cunoştea de loc mutra, era suit pe un balcon şi rostea un discurs din care nu se înţelegea nimic, pentru că el, Emil, căţărat pe un stîlp, urla din răsputeri : „E un demagog !" Iar cineva alături de el îi surîdea cu subînţeles. „Cine

sînteți ?“ întrebă Emil. „Cum cine ? Nu mă recunoașteți ? Mihăileanu, anchetatorul.“

Îl trezi sunetul strident al telefonului. Se sculă buimăcit grăbindu-se spre telefon cînd auzi sub talpă un pocnet foarte cunoscut.

— Ochelarii ! șopti pierdut.

Ridică de pe jos masa amorfă, care cu cîteva minute mai înainte reprezentau „vederea“ lui, întoarse rama pe toate fețele privind-o atent. ca și cum această cercetare ar fi fost de folos lentilelor. Telefonul suna cu insistență, parcă și mai strident. Emil ridică receptorul.

— Emil ? Ce-i cu tine ?

Era Ana.

— Bine... ce să fie ?

— Cum, ce să fie ? Nu erai în birou ?

— Ba eram.

— ...că am sunat nu știu cît timp !

— Am fost la... alegeri ! șpusè mucalit Emil.

— Ce ? Unde ?

— Apoi m-am întors și mi-am spart ochelarii !

Se auzi cum Ana sufla în receptor, de parcă proasta audiție era de vină de aceste replici incoerente ale lui Emil.

— Știi că este ora douăsprezece ?

— Știu !

— Ce facem ? Nu mergem la Gelu Ionescu ? întrebă Ana.

— În primul rînd trebuie să facem o vizită la „Amicii orbilor“, spuse Emil.

— Emile !

— Da !

— Iar ţi-ai spart ochelarii ! exclamă Ana de la capătul celălalt al firului.

Acest „iar“ se referea la cele patru cazuri cunoscute de ea în şase luni.

— Da, recunoscu Emil oftînd.

— Eu sînt de vină că nu ţi-am făcut un cordon ca să ţi-l treci după gît ! rîse ea.

— Ce-i de rîs ? se contrarie Emil. Dar aşa-i... La nenorocire...

— La deputat mergem ?

— Vino aici şi vedem... mormăi el.

— Bine... vin îndată...

Emil puse receptorul în furcă. Căută pe bîjbîite în sertarul biroului unde avea o pereche de ochelari cu două dioptrii mai puţin ca cei sparţi. Dacă îi punea mai departe, cam pe la vîrful nasului, şi se uita cu ochii pe jumătate închişi, parcă vedea ceva. Şi-i puse. Aşa mai merge... Decît de loc...

Luă o foaie scrisă la maşină şi încercă să citească. Constată că se descurcă destul de bine.

Ana sosi peste un sfert de oră. Rîse de păţania lui.

— Desigur... ce-ţi pasă... se plînse Emil ca un copil.

O ZEIȚĂ CARE NU VEDE...

Pe fostul deputat Gelu Ionescu îl găsiră la tribunal, pledînd un proces între doi locatari care aveau un litigiu în legătură cu o bucătărie „folosire în comun". Impozant, imens, cu o burtă proeminentă, cu lavalieră, și cu părul negru ca pana corbului, pleda cu o voce tunătoare, cu convingere.

O poveste obișnuită, care, privită dinafară, pare de-a dreptul ridicolă, dar care însă pentru beligeranți constituie o sursă permanentă de necaz și de neînțelegere, de obicei din lipsă de tact din amîndouă părțile.

Un spectacol, pe cît de ridicol, pe atît de întristător. Oameni în toată firea se tîrau reciproc la tribunal, trezindu-se de cele mai multe ori în fața instanței.

Gelu Ionescu cîștigase acest proces „important", și acum primea felicitările. Emil prinse acest moment prielnic și se apropie de el.

— Nu vă supărați, maestre... Am vrea să discutăm cu dumneavoastră în legătură cu „cazul Bela Cony" ! îl luă repede pe avocat, curios să-i urmărească reacția.

— Da, desigur... desigur... spuse avocatul cu un zîmbet profesional pe buze și-l luă de braț pe Emil aplecîndu-și urechea. Deodată, parcă trezit, îl privi și întrebă năucit : Despre ce caz este vorba ? !

— „Cazul Bela Cony", repetă Emil și-și frecă fața cu mîna ca să ascundă un surîs.

Fostul deputat îl privi din nou, atent, întrebător, neîncrezător.

— „Cazul Bela Cony ?" spuse el tare. Se uită o dată la Emil, apoi la Ana și ordonă : Urmați-mă !

Au intrat toți trei într-un birou, avocatul îi invită să se așeze, apoi făcu un tur în jurul lor de parcă ar fi avut de-a face cu niște ființe ciudate, se așeză și el în fața biroului, îi mai privi o dată și începu brusc, cu aceeași voce tunătoare cu care îl auziseră pledînd:

— Deci, ne apropiem de data cînd se vor împlini douăzeci de ani de la moartea numitei Bela Cony, iar dumneavoastră vă pregătiți să clasați dosarul sau să-l arestați pe vinovat, adică pe asasin ! Bun ! Nu sînt eu acela pe care îl căutați ! Desigur, se putea să fiu și eu, dar, cu totul întîmplător, nu sînt. Dacă vreți să știți precis presupun de altfel că ați luat cunoștință de declarația mea de atunci, că numele meu era amestecat în această tristă istorie din motive politice, ca să fiu clar, pentru compromiterea mea ca om politic ! Asta e tot. Este exact ce am de spus și acum !

Ionescu făcu o pauză, așa că Emil reuși să spună :

— Am vrea să vă punem cîteva întrebări.

— Nu aveți să-mi puneți cîteva întrebări, ci una singură ! Știu precis. Sînt avocat, am o memorie perfectă, nu uit niciodată vreun proces, nici o anchetă, și mai mult, nu uit niciodată cazurile în care, într-un fel sau altul, am fost citat și eu. Deci, nu aveți decît această întrebare : pentru ce mi-am căutat revolverul cu două zile înainte de moartea artistei ? Răspund : am avut intenția s-o omor. Vedeți, aș fi

putut să vă răspund că îl căutasem pentru o mie de motive. Ca să-l curăț ! Ca să mă apăr ; doar erau vremuri riscante ! Ca să mă duc la vînătoare ! Cu „Browning" ? Da, cu „Browning" ! Mie îmi place să vînez cu „Browning". N-am voie ? Sau l-am căutat ca să-mi omor soția. Ca să fiu liber. Nu se poate ? Se poate ! Și totuși vă răspund : l-am căutat ca s-o omor pe Bela Cony ! Da ! Nu vă uitați așa la mine, că nu sînt nebun !

Avocatul între timp se ridicase, vorbea gesticulînd, de parcă se afla în fața unui auditoriu imens, mulțumit de propria lui voce, care îl ajutase probabil să obțină succese.

— Deci..., o a doua întrebare nu există. Acest punct este cel obscur în ceea ce mă privește. De altfel, chiar de-aș fi eu asasinul, nu mai puteți face nimic, pentru că nu mai aveți posibilități de verificare. Alibiul meu a fost acceptat, iar dacă ați vrea să-l contestați nu mai puteți, pentru că colegul pe care îl luasem drept martor nu mai există. A murit. Putem chiar presupune că l-am omorît eu, tocmai ca să nu aibă posibilitatea să-și retracteze declarația anterioară.

Emil și Ana se amuzau. De fapt, fostul deputat avea dreptate într-un fel. Acesta îi privi din nou mulțumit.

— Deci ? făcu el întrebător.

— Totuși, mai am o întrebare, încercă Emil.

— Imposibil. O a doua întrebare de ordin juridic nu poate să mai existe, pentru că...

Începuse o nouă tiradă, însă Emil i-o tăie de data asta.

— Există ! Pentru ce ați vrut s-o omorîți pe Bela Cony ?

— Deci o întrebare de ordin personal. O întrebare la care răspunsul depinde de bunăvoința celui anchetat.

— Nu numai... interveni din nou Emil. Răspunsul poate depinde și de declarațiile martorilor care ar vrea să expună relațiile dumneavoastră cu artista Bela Cony.

— Hm... Așa ? tuși sec avocatul. Ei, aflați că am vrut s-o omor pentru că mă șantaja. Da, da., N-am spus-o atunci, respectîndu-i moartea. Avea și o fiică, mi se pare... Da, da... Mă șantaja ! Închipuiți-vă că mă anunțase că voi fi tată ! Auzi, domnule ! Tată ! Cred că dacă s-ar fi născut copilul acela și ar fi apărut pe scena Alhambrei strigînd : „tăticule", cel puțin două sute dintre spectatori ar fi întors capul, spuse cu cinism avocatul și'adăugă : Să mă ierte domnișoara.

— Autopsia constatase că Bela Cony era însărcinată ? întrebă nedumerit Emil.

— Nu știu ce constatase autopsia... Ba știu ! Autopsia nu s-a interesat decît de existența de leziuni exterioare care ar fi dovedit o luptă și se mai interesa de distanța de la care se trăsese focul. Atîta tot. Din fericire. Nu-i trecuse nimănui prin minte că ar putea fi însărcinată.

— Dar pentru ce vă șantaja ? încercă Emil să se lămurească.

— Pentru ce ? îl privi el holbînd ochii. Onorariul de cîntăreață era prea mic, domnul meu ! Și mai aflați că același lucru îmi mărturisise și maestrul George Sîrbu acum doi ani, cînd ne-am întîlnit cu

ocazia unui proces la care fusese martor. Da! Și dumnealui îi spusese doamna aceea, care avusese bunătatea să moară, că copilul pe care îl aștepta era de la dînsul! Închipuiți-vă! Și să mă ierte domnișoara! repetă el.

— Și nu v-ați gîndit niciodată cine ar fi putut s-o omoare?

— Toți... tații! Adică toți cei care fuseseră anunțați că vor avea un copil. Eu, actorul, căpitanul... și mai...

Pentru Emil era clar că n-avea nimic de scos de la fostul deputat. Se părea că acest caz îl preocupase de multe ori de atunci și ar fi venit pregătit pentru a face față oricărei confruntări. De altfel, acum cînd îl cunoscuse de aproape, Emil se convinsese că Gelu Ionescu nu este dintre acei care pot comite o crimă. Ar fi fost în stare să folosească o altă persoană, dar ca să tragă el un foc de revolver... aceasta i se părea imposibil, cu toate declarațiile lui războinice.

— Ați spus că v-ați mai întîlnit cu actorul George Sîrbu, și că el v-a...

— Da, m-am întîlnit și mi-a mărturisit că fusese și el șantajat.

— Cu altcineva v-ați mai întîlnit acum de curînd?

— Cu altcineva? Adică, cu asasinul care vine să tatonez acum de curînd, ca să folosesc expresia dumneavoastră, obsedat de data prescripției ce se apropie?! Răspund: Nu! Nu m-am mai întîlnit cu nimeni în acest sens.

— În alt... sens, da? zîmbi Emil.

— În alt sens, da! Cu anchetatorul. L-am întîlnit pe coridoarele tribunalului. Întreprinderea la care lu-

crează avusese un litigiu cu nu știu cine... Bună ziua, bună ziua ! Atîta tot !

— Paul Mihăileanu nu v-a întrebat nimic în legătură cu povestea aceea ?

— Paul Mihăileanu îl cheamă ? întrebă avocatul, evident ca să-și arate disprețul, fapt care demonstra că nu uitase interogatoriul și tonul folosit de anchetator atunci. Nu, nu m-a întrebat nimic !

I-au părăsit pe avocat cu sentimentul că au pierdut o bună parte din timpul lor prețios...

Îndreptîndu-se spre biroul său, Emil încerca să repete exact textul expertizei medicale, făcută la autopsie. O citise de multe ori și o cunoștea de acum aproape pe dinafară. Nu exista nici un punct, nici cel mai mic indiciu, sau aluzie, despre faptul că Bela Cony ar fi fost însărcinată. De jenă evitase să discute această problemă cu Ana și o relua acum singur. I se părea cel puțin scandalos faptul că autopsia se făcuse atît de sumar. Din moment ce se pornise de la ideea sinuciderii, ar fi trebuit să-și îndrepte cercetările și în această privință.

De altfel, singurul punct din expertiza medico-legală care putea atesta crima era o ușoară leziune la mîna dreaptă a victimei, exact mîna în care ținuse revolverul.

În drum spre birou Emil se răzgîndi. Făcu calea întoarsă și se îndreptă spre Calea Victoriei. Biroul putea să mai aștepte puțin. Hotărî să se ducă la Biblioteca Academiei, să răsfoiască singur ziarele din perioada crimei, poate va găsi vreun indiciu nou.

Se decise să citească numai ultimele comentarii asupra „cazului Bela Cony".

Cea mai interesantă relatare asupra „clasării" dosarului crimei o făcea un reporter, cunoscut pentru scandalurile lui și pentru procesele care îi fuseseră intentate pentru „calomnie".

Sub titlul *„Ochii justiției, sau orbul găinilor"*, reporterul scria :

„...că justiția este oarbă, conform tradiției, precum de altfel oarbă este și zeița Fortuna, este un fapt arhicunoscut. Cetățeanul cînd va intra la Tribunal, în această clădire «a pașilor pierduți», primul lucru cu care se va întîlni va fi statuia zeiței Themis, cu ochii... legați și cu cîntarul în mînă. Se poate spune că ține ochii închiși ca să nu vadă cine se așază pe talerele cîntarului, precum însă se poate afirma cu aceeași certitudine că «închide ochii» ca să nu vadă că, de fiecare dată, *cineva* apasă pe unul din talere furînd astfel... la cîntar ! Deci, împărțeala justiției precum și împărțeala banilor se face cu ochii închiși. Înțelegem că justiția nu trebuie să vadă ! Unii spun : nu poate, sau cică i se interzice să vadă. De aici însă pînă la orbul... găinilor, e cale lungă...

La întrebarea «cine a ucis-o pe cîntăreața Bela Cony», sub bandajul ei improvizat, zeița Themis ne face cu ochiul ! Cît despre semnatarul acestei cronici «de clasare» a fost de prea multe ori tîrît prin sălile «pașilor pierduți» ca să mai îndrăznească să-și spună o părere, mai ales, că de data asta va avea de-a face cu slujitorii înșiși ai tribunalelor. Nu fac deci decît să recapitulez.

Suspecții :

1. Un actor galant, șarmant, plin de farmec și talent, care cu zîmbetul lui cunoscut pe buze declară :

«Da, dragă ! Eu am omorît-o, dragă ! Că a vrut să mă facă tată !»

Semn de întrebare : Ce-i cu alibiul actorului ? După cîte ne-aducem aminte nu s-a spus nimic în această privință.

2. Un căpitan de cavalerie pe cît de arțăgos, pe atît de sincer. «Aș fi putut s-o omor și eu, dar n-am făcut-o !»

Semn de întrebare : În care bar se dusese domnul căpitan după crimă ? (Pardon, vreau să zic : după ce o condusese acasă pe artistă !)

3. Un grec care... plătește (și nu un... turc !) «Aveam gripă asceară».

Semn de întrebare : S-a cercetat dacă a cumpărat... aspirine ?

4. Domnul Filip Cosma. Simpaticul, serviabilul, sociabilul director al restaurantului : «Desigur, se vor găsi martori să declare că m-au văzut în timpul morții dansatoarei în restaurant, precum și alții care să susțină contrariul...»

Semn de întrebare : Este adevărat că o ceruse în căsătorie pe nefericita artistă ?

5. Un politician care ar fi putut să aibă porțile viitorului larg deschise în fața lui, cu condiția să fi existat... viitorul ! «Este o înscenare politică».

Semn de întrebare : Mărturia, pentru confirmarea unui alibi a unui... copolitician, nu poate fi, la o adică, o contraînscenare politică ?

6. Cineva ! Cineva care a telefonat ! Cineva care a ieșit din casă ! Cineva care...

...Care poate fi unul dintre cei cinci, precum poate fi foarte bine un al șaselea !

Anchetatorul Paul Mihăileanu, un criminalist talentat, care în alte ocazii a dovedit că știe să fie și Sherlock Holmes, și Maigret, și Detectivul X, se depășește de data asta pe sine însuși, oferindu-ne pe tavă *cinci vinovați*, în loc de *unul* singur de care are nevoie justiția, nu cea cu orbul găinilor, ci cealaltă...

Vă mulțumim, domnule Paul Mihăileanu ! Ați reușit să încurcați ițele atît de bine, că nimeni nu mai poate să le descurce ! Că doar n-o să băgați la răcoare cinci asasini pentru o singură crimă !

Și cu asta... dosarul se clasează ! De altfel, se apropie și alegerile. Cine se va mai ocupa de o dansatoare găsită moartă în apartamentul ei, lăsînd orfană o fetiță de doi ani !"

Reporterul, al cărui talent nu putea să nu-l remarce Emil, reușea în cîteva rînduri să pună întrebările cheie, curățind într-un fel terenul de noianul de fapte mărunte, de mărturii de tot felul ale acelora care se băgaseră în anchetă numai ca să-și vadă numele publicat la ziare.

Emil a ajuns la biroul lui pe la ora douăsprezece. Se pregătea să telefoneze Anei ca să-i fixeze întîlnire pentru după-amiază, deoarece plănuiseră o vizită la George Sîrbu, cînd pe birou văzu un dosar pe coperta căruia era scris cu litere de o șchioapă : Pentru Emil Bunea.

Emil recunoscu imediat scrisul maiorului Nicolau. Zîmbi. Cine știe ce încurcături îi pregătește din nou maiorul. Deschise dosarul. Se aflau în el toate actele, procesele verbale, declarațiile în legătură cu furtul brățării.

Ce vroia să arate prin asta Nicolau ?

Emil se cufundă în fotoliu cu dosarul pe genunchi.

Vru să-l răsfoiască, dar își aminti brusc că trebuie să ia legătură cu Ana. Se ridică și formă numărul ei.

— Ana ?

— Da... ce-i cu dumneata ? Unde ai dispărut astăzi?

— Știi ce zic ? spuse Emil fără să-i răpundă la întrebare. Ai avea ceva împotrivă dacă te-ai duce astăzi singură la George Sîrbu ? Tot îl admiri !

— Ce să fac la Sîrbu singură ? se sperie Ana.

— Te rog, Ana... insistă Emil. Trebuie să studiez un dosar. Mîine dimineață o să-ți spun despre ce este vorba.

Din partea cealaltă a firului nu se auzi nimic.

— Ce zici ? întrebă din nou Emil.

— Bine ! cedă Ana Sper că n-o să mă omoare și pe mine cu zîmbetul pe buze.

— Să sperăm !

— Deci, pe mîine !

— Dacă vrei îmi dai un telefon după întîlnirea ta cu Sîrbu, propuse el.

DIN NOU DESPRE BRĂȚARA FURATĂ

Se cufundă în citirea dosarului.

Furtul brățării avusese loc cu vreo șase luni înainte de moartea artistei. Principalii suspecți : electricianul Neagu și cabiniera Elena Farcaș.

Ancheta fusese condusă tot de Paul Mihăileanu.

Actele din acest dosar erau mai numeroase decît dosarul morții artistei. Mihăileanu se pare că pusese mult suflet. Interogatorii peste interogatorii, la fața locului, la Prefectură în biroul anchetatorului. Timp de două stăptămîni, Paul Mihăileanu nu făcuse, se pare, altă treabă, decît să caute pe hoțul brățării. Cabiniera scăpase mai repede. Plasa anchetatorului se strîngea din ce în ce mai mult în jurul lui Neagu.

„— Ce-ai căutat în cabină ?

— Comutatorul era învechit și făcea atingere.

— Cabiniera spune că nu făcea nici o atingere.

— Ați întrebat-o ce-i aia o atingere ?

— Și cine ți-a spus să-l înlocuiești ?

— Asta e meseria mea... sarcina mea... Nu trebuie ca cineva să-mi spună de fiecare dată ce am de făcut.

— Și l-ai înlocuit ?

— Se vede că este nou. De altfel, am și notat imediat în inventarul meu.

— Cabiniera era acolo ?

— Cînd m-am dus era... A plecat numai pentru cîteva minute.

— Unde se afla doamna Cony în clipa aceea ?

— Pe scenă...

— Ai întîlnit pe cineva pe coridor ?

— Multă lume... Ce să spun ? Femei de serviciu, tehnicieni, electricieni, admiratori...

— După ce ai reparat comutatorul unde te-ai dus ?

— Sus la reflectoare.

— În timpul spectacolului ai părăsit reflectoarele ca să repari un comutator ?

— Nu era nevoie de mine... Se afla acolo ajutorul meu. Spectacolul era vechi și cînd spectacolul se învechește, treaba merge singură. Nu este nevoie de prezența mea la reflectoare.

— Ai ieșit din teatru ?

— Nu. De ce ? Am stat tot timpul lîngă tabloul de comandă. Poate s-o spună și ajutorul meu.

— Poți să faci o descriere a cabinei ?

— Nu înțeleg.

— Ce ai văzut în cabină ?

— Nimic special... Ca de obicei... O rochie aruncată, aici, o perucă acolo...

— Și brățara a fost pe măsuță în fața oglinzii ?

— N-am observat.

— Prima dată cînd ai fost întrebat, ai răspuns că a fost acolo.

— M-ați luat repede la întrebări avocățești... Eu nu sînt obișnuit. Și nici n-am spus că era acolo *brățara*. Am spus că am văzut pe măsuță bijuteriile.

— Vrei să-ți citesc prima declarație a dumitale ?

— Puteți să mi-o citiți... Poate am spus și că am văzut bijuterii... Dar asta nu însemnează că am vă-

zut brățara care s-a furat. De unde să știu eu despre ce fel de brătară era vorba ?

— Atunci ai spus : am văzut o bijuterie cu diamante.

— Da... se poate ; se poate să fi fost o bijuterie falsă, pentru spectacol ; o brățară, după cum tot așa de bine poate să fie un inel."

Hotărît, Neagu nu era prost, gîndi Emil. Și de fapt îi dădu dreptate. De obicei, spui : un inel de aur, o brățară cu diamante, o casetă de lemn... Precizări fără... precizie. Mai degrabă generalități decît amănunte exacte ! Și totuși Neagu știuse să folosească această diferență în favoarea lui și să se apere. Mihăileanu fusese nevoit să părăsească ancheta. Furtul era evident. Hoțul brățării era mai mult ca sigur Neagu, însă nu exista nici o probă împotriva lui.

Faptul că Mihăileanu știa să lucreze o dovedea și un amănunt al acestui caz. Pe oglinda cabinei anchetatorul descoperi o zgîrietură de vreo cinci centimetri lungime. Se gîndise că trebuie să fie o tăietură de diamant. Poate hoțul încercase pe sticlă brățara ca să verifice dacă este vorba de diamante veritabile și dacă merita să riște. Ori acest lucru nu poate să-l facă decît cineva care riscă într-adevăr. Deci, cineva din teatru. Și astfel strîngînd și mai mult cercul, Mihăileanu s-a oprit asupra cîtorva persoane din teatru care intraseră în cabină la ora aceea.

În sfîrșit, ancheta fusese abandonată. Nu putea să-l condamne pe Neagu nici o instanță. Percheziția minuțioasă făcută acasă la el nu dăduse nici un rezultat. Singura pedeapsă care ar fi putut să i se aplice era darea lui afară din teatru.

A doua suspectă, cabiniera, fusese mutată la garderobă.

Bune toate astea, gîndi Emil, pentru ce însă Nicolau mi-a trimis dosarul ?

Pentru că, desigur, Nicolau nu face nimic fără rost. Nu și-a lăsat treburile lui ca să se joace cu un dosar, cu o brățară furată acum douăzeci de ani. Poate că ar fi vrut să facă o legătură între acest dosar și celălalt, al morții artistei ? Această intenție era mai mult decît evidentă. Ce vroia însă să spună Nicolau ? Poate : „Fii atent ! Criminalul poate fi chiar hoțul brățării !"

Da, se poate... gîndi Emil. De fapt... de fapt...

Sergiu Ornaru care o condusese pe Bela Cony spusese că din casa ei ieșise „electricianul acela".

Dar de ce să fi făcut această crimă Neagu ? Din răzbunare pentru că fusese tîrît într-o anchetă și acuzat ca hoț ? Pentru că cineva te-a făcut hoț, ca să te răzbuni, comiți un asasinat ? Prea puțin probabil.

Emil simți că se învîrtea într-un cerc. Intuia că undeva pe aici există soluția enigmei, însă se îndepărta de fiecare dată cînd era sigur că a pus mîna pe veriga de bază. Trebuia neapărat să găsească fisura procedeelor sale.

Emil se ridică și formă un număr de telefon.

— Cu maiorul Nicolau.

— El !

— Emil la telefon ! Aș vrea să vă întreb, pentru ce mi-ați trimis dosarul cu furtul brățării ?

— Pentru ce ? Cum pentru ce ? Nu mi l-ai cerut dumneata ?

— Nu, se miră Emil.

— Ei, bine, am crezut că mi-l ceruseşi. Dacă nu-ţi trebuie trimite-mi-l înapoi ! se auzi vocea uşor ironică a maiorului.

Deci, de la Nicolau n-are ce aştepta. Trebuie să gîndească singur. Dacă nu reuşeşte o să se ducă personal în împărăţia arhivelor.

„Deci... asasinul este Neagu !“ merse Emil pe firul brăţării“. Dar „Coltul 32“ ?

Dar alibiul lui Ornaru ?

Dar gripa lui Papadat ?

Dar...

Şi apoi, Ornaru declarase că atunci cînd ieşise Neagu din casă, nu s-a auzit împuşcătura. „N-aş fi sărit ?“ spusese Ornaru.

Nu. Nu este Neagu asasinul. Dar Neagu îl cunoaşte pe asasin, sau cel puţin pe acel cineva care fusese acasă la Bela Cony.

Şi iar ajunse la acelaşi punct mort...

DE VORBĂ CU ACTORUL GEORGE SÎRBU

— Părerea mea este să pornim din nou de la Bela Cony, adică de la victimă, îi propuse Ana lui Emil, cînd se întîlniră a doua zi.

— Spune-mi mai bine cum a fost cu actorul dumitale preferat, se interesă Emil.

— Astăzi nu se poate discuta cu tine, rîse Ana și începu apoi să relateze întîlnirea ei cu George Sîrbu.

— Am bătut la ușă, întrebînd : „Se poate, maestre !“ M-a primit fără să se mai uite la mine, bombănind ceva.

„Astăzi nu dau autografe... nici fotografii, nu mai am... Gata. Altfel, ar trebui să-mi las toată leafa la Studio «Color»...“

„N-am venit pentru autograf. Și nici pentru fotografii...“

„Ia să văd și eu această minune care nu vine pentru autograf. Poate ați venit să mă cereți de bărbat ?“ a spus el ridicîndu-se de pe scaun.

„Nu m-am hotărît încă, dar dacă am să mă hotărăsc să știți că veți fi unul dintre candidați.“

„Mulțumesc, sînteți amabilă, dar trebuia să mă anunțați cu vreo douăzeci de ani mai devreme, astfel ca să fi luat măsuri să nu îmbătrînesc.“

„Sînteți mereu atît de tînăr...“

„Domnișoară, spuneți-mi drept, care este scopul vizitei dumneavoastră ? Autograf nu vreți, să mă luați de soț nu intenționați, poate voiți să intrați la Institutul de Teatru și aveți nevoie de o intervenție ?“

„Nu, n-am venit nici pentru ásta. Am o meserie pe care o iubesc. Sînt juristă și mă ocup de cazul fostei artiste Bela Cony !“

„Care caz ?...“

„Cazul, sau mai bine zis, taina care învăluie moartea artistei Bela Cony“, am repetat eu.

„Sînteți fiica ei ?“

„Nu. Sînt ceea ce v-am spus.“

După relatarea Anei, cînd a auzit de Bela Cony, George Sîrbu care se machia pentru „Azilul de noapte“ a rămas cu gura întredeschisă și cu degetele lipite de frunte în timp ce întindea fondul de ten, îmbrăcat în zdrențe, cu o barbă nerasă de zece zile.

Emil rîdea de felul cum povestea Ana.

— Cum... zici că a rămas cînd a auzit de Bela Cony ?

Cum să rămînă, tablou... Apoi s-a prefăcut că a uitat de prezența mea în cabină, iar într-un tîrziu, m-a întrebat, studiindu-se în oglindă.

„Sînt bine, dragă domnișoară ?“

„Întotdeauna mi-ați plăcut, maestre !“

„Așa ?! Cum de mi-a scăpat acest lucru ?“

„Vedeți, maestre... Aveți atîtea preocupări...“

„Și va să zică, te ocupi în chip de Holmes de prea «recenta moarte» a artistei Bela Cony.“

„Așa... ca amatoare.“

„Ei află, dragă domnișoară, așa ca amatoare... de la un alt amator criminalist, că personajul pe care îl aveți în față (ridicînd mîinile către cer, în mod teatral) este asasinul nefericitei artiste Bela Cony."

„Da, dar din punct de vedere juridic recunoașterea unei fapte criminale, a unei infracțiuni, trebuie dovedită cu probe, pe lîngă recunoașterea ei!"

„Deci, cu alte cuvinte, trebuie să dovedesc pentru ce am omorît-o pe Bela Cony?"

„Trebuie în primul rînd să ne arătați *mobilul*. În al doilea rînd, arma. În al treilea rînd, modul. În al patrulea rînd, să le dovediți toate astea cu probe incontestabile!"

„Bine, dragă: mobilul. În urma unor relații nefericite cu dînsa, am aflat cu nespusă bucurie că voi fi în curînd tată. Întrucît nu țineam la această cinste, doamna mă amenință cu un scandal public. Așa că, dragă, am omorît-o!"

„Cum?"

„I-am spus. «Vino, dragă, să te sărut!» Ea s-a apropiat de mine, i-am lipit țeava revolverului în piept și am tras!"

„Cade! Țeava revolverului în clipa cînd a pornit glonțul se afla la o distanță de zece centimetri de piept și nu lipită."

„Poate m-am îndepărtat nițel ca s-o văd pentru cea din urmă oară, dragă!"

Actorul se oprise pentru cîteva clipe, de parcă pentru prima oară în clipa aceea sesizase că Ana Voinea vorbise despre Bela Cony. O cercetase pe Ana Voinea cu privirea și continuase:

„Nu, dragă... Dumneata eşti femeie şi poţi să înţelegi... Bela nu era o femeie rea. Dar, dragă, lumea în care trăia, nesiguranţa zilei de mîine... Mă înţelegi, dragă, că n-o să fac acum un curs despre moravurile societăţii burgheze !“

„Vă înţeleg şi fără cursul respectiv !“

„Cu atît mai bine ! Bela era o fiinţă adorabilă ! Şi la treizeci şi opt de ani ai ei, se purta ca o fetiţă de şaisprezece ! Asta era unicul ei păcat.“

— Şi aşa mai departe, întrerupse Ana Voinea relatarea discuţiei pe care o avusese cu Sîrbu.

— Impresia generală ? întrebă Emil.

— Două lucruri sînt clare : prima, *mobilul* există. Mai ales faptul că Bela Cony era însărcinată nu-l ştim numai de la Sîrbu, ci în primul rînd de la domnul Gelu Ionescu. Secondo, ca să folosesc numărătoarea dumitale : *alibiul* tot atît de slab, ca şi al celorlalţi. *Concluzia :* habar n-am !

— Interesant ! rîse Emil.

PRIETENI CU BANI ȘI PRIETENI CU SUFLET

Soarele de iunie pătrundea strălucitor în birou cu o explozie de raze. Toate lucrurile din jur erau poleite de soare. Și Ana Voinea era atît de frumoasă în ziua aceea. Poate pentru că povestise cu haz întîlnirea ei cu actorul, poate pentru că purta acest taior de cașmir gri deschis, poate pentru că în acea zi se pieptănase cu părul strîns la spate, sau poate pentru că ochii ei albaștri erau prea luminoși, tot din cauza acestui soare cu explozii aurii !

Emil își șterse ochelarii. Îi veni să-i spună, așa, deschis : „Uite, te iubesc, dragă !“... Nu, Nu ! După această relatare plină cu „dragă“ fraza lui ar fi sunat și mai caraghios decît putea fi într-adevăr. Amînă, deci, pentru altă dată.

— Ce facem ? Reluăm ipotezele ? întrebă Ana Voinea.

— Ce să reluăm ? își reveni Emil, punîndu-și ochelarii.

— Ipotezele !

— Le reluăm !

Propunerea Anei era să pornească de la victimă. Deci : Bela Cony, actrița de cabaret. Cîntăreață. Dansatoare. Frumoasă. Prieteni mulți. Unii cu bani. Alții, poate, numai cu suflet (Cosma Filip... Sergiu Ornaru... George Sîrbu...).

Se joacă cu toți.

Anii trec. Trebuie să-și asigure viitorul... Pentru iarna anilor... care se apropie, cînd nu va mai putea fi cîntăreață, dansatoare, frumoasă.

Ca o fetișcană de șaisprezece ani, găsește o sursă : „Sînt însărcinată !“

Cei cu banii trebuie să dea despăgubiri.

Cei cu suflet ?...

Și cîntăreața îi ia cu povestea cu sarcina pe rînd.

Deocamdată, nu se știu decît doi care declarașeră că artista îi șantajase cu copilul : Sîrbu și Ionescu.

Ar trebui să fie întrebați și ceilalți.

Deputatul ar fi putut să plătească ca să evite scandalul. Actorul însă ar fi avut bani ?

Oreste Papadat, desigur, ar fi fost dispus să plătească.

Trebuie verificat. Dar Papadat murise. Soția lui ? Poate știe ceva !

Filip Cosma cum ar fi reacționat oare dacă Bela Cony i-ar fi comunicat și lui că este tatăl copilului cu care pretindea că este însărcinată ?

— Desigur... aici trebuie să fie ceva... Aici, adică la reacția fiecăruia la vestea : „sînt însărcinată !“

Dar timpul e prea frumos ca să stai înăuntru pentru reluarea unei anchete începută cu douăzeci de ani în urmă.

Explozia soarelui de aur putea deveni un motiv foarte serios pentru a lăsa totul baltă. Singurul lucru pe care l-ar fi dorit era găsirea unui pretext oarecare pentru o plimbare la Snagov, la bravul căpitan de cavalerie Sergiu Ornaru, de trei ori decorat ! Dar ce motiv să găsești ca Ana să-și dea seama de această dorință de evadare ? Emil își curăța tacticos ochelarii.

— Portretul moral al artistei, așa cum reiese el din anchetă, nu prea face cinste sexului slab! îi întrerupse Ana Voinea gîndurile lui frumoase.

— Ce? întrebă el absent.

— Unde ai fost cu gîndul? rîse Ana.

— La Snagov, mărturisi Emil.

— Da, n-ar fi fost rău să mergem astăzi la Snagov, fu de părere Ana.

Coincidența dorințelor îi făcu plăcere lui Emil.

— Vorbeam de portretul moral al victimei! reluă Ana.

Dar Emil n-o asculta. Brusc îi veniseră în minte amănuntele vizitei făcute aseară la fiica artistei. Rămase cîteva clipe desprins de tot ce era în jurul său. Avea senzația clară că acolo, în acea casă, în apropierea Floricăi Aioanei, se aflase pentru cîteva secunde foarte aproape de adevăr. Această senzație n-o avusese atunci, cînd făcuseră vizita propriu-zisă. Nu, nu era numai bănuiala că bătrîna știa ceva. Era altceva. Un amănunt care atunci îi licărise în minte, dar peste care trecuse foarte ușor. Și acum era imposibil să-l trieze din nou din grămada de impresii care se cumulaseră. De altfel, acum, față de Ana, nu poate sta gînditor, absent. Își propuse să reia de la capăt desfășurarea vizitei, ca să descopere, dacă mai este posibil, ce era acel „ceva" care îl frapase.

I se păru că Ana, cu intuiția ei feminină, îi dăduse „cheia" acestui caz. Întrebarea ei în ceea ce privește reacția fiecăruia față de „vestea" primită din partea artistei în legătură cu copilul așteptat era poate capitală. Ea, în afara faptului că putea

să constituie mobilul principal al crimei, ajuta la stabilirea portretului moral, nu numai al artistei, ci și a asasinului.

— Ședința se ridică pentru astăzi! glumi Ana văzîndu-l gînditor.

— Nu, iartă-mă... mă gîndeam...

— Asta zic și eu... te gîndeai de unul singur... rîse ea.

— Nu... discutam cu tine... Adică ipotezele... se grăbi el să precizeze, ca să nu fie înțeles greșit. Ce ai vrut să spui prin „prieteni cu bani și prieteni cu suflet, sau pentru suflet"?

— Raționamentul... Iartă-mă, nu ăsta este cuvîntul... Nu raționamentul, ci sentimentul... se corectă ea și continuă: Deci, sentimentul meu este următorul: o femeie este însărcinată. Vrea să scape de copil... De ce? O relație care o compromitea? N-are bani să-și întrețină copilul? Sau, dimpotrivă, vrea să țină copilul. Asta dintr-un anumit punct de vedere... al unui „tată" nelegitim, ca să zic așa, sună a șantaj. Viitorul „tată fără voie" se alarmează, declară că este șantajat, face presiuni, imploră, amenință. Vrea să scape de perspectiva puțin surîzătoare. S-ar putea însă să fie și invers: viitorul tată n-are obligații, o iubește într-adevăr pe viitoarea mamă, acceptă, vrea chiar să legalizeze situația, dar de data asta femeia este aceea care refuză. Ea nu vrea să aibă un copil, vrea să-și continue viața liberă, iar o nouă legătură legală ar împiedica-o. Se mai poate ca femeia, respectiv artista noastră, să n-aibă nici un gînd să șantajeze, este într-adevăr îngrozită de perspectiva de a fi mamă, cere ajutorul bărbatului, părerea lui, și se

află în fața unui refuz din partea acestuia, el dorind să aibă acest copil. Presiunile sînt de data aceasta de alt ordin...

Ana se opri brusc. Acest „sentiment", cum îl numise ea, se desfășura rațional... Sau „acest raționament, se desfășura sentimental". Oricum, acum trebuia să pronunțe sentința. Concluzia.

— Și ? întrebă Emil.

— Și... femeia se sinucide !

Emil ascultase cu atenție relatarea Anei, avea absolută încredere în intuiția ei feminină, bazată pe o etică solidă, și completată de un studiu serios al psihologiei umane. Un studiu multilateral, de loc închistat, de loc preconceput, dovadă diferitele variante prezentate de ea.

Ca și în cazul cu tatăl ei, în elaborarea faimoasei „variante subiective", care dusese la descoperirea adevărului, la care s-a condus Emil, de la o simplă sugestie a Anei că tatăl ei ar fi trebuit să-i fi lăsat o scrisoare, dacă într-adevăr se sinucisese...

— Deci... Bela Cony s-a sinucis ? întrebă el pentru sine, privind-o gînditor pe Ana.

Ea dădu din umeri. Întrebarea precisă cerea un răspuns tot atît de precis. Dar ca să se dea acest răspuns, ar trebui ca mai înainte să se cunoască acest „prieten" de „suflet", acest necunoscut, acest „cineva". Cine dintre cei cinci ? Dacă nu un al șaselea ?

Emil își aduse aminte de o frază din interogatoriul lui Sîrbu : „Iubea prea mult viața ca să se sinucidă !" Dar mai erau și celelalte mărturii care reprezentau o femeie care într-adevăr iubește viața, rîde, se joacă cu toți, se poartă „ca o fetiță de șai-

sprezece ani". Sinuciderea era exclusă !

— Cine crezi că adună cele mai multe date dintre cei cinci ? întrebă Emil.

— Date în ceea ce privește apropierea sufletească de artistă ?

— Evident.

— Pînă acum, Filip Cosma. Nu uita ca n-a ascuns faptul că a iubit-o, că s-a interesat după moartea ei de soarta fiicei artistei, că îi făcea „morală", încercînd s-o smulgă din viața pe care o ducea... Filip Cosma o iubea...

— Deci, nu putea s-o ucidă !

— Nu se știe... spuse Ana încet. El o iubește, ca vrea să-și continue viața...

Se opri. Discuția lor degenerase din nou.

Simți și Emil acest lucru și nu insistă.

— Azi pe cine mai vizităm ? schimbă vorba Ana.

— Pe nimeni ! Reflectăm...

— De altfel, nu ne-a mai rămas decît domnul Papadat !

— Dacă ai vrea... începu Emil.

— Oh ! Da ! Știu ! Treaba cea mai grea pentru subalterni ! îl întrerupse ea. Dacă aș vrea să mă duc la doamna Papadat s-o întreb de relațiile soțului ei mort ? Mersi !

— Nu... nu m-ai înțeles... Nu s-o întrebi... nici nu trebuie să încerci un interogatoriu... ar fi inutil... Ne interesează numai dacă știe că soțul ei fusese șantajat. Nimic altceva. Nici o întrebare care s-ar referi la stabilirea unei eventuale vinovății a lui Papadat. M-ai înțeles acum ? întrebă Emil cu o voce mieroasă.

Ana rîse.

— O, nu, maestre... Nu trebuie „să-ţi înduleşti vocea" ca să mă înduplec ! N-am ce face ! oftă ea. Ordinul e ordin ! Mă duc la doamna Papadat !

În clipa aceea sună telefonul.

— Domnul Emil ? întreba o voce bărbătească de la capătul celălalt al firului.

— Da... eu... făcu Emil căruia vocea i se păru cunoscută. Cine e la aparat, vă rog ?

— Căpitan Ornaru ! Vezi matale că te-am găsit ?

— Ce faceţi, domnule Ornaru ?

— Sînt la Bucureşti şi m-am gîndit să-ţi dau un telefon. Am venit cu rabla mea pentru provizii ! O listă de la nevastă-mea, şi una din partea mea personală : cîrlige, fire de nailon...

— Cum merge cu pescuitul ? întrebă Emil cu senzaţia că acest telefon din partea lui Ornaru nu era numai de curtoazie.

O mică ezitare din vocea lui, abia perceptibilă, mărturisea că Ornaru telefonase ca să spună ceva, ceva important.

— Pescuitul merge ! Crapul n-a început încă... Cînd mai veniţi pe la mine ? Desigur, cu domnişoara...

— Dacă ne invitaţi, venim ! Oricînd !

— Duminică ?

— Duminică, fu de acord Emil.

— Bun, făcu celălalt şi se opri.

— Ce-aţi vrut să-mi spuneţi ? încercă Emil.

— Ah, poliţiştii ăştia, rîse Ornaru. Nu sînt în stare să-şi închipuie că un telefon primit nu poate să aibă un alt scop decît o simplă invitaţie. Ornaru tuşi la telefon şi reluă : Ei bine, în afară de invi-

taţie, pe care v-o fac din toată inima, n-am nimic de adăugat.

— Pot să vă întreb eu ceva ?

— Asta, adică întrebarea, depinde de dumneata. Răspunsul depinde de mine ! rîse fostul căpitan de cavalerie.

— Aţi fost şantajat atunci ? Mă înţelegeţi ce vreau să spun...

— Şantajat ? Hm... Desigur, înţeleg... Da... am fost... dar mă obişnuisem pentru că a fost pentru a doua oară. Mă înţelegi şi dumneata pe mine ce vreau să spun ? rîse Ornaru.

— Pot să încerc încă o întrebare ?

— Încearcă !

— Aţi avut vreodată un „Colt 32 ?"

— Nu, domnule. N-am avut. De fapt... „Colt"-urile fuseseră introduse în ţara noastră o dată cu reorganizarea poliţiei după sistemul englez, dacă-mi aduc bine aminte... Dar, lasă-mă, domnule, cu aceste întrebări ! Duminică facem o saramură ? Asta să-mi spui.

— Asta depinde de dumneavoastră.

— Are balta peşte ! conchise fostul căpitan. Vă aştept, deci... de dimineaţă...

— De ce ? se miră Ana, după ce Emil relatase replicile lui Ornaru, pe care ea de altfel le intuise, după răspunsurile sau întrebările puse de Emil. Omul poate, într-adevăr, n-a dat telefon decît pentru a ne invita le el. Pentru ce să-l bănuim ?

— Ai dreptate.

O BĂTRÎNĂ DIN „ALTĂ LUME"

Ana Voinea se plimbă cîteva minute prin Piața Rosetti, înainte de a se decide să urce la fostul hotel „Titanic", pentru a se întîlni cu doamna Papadat.

Se gîndise de cîteva ori de cînd începuse această anchetă.

„Avem drepul să scormonim în viața oamenilor pentru un caz petrecut cu atîția ani în urmă ? Da. Emil spune că trebuie găsit *adevărul*. La asta avea dreptate. Și ce-o să facem acum, după douăzeci de ani cu acest... *adevăr ?*"

„Aceasta este o altă problemă"... își aducea ea aminte răspunsul lui Emil.

Și iar se întreba :

„Ce importanță poate să aibă descoperirea asasinului, acum, azi ?"

Răspunsul îl dădea tot ea, în dorința de a dovedi „folositoare" frămîntarea ei și a lui Emil :

„Are importanță. Una de ordin etic : printre noi se află un asasin. Bea din același pahar cu noi, mănîncă din aceeași pîine, împarte cu noi strada, parcul, soarele ! Poate chiar este un păzitor al moralei ! Trebuie demascat ! Trebuie demascat ! Trebuie demascat !"

Repetă de cîteva ori în mintea ei fraza, ca să se convingă că nu mai poate să se plimbe nehotărîtă prin

Piața Rosetti, ci trebuie imediat să urce la doamna Papadat.

Ceea ce și făcu.

Fostul hotel „Florida" era transformat, cum de altfel știa și Ana, în cămin pentru studenți străini care urmau cursurile mai multor facultăți din București. Într-un anumit număr de camere, locuiau și cîțiva studenți români, ca să-i ajute pe colegii lor în însușirea cu mai multă ușurință a limbii române.

Încă de la intrare, Ana se întîlni cu cîțiva dintre studenții de toate culorile, care dădeau un aer specific acestui colț al Bucureștiului.

Portarul o privi de sus pînă jos cercetător.

— Sînteți studentă ?

— Nu, nu sînt studentă...

— Atunci, n-aveți voie să urcați ! spuse portarul cu tonul obișnuit al tuturor portarilor care seamănă cu al șefilor supremi, fără să aștepte să afle scopul vizitei Anei. Numai studenții au drepul, continuă el.

— M-ați întrebat mai întîi pe cine caut ? i-o tăie scurt Ana, și adăugă : La ce etaj locuiește doamna Papadat ?

— Cine ? holbă ochii portarul.

— Doamna Papadat ! repetă Ana calmă.

Portarul o privi pe Ana mirat. Faptul că cineva se interesa de această doamnă părea a fi un eveniment.

— La ultimul etaj, o informă portarul, neîncetînd s-o privească aproape uluit.

— Mulțumesc, spuse Ana și începu să urce, pentru că liftul era scos din funcțiune.

Era, poate, o măsură... organizatorică, care să dezvolte condiția... fizică a tinerilor studenți !

— Sînteți o rudă ? nu rezistă portarul tentației.

Ana răspunse cu o mișcare a capului, nedefinită, care putea fi luată drept un răspuns afirmativ, precum de altfel, putea foarte bine să fie și o negație.

— Doamna Papadat e bolnavă de cîteva zile, îi strigă portarul de la capătul scărilor. Numai doctorul vine la ea.

Informația aceasta complica sarcina Anei. Să vii la o femeie bătrînă cu niște întrebări indiscrete, și să fie și bolnavă...

La ultimul etaj găsi o femeie de serviciu care făcea ordine în odăi.

— Care este camera doamnei Papadat ? o întrebă Ana.

Femeia de serviciu avusese aceeași reacție ca și portarul. În sfîrșit, după ce o privi bine, îi arătă o ușă.

— E bolnavă.

— Știu... răspunse Ana.

— Sînteți, doctor ?

— Așa ceva...

— Săraca bătrînă... mormăi femeia pentru sine.

Ana bătu în ușă. Nu răspunse nimeni. Mai bătu o dată.

— Intrați, o sfătui femeia de serviciu. Nu prea aude. Numai să nu vă speriați... este o mizerie înăuntru !...

— Nu vine nimeni să-i ajute ?

— Parcă primește pe cineva ? dădu din umeri femeia. De cîte ori n-am rugat-o să mă lase să-i fac curățenie... Așa, fără bani... Nu vrea... Numai pe doctor îl lasă să intre... Mai vine din cînd în cînd o rudă de a ei... O bătrînă, continuă femeia cu informațiile și termină : Ce să-i faci... asta-i viața...

Ana deschise ușa și intră.

La început i se păru că nu este nimeni în odaie. Avusese deodată impresia că se afla într-un depozit de consignație părăsit de mult, murdar, în care se aflau claie peste grămadă diverse vechituri. O întîmpină un miros neplăcut, de aer închis. Auzi o respirație grea, sacadată. Întoarse capul. Pe un pat vechi, de metal, cu spătar înalt, împodobit cu doi îngerași de bronz înnegrit, parcă se mișca ceva.

Ana făcu doi pași în odaie, în vîrful picioarelor.

Un cap mic, de culoare gălbuie, înconjurat de un păr alb, nepieptănat, cu doi ochi, încă vii, chiar vioi, ieșea de sub o plapumă imensă.

Un miros puternic de camfor, de spirt, de aer închis.

Dezordine.

Un birou „Louis XV".

O gravură „Jiquide".

Un mic covor persan de un albastru ireal.

Un fotoliu de piele de birou, uzat.

Un dulap masiv „Bidermeyer".

Într-un colț o grămadă de diferite lucruri, acoperite cu un pled militar, de campanie, ars pe alocuri.

Portretul unui om viguros, cu o mustață enormă.

O cupă de argint murdară, pe care nu se mai vedea inscripția care imortaliza data și motivul înmînării ei. Dumnezeu știe de unde apărută, trona la cel mai înalt nivel al odăii, pe dulap.

O noptieră ordinară, decolorată.

Perdele de dantelă, rupte. Murdărie.

Și mirosul. Mirosul de spirt și de camfor și de aer închis.

O uşă, cu lacul de lîngă clanţă înnegrit. Un negru care se decolora treptat.

Şi capul. Capul acela pămîntiu, ieşit de după plapuma imensă, înaltă, ca din pămînt.

După o uşă, probabil o mică bucătărioară şi baie.

— Bună ziua...

Nici un răspuns.

Ana stătea în faţa uşii, înregistrînd fugitiv impresiile.

— Am aflat că sînteţi bolnavă.

Nici un răspuns. Numai ochii bătrînei au privit-o cu un oarecare interes. O lumină s-a aprins şi s-a stins repede.

— N-aş vrea să vă deranjez...

Bătrîna tăcea.

Ana mai stătu nehotărîtă în faţa uşii închise, cu pardesiul ei bleu, care aducea de afară o undă de aer proaspăt. Mai făcu un pas în interiorul odăii. Nici o reacţie, nici un cuvînt.

— Am venit de la... de la... Policlinica din cartier.

Nici un interes.

Ana privi în jur, gata să plîngă. Nici ea nu ştia pentru ce anume vroia să plîngă.

— Vă simţiţi mai bine ?

Ana simţi un nod în gît. O senzaţie nedefinită de singurătate în urma unei catastrofe. În picioare, în mijlocul acestei încăperi triste, simţea că pluteşte, undeva în gol, fără rost, fără ţintă.

Se stăpîni.

— Trebuie să fac ceva... îşi spuse. Privi în jur. Această a doua privire nu mai avea caracterul uñei înregistrări senzoriale. Era o privire critică.

Şi deodată se hotărî.

Își scoase pardesiul iute, reproșîndu-și, parcă, cum de putuse să stea pînă acum, și-l aruncă pe fotoliul de piele. Își frecă mîinile cercetînd cu privirea în jur, apoi se îndreptă repede spre fereastră. Trase storurile și le deschise.

Aerul năvăli în odaie aducînd un miros de ploaie.

Ana se mai uită în jur. Aștepta o reacție din partea bătrînei. Din nou nimic. Se apropie de ea. Își puse mîna pe fruntea ei. Bătrîna avea temperatură. Ce mai putea să ardă în acest corp fără vlagă ?

Doamna Papadat o privea în continuare cu ochii ei cîndva ochi. Și din nou nimic. Ana prinse curaj. Deschise ușa din bucătărie. Începu să facă ordine metodic, ca și cum ar fi cunoscut casa aceasta de mult. Mătură, șterse praful, spălă noptiera, aruncă cîteva borcane de compot dietetic găsite sub pat.

Într-o jumătate de oră, odaia bătrînei arăta altfel. În orice caz, o areeare ordine fusese pusă în îngrămădeala de lucruri rămase de pe vremuri, cînd „grecul" făcea cadouri brățări de aur cu diamante, care puteau să coste chiar și viața cuiva.

Vroia să mai facă ceva. Să-i fiarbă bătrînei un ceai... Într-un dulăpior tixit de cutii goale, singurul lucru pe care îl găsi era o cutie de ceai de mentă. Înțelese că ceaiul de mentă este poate preferința bătrînei. Puse ibricul pe un reșou care se afla pe un taburet și pînă să fiarbă apa spălă cestile.

Îi aduse ceaiul de mentă bătrînei. Puse ceașca aburindă pe noptieră pe care o și spălase cu puțin mai înainte și o mîngîie pe bătrînă pe frunte, zîmbind.

A zîmbit și ea ? Ar fi fost o minune ! Ceva sclipi în ochii ei. Nu se poate, spune în „privirea ei".

Se așeză pe patul bătrînei. luă ceașca și îi dădu cu linguriţa ceai. Bătrîna deschise gura. Ana zîmbi. Cînd bău tot ceaiul, ușa odăii se deschise și intră un bătrîn aproape de aceeași vîrstă cu doamna Papadat, slab, negricios, purtînd un costum negru, uzat, lucios.

Se miră văzînd în odaie o persoană străină. O privi pe Ana fără să vorbească. Se duse direct la căpătîiul bătrînei, își vîrî mîna sub plapumă și scoase mîna femeii. Îi luă pulsul consultîndu-și un ceas enorm de buzunar. Bătrîna îl privea mereu tăcută. Doctorul își vîrî ceasul în buzunar, tuși și o întrebă pe Ana.

— A vorbit ?

— Nu, făcu Ana cu capul.

— De două zile este așa... apoi către bătrînă : Ei, cum merge, Aspasia ? Mă aștepți și pe mine sau pleci singură ?

Gluma macabră o înfioră pe Ana.

Doctorul rîse. Un rîs hîrîit care se transformă într-o tuse tabagică.

— Ești rudă, ceva... ? o întrebă el.

— Nu, răspunse Ana din nou cu capul. Tresări. Se obișnuise de jumătate de oră cu acest joc mut. Nu, spuse tare. Și apoi mai încet : E foarte bolnavă ?

— Are aproape 75 de ani, fu răspunsul doctorului.

— Și stă așa... singură...

— Cu cine să mai stea ? A ajuns clipa cînd omul nu mai vrea nimic... Nimic și pe nimeni... Doctorul își frecă mîinile : Așa...

Rămase cîteva clipe absolut nemișcat, de parcă încerca să distingă ceva, un zgomot abia perceptibil, care venea din depărtare. Parcă uitase că mai trăiește, că există, că a venit la o vizită medicală în această odaie cu aspect de consignație.

Apoi tresări. Privi în jur și în sfîrșit, se uită la Ana.

— Așa... făcu din nou, iar apoi, vioi, întrebă : Eu vin aici de două ori pe zi... Din cînd în cînd vine și nevasta mea și-i ține de urît... Dumneata de unde ești ?

— Sînt de la Circumscripția sanitară.

— Foarte bine... foarte bine... mormăi bătrînul. Cum te-a primit ?

— Nici n-a vorbit.

— Știe ea să primească și pe tăcute ! exclamă bătrînul, iar apoi către femeie : Nu-i așa, Aspasia ? Dacă nu vroiai, o dădeai afară cu o privire ! Nu-i așa ?

Bătrîna a zîmbit din nou ?

— Azi, mîine, vine fiica ei din Grecia... o informă bătrînul pe Ana. Dacă pleca și bătrîna o dată cu ea, n-ar fi rămas singură ca o creangă fără copac. Dar n-a vrut... cică să fie aici unde este îngropat Papadat... Hm... Asta-i... Deci, de la circumscripție ?

— Da, făcu Ana cu capul.

— Înseamnă că i-ai plăcut Aspasiei, fu de părere bătrînul doctor, și o privi cercetător, vrînd parcă să descopere și el motivul pentru care doamna Aspasia a acceptat această intrusă. N-ar fi rău să trimiteți o infirmieră... fu de părere doctorul.

— Da... am să vorbesc la Circumscripție... șopti Ana.

Doctorul privi din nou în jur.

— Dumneata ai făcut ordine ?

Ana dădu afirmativ din cap.

— Bine... mai miroase a casă de om... Sper că nu te-ai atins de cupă ! spuse apoi bătrînul doctor, arătînd cupa de argint care trona pe dulap.

— Nu... n-am atins-o ! răspunse Ana mirată.

— Dacă puneai mîna pe cupă te-ar fi dat afară ! Cu siguranță ! rîse bătrînul cu rîsul lui. Și către bătrînă : Nu-i așa, Aspasia ?

Bătrîna îl privi cu ochii larg deschiși.

— Fără discuție că te dădea afară ! repetă bătrînul cu același rîs... O cîștigase grecul la o cursă... Avea un cal de curse pur sînge : Bela... Și din nou către bătrînă : Îți aduci aminte, Aspasia ?

Numele calului care i-adusese lui Papadat cupa de argint, îi aminti Anei că vizita ei la bătrînă avea un scop. Desigur, nici nu mai putea fi vorba de continuarea anchetei.

— Să plec... spuse ea pentru sine. Se apropie de bătrînă, îi mîngîie fruntea : Bună ziua... și sănătate.

— Să mai vii... o invită bătrînul... Dacă te-a acceptat, să mai vii...

Ana plecă. De la florăria din colț dădu un telefon lui Emil care aștepta în birou vești.

— Ei, cum a fost ? întrebă el.

— Nu mă întreba... Te rog, nici să nu mă întrebi. Bine ? îl rugă Ana.

Emil înțelese.

— Și te mai rog să aranjezi să vină la ea un doctor și o infirmieră... Dă un telefon undeva... unde știi...

— E foarte bolnavă ? se interesă Emil.

— Are aproape 75 de ani ! se trezi Ana dînd același răspuns pe care îl primise ea cu puțin mai înainte de la bătrînul doctor.

— Eu aș pleca la Ploiești... La Paul Mihăileanu... Vrei să vii cu mine ? întrebă timid Emil, simțind că fata fusese impresionată de această vizită.

— Nu... Nu te supăra. Azi îmi iau concediu ! încercă ea să glumească. Vorbim mîine... Bine ?

— Bine.

Ana ieşi din florărire. Se răzgîndi însă şi se reîntoarse. Cumpără un trandafir roşu din serele Leordeni. Şi-l prinse pe butoniera pardesiului ei.

Afară era în continuare explozie de raze.

În ureche îi răsuna încă vocea doctorului, poate mai bătrîn şi mai bolnav decît clienta lui...

„Ei, cum merge, Aspasia ? Mă aştepţi şi pe mine, sau pleci singură ?“

DE VORBĂ CU PRIMUL ANCHETATOR

„Mercedes"-ul negru îl ducea pe Emil spre Brazi cu o sută douăzeci pe oră. Șoferul încercă de cîteva ori să deschidă o discuție cu Emil, dar în zadar. Spuse și un banc, ultimul despre olteni, dar nimic. Nici relatarea unei noutăți „de meserie", un cadavru găsit în pădurea Băneasa, nu făcuse vreo impresie pasagerului său. Și, în sfîrșit, tăcu.

Emil nu era în apele lui, pentru că fusese nevoit să plece fără Ana.

Înțelegea că se întîmplase ceva care o impresionase în casa doamnei Papadat. O femeie în vîrstă, desigur bolnavă, desigur pe moarte, desigur... Dar adevărul, adică întreaga atmosferă a acelei odăi din fostul hotel „Florida" n-ar fi putut să o ghicească. Iar Ana n-ar fi adus niciodată vorba despre asta.

Pe nesimțite distanța fusese înghițită de motorul puternic.

— Coborîți aici ? îl trezi vocea șoferului. Emil observă că ajunseseră deja în fața distileriei.

— Da, aici.

— Vă aștept ?

— Nu, fu din nou răspunsul... Găsesc eu o mașină de ocazie.

Șoferul dădu din umeri și porni din nou motorul.

Emil arătă portarului legitimația și pătrunse în interiorul distilerici.

Vroia să se plimbe mai întîi prin labirintul de țevi strălucitoare, ca să cîștige timp pentru a-și pune în ordine gîndurile.

În raportul său, cu care încheia dosarul, fostul anchetator notase :

„...Faptele care atestă crima, și, deci, existența unui ucigaș sînt următoarele :

1. Cele două cești de cafea care dovedesc că Bela Cony avusese o vizită la ora aceea înaintată. Vizitatorul necunoscut nu a lăsat urme, avînd grijă să șteargă amprentele, atît de pe ceașca cu cafea și paharul de apă, cît și de pe celelalte obiecte de care eventual s-a atins. Desigur, necunoscutul îndepărtînd amprentele n-a intenționat să mascheze asasinatul cu aparențele unei sinucideri. Dovadă este existența ceștii și paharului din care s-a servit în timpul discuției cu Bela. Pe el nu l-a interesat decît dispariția indiciilor care ar fi putut să-l trădeze.

2. Urmele din curtea casei, urmele lăsate pe pervazul ferestrei adeveresc declarația martorului care susține că văzuse pe cineva ieșind din acea casă după ora unu noaptea. Aceste urme nu au putut fi identificate.

3. Contuziile ușoare de pe antebrațul drept, cel care ținuse revolverul, observate la autopsie, deși foarte slabe, pot fi interpretate ca fiind produse în urma unei lupte, foarte scurte, puțin violente, dar nu se poate afirma cu convingere acest lucru.

4. Legat de punctul trei, se pot interpreta și amprentele foarte apăsate ale victimei, lăsate pe revolver. Se poate presupune că agresorul îi strînsese mîna victimei, mîna care ținea revolverul. Se poate presupune că necunoscutul ținea strîns mîna victimei, în-

dreptînd revolverul spre pieptul ei. De altfel, expertiza medico-legală remarcă existența unui unghi aproape de nouăzeci de grade între țeava revolverului și pieptul victimei. Este adevărat că această „poziție de tragere" este foarte *incomodă* pentru un sinucigaș, aproape imposibilă de realizat, fapt care confirmă că cineva forțase mîna victimei în clipa cînd s-a tras. De obicei, unghiul în cazuri de sinucidere, nu este drept, ci un unghi deschis, formînd o traiectorie oblică.

5. Poziția cadavrului găsit este și ea discutabilă. Se poate presupune că această poziție fusese determinată de ultimele spasme, însă este mai mult ca sigur faptul că, moartea fiind instantanee, victima căzuse drept în brațele agresorului, iar dînsul o depusese jos.

— Toate acestea ne creează convingerea că nu este vorba de o sinucidere, ci de o crimă. Cu toate că indiciile din punctul patru pot fi contestate prin argumentul că, în acest caz, urmele de luptă ar fi trebuit să fie mai evidente, în urma unei rezistențe mai violente din partea victimei.

— Este într-adevăr, un caz neobișnuit, unic în analele criminalisticii.

— Mobilul nefiind prădarea victimei, s-a dovedit că din casă nu lipsește nimic, ne-am îndreptat cercetările între cunoscuții artistei. A ieșit în evidență faptul că artista Bela Cony avusese relații în ultima vreme cu cinci bărbați, care ar fi avut un mobil de ordin erotic, sentimental, cum au recunoscut ei înșiși la interogatoriu. Nu este mai puțin adevărat că fiecare posedă cîte un alibi foarte slab. Indiciile existente fac imposibilă identificarea asasinului.

Încă o dată, Emil observă că raportul interpreta indiciile în mod just nu numai din punct de vedere strict profesional, ci dovedea o intuiție remarcabilă. Pe de altă parte, Emil fu nevoit să constate aceeași tendință a anchetatorului de a încurca într-un fel faptele, descurcîndu-le ! Vorbea de faptul că agresorul „a ținut mîna victimei", îndreptînd țeava revolverului spre pieptul ei, observînd în același timp că, într-un asemenea caz, victima ar fi trebuit să opună o rezistență, fapt care ar fi lăsat evident urme de luptă.

„Una caldă, una rece !" gîndi Emil, plimbîndu-se prin curtea rafinăriei.

Și aceeași întrebare.

„Ce l-a făcut pe anchetator să părăsească ancheta"?

Textul demisiei lui era scurt :

„Domnule ministru !

Subsemnatul Mihăileanu Paul, comisar în Prefectura Poliției Capitalei, vă rog să-mi primiți demisia din această funcție..."

Nici un motiv invocat ! Nici măcar cel obișnuit de „sănătate".

Mihăileanu nu voise să mintă, pretextînd un oarecare motiv.

Emil nu întrebase nimic pe nimeni despre Paul Mihăileanu. Nu mersese pe calea obișnuită „a cadrelor". Vroia să aibă o părere proprie despre acest anchetator, foarte apreciat pe atunci, dar care nu putuse să ducă la bun sfîrșit această anchetă importantă cine știe din ce motive. De fapt, ce vroia să mai afle Emil de la Mihăileanu ? Amănunte ? Și le-ar fi amintit după atîția ani ? Mai mult ca sigur. O afacere pen-

tru care și-a riscat întreaga carieră nu poate fi ștearsă din minte.

Și ce mai vroia ? Motivul pentru care abandonase „afacerea Bela Cony" ? Trecuseră deja mulți ani, acum putea să spună orice motiv voia...

Și încă ceva trebuia să-l întrebe. Dar acest ceva scăpa întotdeauna. Ca un cuvînt pe care îl cauți, ești gata să-l găsești, ți se pare că acum, iată, ai să-l pronunți, și-l pierzi din nou...

— Unde este biroul jurisconsultului ? întrebă Emil la intrarea în clădirea direcției.

— Sus... le etaj... îi răspunse o femeie.

Emil urcă scara. Străbătu un culoar lung, luminos, căutînd cu privirea tăblița „Consilier juridic". A găsit-o. Își scoase ochelarii, îi aburi, le șterse bine lentilele și bătu în ușă.

— Intră !

Un bărbat înalt, bine făcut, aproape de cincizeci de ani, cu păr albit brutal și inegal pe alocuri, o față plăcută, fără riduri, arsă de soare. Alura unui bărbat căruia îi place sportul. Și ochii...

Da ! Ochii lui Mihăileanu îi făcură o impresie deosebită. Ochii de un albastru deschis și foarte vii. Brusc avu impresia că îl mai văzuse undeva pe acest om. Da, desigur. Acești ochi nu poți să-i uiți.

„O, da, își spuse în gînd, fotografiile din ziar."

Își adusese aminte că îl impresionase din prima clipă portretul lui Mihăileanu publicat în diverse ziare. Fotografia parcă era fără ochi, atît de șterși păreau ochii anchetatorului în fotografia alb-negru, din cauza culorii lor prea deschise. Dar asta era ? De acolo îl cunoaște ? Nu... Îl mai văzuse undeva. Unde ?

— Pe cine căutați ?

„Da... și vocea lui e foarte plăcută..." gîndi Emil.

— Domnul Mihăileanu ? întrebă el.

— Da... eu... îl privi Paul Mihăileanu, cu curiozitate.

Bărbatul din fața lui purta un costum bleu, foarte bine croit, cămașă albă, imaculată, cravată neagră, care lui Emil îi păru stranie.

Mihăileanu se ridică.

— Luați loc.

Biroul lui Mihăileanu era mobilat simplu. Un birou modern, două fotolii, un fișier de fier. Biroul era plin de dosare, dar puse în ordine. În colț, un scăunel pe care se afla un resou, două cutii de ceai, într-una din ele se afla probabil cafeaua, iar în cealaltă, zahărul, dacă s-ar judeca după trei cești de cafea, groase, de un alb lăptos.

— Căpitan Emil Bunea, dădu el mîna cu Mihăileanu.

Mihăileanu a tresărit ? Cel puțin așa i se păruse lui Emil, pentru o fracțiune de secundă. Ca față de ceva așteptat. Pentru că imediat, Mihăileanu se regăsi.

— Îmi pare bine.

Parcă îl aștepta.

„Mă aștepta ?... se întrebă Emil. Cineva îl anunțase pe Mihăileanu că miliția se interesa de cazul Bela Cony ? Cine ? Filip Cosma ? Ornaru ?"

Fostul căpitan îi mai telefonase lui Emil ca să-i spună ceva, dar se răzgîndise. Ionescu ? Actorul ? Cineva îl informase, în orice caz.

— O cafea ? întrebă Mihăileanu și fără să aștepte răspunsul se ridică, băgă resoul în priză și puse ibricul pe el.

Emil se hotărî să vorbească, deschis, cu fostul comisar.

— Aţi aşteptat vizita mea ? întrebă el brusc.

Mihăileanu, care era preocupat să dozeze cantitatea de cafea şi zahăr, întoarse brusc capul. Apoi îşi văzu de treabă, ca şi cum nu ar fi intervenit nimic.

Emil nu mai insistă. Îl lăsa pe fostul anchetator să se obişnuiască cu prezenţa lui în birou. Se ridică şi privi pe fereastra biroului forfota din curtea distilerici.

Mihăileanu aduse cafelele şi le puse pe birou.

— Nici nu v-am întrebat cum o beţi... surîse el.

— Oricum...

— Pentru mine preparatul cafelei constituie un ritual, recunoscu Mihăileanu.

Se aşeză. Emil mai stătea în faţa ferestrei.

— Da... vă aşteptam... răspunse abia acum Mihăileanu.

— Filip Cosma ? întrebă Emil fără să se întoarcă.

— Nu... răspunse Mihăileanu. Şi vă rog să nu mă întrebaţi. N-am să vă răspund.

— Înţeleg... recunoscu Emil şi veni să se aşeze. Un om care şi-a sacrificat cariera ca să acopere pe cineva, să se apuce să facă confidenţe la douăsprezece fără un minut !

— Pentru ce vă ocupaţi de moartea Dinei Coman ? se interesă Paul Mihăileanu.

— Se apropie împlinirea a douăzeci de ani... spuse Emil luînd ceaşca de cafea.

— E nevoie de arestarea asasinului, după atîţia ani ? Tocmai acum cînd... începu Mihăileanu o frază, dar o lăsă neterminată.

Emil nu răspunse. Se mulțumi să dea din umeri. Sorbi din cafeaua pregătită de Mihăileanu.

— Foarte bună ! spuse.

— Sînt specialist, zîmbi fostul anchetator.

Emil nu-l privea.

— Aș vrea să discutăm ceva din cele cinci puncte din raportul dumneavoastră, reluă el.

— Da... se poate... asta se poate...

— Sper că vă aduceți aminte ?...

— Un om care și-a riscat cariera, ca să folosesc vorbele dumneavoastră, nu poate decît să-și aducă aminte de toate detaliile... răspunse Mihăileanu serios.

— Înainte de asta o întrebare : dumneavoastră ați știut din prima clipă că este vorba de o crimă ?

— Da... recunoscu Mihăileanu.

— Pentru ce ați început interogatoriile abia a doua zi ?

— Unele cercetări le începusem mai înainte, ocoli răspunsul direct fostul anchetator.

— După ce ziarele începuseră să facă scandal...

— Un singur reporter pusese un semn de întrebare.

— Și acum, în legătură cu cele cinci puncte. Mă interesează în special observația dumneavoastră în legătură cu traiectoria glonțului. Ați scris că cineva i-a ținut mîna...

— Da... unghiul de tragere era evident... Nu puteam, n-aveam dreptul să mă înșel în această privință.

— Și mai departe ați încercat să retractați...

Mihăileanu făcu o mică pauză și-l privi atent.

— Da... am încercat să retractez... Am zis, se poate și așa, dar realitatea poate fi cu totul alta... O ipoteză...

— Şi totuşi, era o ipoteză logică... insistă Emil.

— Da, dar la fel de logică putea fi şi cealaltă ipoteză... Dina Coman ar fi trebuit să se apere...

Emil îl privi gînditor. Acest dialog cu Mihăileanu îl ajuta să pătrundă mai bine în iţele cazului.

— Recitind dosarul, am avut impresia că aţi încurcat cu bună ştiinţă datele, ca să-l acoperiţi pe adevăratul vinovat, spuse Emil.

— Da... impresia dumneavoastră este justă...

Emil nu observă nici o undă de ironie. Mihăileanu a răspuns pur şi simplu direct, sincer.

Paul Mihăileanu răspundea sincer la toate întrebările lui. Adică, mai bine-zis, nu făcea decît să confirme observaţiile lui Emil. El era sigur că dacă l-ar fi întrebat direct : „Filip Cosma era asasinul ?“ fostul anchetator ar fi răspuns sincer. Dar, numai dacă îl întreba direct. Mihăileanu, de la sine putere n-ar fi spus-o niciodată. Trebuia ca el să indice soluţia pentru ca Mihăileanu să fie silit s-accepte. Cine însă dintre cei cinci ? Sau un al şaselea ?

Din documentele vremii nu putea trage nici o concluzie în legătură cu existenţa acestui al şaselea. Ar trebui probabil să citească ziarele apărute cu multă vreme înainte de crimă şi, îndeosebi, „rubrica mondenă“. Ar fi descoperit alături de numele dansatoarei, multe alte nume care i-ar fi sugerat ceva.

Elena Farcaş spusese că Bela Cony avusese unele relaţii ţinute foarte secret. Persoane sus-puse care nu vroiau să se compromită cu o artistă de cabaret, dar care nu ezitau să se întîlnească cu ea pe ascuns.

Ce să-l mai întrebe pe Mihăileanu ? Nimic. Îl privi din nou.

Și totuși, omul acesta, cu toată alura lui de bărbat „bine" îmbrăcat impecabil, răspîndea parcă un aer trist în jurul lui. Ochii ? Ridul acela adînc care pornea de la rădăcina nasului, urcînd pînă la jumătatea frunții ? Da... Și părul... Și buzele... Și mîinile. Degete lungi, cu unghii îngrijite.

— Cred că n-am ce căuta aici, zîmbi stingherit Emil.

— Îmi pare foarte rău... spuse Mihăileanu. Dar trebuie să mă înțelegeți. Nu pot să vă fiu de folos cu nimic... Vă rog să mă iertați... Mă înțelegeți ? implora parcă Mihăileanu.

— Vă înțeleg...

Emil se ridică. Nu avea nici un rost să insiste.

Se ridică și Mihăileanu. Părea într-adevăr jenat. La un moment dat parcă a vrut să mai adauge ceva. Renunță. Deschise brațele a neputință...

— Îmi pare rău ! repetă.

— Vă salut, spuse Emil.

— Sincer vă rog să mă iertați, insistă Mihăileanu.

Emil ieșise din biroul fostului anchetator cu senzația că se grăbise să plece. Poate de jenă ? Dacă mai stătea cîteva minute ? Mai mult ca sigur, la cîteva zile după prescripția legală a cazului, Mihăileanu o să-l caute singur să-i explice atitudinea lui, și poate să-i dezvăluie fapte senzaționale.

Cobora scara cînd auzi pași grăbiți în urma lui. Întoarse capul. Era Mihăileanu.

— Mă scuzați o clipă. Am uitat să vă întreb. Ați venit cu mașina ?

— Da... dar i-am dat drumul șoferului. Credeam că am să stau mai mult.

— Tocmai... Cînd ați plecat m-am gîndit să vă întreb dacă aveți cu ce vă întoarce la București.

— Hotărîsem să plec cu autostopul.

— Vă duc eu, se oferi Mihăileanu. E trei jumătate... E timpul să plec și eu... Dacă mă așteptați trei minute...

— Da... vă mulțumesc.

— Vin imediat, adăugă Mihăileanu și începu să urce scările.

Emil îl așteptă la ieșire. O să-i spună ceva Mihăileanu ? O să-i dezvăluie acum, în sfîrșit, numele asasinului ?

Speranțele lui se dovediseră nerealiste.

Mihăileanu avea un Fiat 850. Tot drumul spre București n-au discutat decît despre lucruri fără însemnătate. Emil se decise să nu-l mai întrebe nimic și se ținu de această hotărîre.

— Sînteți căsătorit ? fu singura întrebare a lui Emil, care observase că fostul anchetator nu poartă verighetă.

— Nu... nu sînt... răspunse Mihăileanu.

Lui Emil i se păru că răspunsul întîrziase.

O NOUĂ ÎNTÎLNIRE CU DOAMNA NEAGU ȘI CU SOȚUL EI

Ana intră aproape pe nesimțite în birou, spuse „bună ziua", își scoase pardesiul, apoi se așeză într-un fotoliu foarte preocupată de un articol pe care începuse să-l citească în autobuz. Emil aplecat peste un maldăr de hîrtii încerca să le pună în ordine. Au stat mult timp, evitînd fiecare privirea celuilalt, fără să scoată o vorbă, o bună bucată de vreme. Fiecare se gîndea la întîlnirea pe care o avusese în ajun.

Cineva, totuși, trebuia să ia inițiativa, să înceapă discuția.

Și Ana fu aceea.

— Ce-ai făcut ? îndrăzni în sfîrșit ea.

— Te rog, nu mă întreba, răspunse Emil tot pe gînduri.

Ana îl privi bănuitoare.

— Îmi plătești cu aceeași monedă... constată ea.

Emil se grăbi s-o asigure !

— Ah, nu ! Să nu crezi că asta e o replică la răspunsul tău de ieri. Nu, nu este o răzbunare ! Îți spun sincer că nu sînt de loc mulțumit de întîlnirea de ieri.

— Cum arată Mihăileanu ?

— Bine.

Prea puțin spus, dar Emil n-avusese alt cuvînt la îndemînă.

— Bine... repetă el. Dar n-am putut să scot nimic de la el. De altfel, nici n-am insistat...

— Cum a decurs conversația ? se interesa Ana, mai mult din dorința de a-l scoate pe Emil din gînduri.

— A recunoscut totul... a recunoscut imediat că a încurcat lucrurile... îl cunoaște pe asasin și că l-a acoperit... altceva, nimic, că știa din prima zi, o informă el pe Ana, că era vorba de o crimă... Că n-a urmărit pînă la capăt firele. A recunoscut totul...

— Și asta e bine... mormăi ea.

— Asta știam și singur... exclamă Emil. Nu era nevoie să mă duc la Brazi cu un șofer guraliv care nu m-a lăsat nici o clipă să gîndesc.

— Și ce mai vrei ? Ai fi vrut să-ți dezvăluie neapărat numele asasinului ? I-ai cerut, poate, prea mult, fu de părere Ana.

— Nu, n-am vrut asta... Sînt nemulțumit pentru că n-am putut să-i spun : „Asasinul este domnul cutare...“ Atunci, Mihăileanu ar fi recunoscut. Mi-a răspuns afirmativ sau negativ, sincer, însă la întrebările mele concrete, dar nu mi-a dat nici un răspuns acolo unde întrebările mele mergeau pe bîjbîite.

— Unde locuiește ?

— Nu mi-a spust exact. Locuiește singur într-o garsonieră la București. Face naveta în fiecare zi cu mașina lui la Brazi.

— E căsătorit, are familie ? continuă Ana întrebările.

Emil și-adusese aminte de o oarecare ezitare pe care a simțit-o cînd îi pusese aceeași întrebare fostului anchetator.

— Nu... nu este.

— De ce ai ezitat ? întrebă Ana.

— Poate din... simpatie. Și Mihăileanu a ezitat cînd l-am întrebat. Și mai e ceva.

— Spune, îl îndemna ea.

— Știa că ne interesăm de „cazul Bela Cony“ și aștepta vizita mea. L-am întrebat și a recunoscut că fusese înștiințat. Nu mi-a mărturisit de cine.

— Pentru că astfel ți l-ar fi dezvăluit probabil pe asasin, spuse Ana.

— Exact asta este și impresia mea.

— Deci, unul dintre cei pe care i-am vizitat, fu concluzia Anei, care continuă : n-ar fi o noutate să-ți răspund „unul dintre cei cinci...“

— Sau dintre cei opt, corectă Emil. I-am vizitat pe cei patru, pe soția lui Papadat...

— Nu este posibil să-l fi anunțat dumneaei. Nu numai pentru că nici nu i-am spus scopul vizitei mele, ci pentru că nici nu este în stare... îl întrerupse Ana.

Emil continua enumerarea :

— Irina Neagu și bărbatul ei, Elena Farcaș. Și, chiar dacă asta nu ți-ar face plăcere, Florica Aioanei !

De data asta nu veni nici o reacție... violentă din partea Anei.

— Cum își explică Mihăileanu punctele din raportul său ?

— A recunoscut că a prezentat două „variante“, cu bună știință. „Se poate așa, dar se poate și altminteri...“

— Concret ! ceru Ana cu un ton sever.

— Concret ! se execută Emil. Asasinul i-a ținut mîna, îndreptînd țeava revolverului spre pieptul ei. Bun. Dar Bela s-ar fi lăsat împușcată fără o rezistență oarecare ? Nu. Deci, ar fi trebuit să se observe urme de luptă mai vizibile, mai violente. Bela Cony s-ar fi apărat !

— Dar poate că ea n-a vrut să se apere ! spuse Ana pentru sine.

Emil o privi cu curiozitate, fără o vorbă. Aștepta mai departe desfășurarea raționamentului Anei.

— Poate că artista a vrut într-adevăr *să se sinucidă*... Iar acel „cineva" care se afla în dormitorul ei, a vrut s-o împiedice... Nu a reușit... revolverul s-a descărcat... moartea este instantanee, ea cade în brațele acelui „cineva"... el o duce în pat... Deci, în acest caz, nu vom avea semne de luptă...

Emil se gîndise la asta. În discuția cu Mihăileanu avusese intuiția unei asemenea scene. Acum descoperi că și motivul nemulțumirii sale în legătură cu această întîlnire era tocmai acest fapt : întrerupsese discuția începută pe această temă. Îl supărase răspunsul lui Mihăileanu : „Am zis că se poate așa, dar realitatea poate fi cu totul alta..."

Emil nu-și spuse părerea asupra acestei „variante" prezentată de Ana.

Se priviră amîndoi tăcuți. Cu același gînd : cum să treacă mai repede orele care le mai rămîn pînă la prescripția oficială a „cazului Bela Cony".

Iată însă că, tocmai în acest moment, interveni ceva care reînnoi dorința lor *de a ști*.

Sună telefonul. Era ofițerul de serviciu de la intrare.

— Vă caută o doamnă... se auzi vocea ofițerului, iar apoi mai încet, în afară de receptor : Cum vă cheamă ? Și din nou spre receptor : Irina Neagu.

— E jos fosta cameristă ! spuse Emil Anei, acoperind receptorul cu palma. Și apoi spre receptor : Dați-mi-o la telefon.

— Alo ? se auzi vocea Irinei Neagu... Aș vrea... Știți... Mi-ați spus că dacă...

— Da... da... se grăbi Emil, veniți sus...

— Dar nu sînt singură... Sînt cu bărbatul meu.

— Bine, veniți amîndoi, spuse Emil, iar apoi dădu dispoziție ofițerului de serviciu să o lase să urce pînă la el.

— Ce-o fi vrînd ? se întrebă Emil cu voce tare.

Ana dădu din umeri. Se mira și ea de această vizită neașteptată. Ce putea să le mai spună nou fosta cameristă ?

Irina Neagu, însoțită de bărbatul ei au intrat în birou. Lung, deșirat, bărbatul Irinei îi privi pe cei doi puțin neliniștit, cu pleoapele pe jumătate închise. Ușor arțăgos, mai degrabă ca să-și ascundă neliniștea, maestrul electrician Neagu întrebă :

— Se poate ?

— Luați loc... spuse Emil.

Irina îi privi cu un aer vinovat.

— Trebuia să-i spun bărbatului meu... se justifică ea, înțelegeți ? și ridică din umeri.

— Foarte bine, murmură Emil. Dar, luați loc.

Le dădu și scaunul lui, așa că el rămase în picioare pe jumătate așezat pe birou. Ana ocupase celălalt fotoliu. Irina se așeză la marginea fotoliului, în timp ce bărbatul ei se înfundă în el, comod, lungindu-și picioarele.

Emil își scoase ochelarii să-i șteargă. Hotărîse să nu întrebe nimic, să-i lase singuri să vorbească. Își curăță bine ochelarii și îi puse, își încrucișă mîinile privindu-i.

Irina schimbă o privire cu bărbatu-său.

Privirea ei vroia să însemne : „Ei, ce taci ?“

Neagu și-aprinse o țigară.

— Mi-a spus soția mea... începu el.

Se opri. Așteptă ca Emil să spună ceva, dar Emil tăcea. Aruncă o privire fugitivă spre Ana, întrebîndu-se, probabil, ce caută această fată în acest birou al Direcției Generale.

— E o poveste veche, nu ? îl privi el întrebător.

Așteptă din nou un răspuns. Nu-l primi și se derută. Privi în jur, căutînd o scrumieră să-și pună scrumul țigării. Se pregăti să se ridice, însă Emil îi făcu semn să rămînă locului și-i aduse el o scrumieră. Neagu și-o așeză pe genunchiul lui.

— Mulțumesc... spuse el.

Irina îl privi din nou cu reproș.

— Ce te uiți așa ? se răsti el la nevastă-sa, simțind poate că atitudinea ei va fi sau chiar fusese observată de cei din birou.

— Uitați, ce-i, domnule căpitan... Nevasta mea mi-a spus că n-ați venit acasă pentru nu știu ce schimb de locuință, ci ca să întrebați de afacerea aceea de acum douăzeci de ani... Înțeleg să fim întrebați despre trecutul nostru... Adică, în legătură cu biografia noastră. Dar ca să fim anchetați, după douăzeci de ani, tot în legătură cu cocota aceea, care din banii amanților..., nu pot să pricep !

Stinse țigara enervat, răsturnînd scrumiera.

— Scuzați ! spuse el descumpănit de acest incident.

Curăță fotoliul, suflă. Vroia să cîștige timp. Și-aprinse o nouă țigară. Emil tăcea. Vroia să-l repeadă pentru tonul său oarecum impertinent, dar se abținu.

Emil își aduse aminte din nou de brățara furată, dar n-o să-l întrebe nici pe acest Neagu și nici pe fosta cameristă despre aceasta. O să-i lase să fiarbă pînă a doua zi. Simți privirea lui Neagu ațintită asupra lui, neliniștită, și nu se uită la el.

— Asta am vrut să vă spun... conchise el.

Emil tăcea.

O nouă privire.

Și un schimb de priviri între Ana și Emil. Prima voia să spună : „Nu-i întrebi nimic ?“ Emil răspundea : „Lasă-i“...

Neagu se întreba dacă trebuia să se ridice să plece sau nu. Părea sleit... obosit. Irina era gata să izbucnească în plîns.

— Dumneavoastră faceți acum ancheta pentru acest caz ? se interesă Neagu.

— Dumneavoastră sînteți cei care ați venit să ne spuneți ceva și nu să ne puneți întrebări, îi răspunse sec Emil.

— Păi... asta am vrut să vă spun... Dezgropăm acum o poveste ... din cauza acestei femei ușoare, repetă el epitetul folosit și mai înainte. Eu îmi pierdusem pîinea atunci. În afacerea asta erau amestecați stăpînii... Acum nu mai avem stăpîni !

Emil vru din nou să-l întrerupă, dar îl lăsă.

Neagu se ridică. Aștepta o întrebare, dar ea nu venea și acest lucru îl deruta. Se ridică și fosta cameristă. Neagu dădu din umeri.

— Putem pleca ? întrebă Neagu.

— Da, răspunse Emil.

— Noi doi ne-am cunoscut în timpul anchetei făcută cu ocazia morții... Știți... spuse Neagu.

„Deci, asta era! Neagu a venit să întărească depoziția anterioară a Irinei, că s-au cunoscut în timpul anchetei". Lui Emil îi veniră în minte spusele Elenei Farcaș. „Ala a furat brățara, ibovnicul cameristei."

— Bine, repetă Emil.

— Să trăiți!... spuse Neagu făcînd o plecăciune.

— La revedere, răspunse sec Emil.

Neagu mai stătu în fața ușii întîrziind dinadins plecarea, doar, doar, o să-l oprească Emil, să-l întrebe ceva.

Emil surprinse o privire a Anei, care îi reproșa faptul că nu întreabă nimic.

Mai mult ca să-i facă plăcere Anei, Emil întrebă:

— Asta-i tot ce ați vrut să ne comunicați, domnule Neagu?

— Păi, asta-i tot... făcu el.

— Eu credeam că ați venit să ne spuneți lucruri mai interesante, și nu să ne declarați că v-ați cunoscut cu ocazia anchetei.

Irina își privi bărbatul cu teamă.

— Păi... repetă Neagu.

— Credeam că ați venit dimpotrivă să ne spuneți că vă cunoașteți cu mult înainte... Că doar doamna Irina venea la teatru cînd Bela Cony susținea un număr nou... Și că v-ați dus acasă la ea pentru unele reparații... de comutatoare, să zicem...

Cei doi stăteau în ușă, tăcînd. Neagu cu mîna pe clanță.

— Și mai credeam că o să ne spuneți, continuă Emil atacul, pentru ce nu ați mărturisit atunci că ați fost în casă în seara crimei, la doamna Irina...

Cei doi continuau să stea în ușă, tăcuți, cu capetele plecate.

— Sau să ne explicați motivul pentru care nu ați spus anchetei că l-ați întîlnit pe căpitanul de cavalerie Sergiu Ornaru.

— Nu ne-a întrebat nimeni, se repezi Neagu.

— Nu, nu vreau să-mi răspundeți ! i-o tăie scurt Emil. Vreau numai să spun că aveați ce declara venind aici !

Cei doi soți mai stătură o bună bucată de vreme indecișii. Apoi Neagu deschise ușa, cu mișcări lente, obosite. Plecară fără să mai salute.

Emil stătu cîteva clipe nemișcat în fața ușii. Se auzeau pașii celor doi, pași care se îndepărtau pe coridorul lung.

— De ce m-am răstit la ei ? își reproșașe Emil cu voce tare. N-avea nici un rost.

Aceeași întrebare și-o pusese și Ana. Acum însă cînd Emil se frămînta, ea încercă să-l liniștească.

— Sînt amîndoi vinovați.

— Vinovați de ce ? întrebă Emil ca să-și verifice propriile bănuieli.

— În orice caz, de furtul brățării, spuse ea.

— Unu la mînă, făcu Emil, îndoindu-și degetul mic de la mîna stîngă.

— De asasinat nu știu... recunoscu Ana. Sînt într-un fel amestecați amîndoi, că doar nu pentru furtul brățării au venit aici...

— Cred că au venit numai pentru furtul brățării... să se dezvinovățească...

— Știi ceva ? întrebă Ana, ridicîndu-se.

— Ce ? se interesă Emil, presupunînd că Ana are vreo idee în legătură cu cazul pe care îl anchetează.

— Astăzi facem pauză ! Ședința se ridică !

Emil o privi întrebător.

— Am o propunere. M-am întîlnit astăzi cu niște foști colegi de facultate. Unul dintre ei dă un ceai... Ceai ! Adică se bea, se dansează, se glumește... Ceea ce lipsește este tocmai ceaiul. M-au invitat, dar am refuzat. Acum m-am răzgîndit ! Mergem amîndoi !

— La bal ! se sperie Emil.

— Da, da. La bal ! Vom realiza o deconectare, cum se spune acum, așa că mîine vom fi mai lucizi ! continuă Ana. Deci : întrucît programul cultural, într-o casă care se respectă, este făcut de către femei, propunerea mea devine ordin !

Era clar că Ana, sub aceste fraze care ar fi vrut să fie de haz, urmărea să ascundă faptul că ea se gîndise mult, pînă să se hotărască să facă această propunere. Se întrebase de cîteva ori dacă poate să-și permită să-l invite pe Emil, acest om atît de puțin familiarizat cu asemenea distracții pe care le evita, nu pentru că nu i-ar fi plăcut, ci pentru că îi era frică de ele.

— Și-așa, hodoronc-tronc, un ceai în mijlocul săptămînii ? întrebă Emil ca să rupă tăcerea.

— Dar este ziua unui coleg. Astăzi. E sărbătoare ! 29 iunie : Sfinții Petru și Pavel.

— Bun. Mergem ! decise Emil, și repetă fraza Anei : Ședința se ridică.

CUM POATE SĂ TE AJUTE UN „CEAI" LA DEZLEGAREA UNEI ENIGME

În după-amiaza aceea avea multe de făcut căpitanul Emil Bunea. În primul rînd, să se tundă. În al doilea rînd, să se radă. În al treilea rînd, să-și cumpere o cravată. În al patrulea rînd, s-o pună pe coana Ioana să-i calce costumul cel bun. Doar va merge la un ceai cu Ana și nu trebuie s-o facă de rîs.

Zis și făcut. După o oră de odihnă, întins pe canapea, cu picioarele sus, pe spătarul canapelei, cu ochii închiși, Emil porni pentru executarea acestei operații complicate.

Prima care se miră de această dorință subită a lui Emil pentru eleganță fu menajera lui, coana Ioana.

— Dar costumul ăsta nu l-ai mai pus de la rebelion...

Emil nu răspunse, își pregătea banii pentru cravată.

— Doamne ferește ! se cruci coana Ioana, punînd fierul în priză. S-a stricat lumea !

— Mă duc la o nuntă ! strigă Emil ieșind.

— Era să nu te recunosc ! exclamă Ana cînd îl întîlni, în loc de bună seara.

— Ei... făcu Emil modest.

Dar și Ana avusese aceleași „probleme" în după-amiaza aceea. Își luă în sfîrșit taiorul de la „Arta Modei", se dusese la coafor, își făcuse unghiile. Doar se ducea și ea la primul ei... ceai cu Emil. Părea și

emoţionată. Poate pentru că ea era aceea care avusese iniţiativa să-l invite.

Emil o admiră tăcut.

— Deci, mergem ? spuse Ana.

— Să cumpărăm ceva. Nu putem să ne ducem într-o casă aşa... cu mîna goală...

— De acord, dar plătim juma-juma !

— Luăm prăjituri ?

— Prăjituri ? rîse Ana. Vino vizavi la „Unic", Nu mergem la o serbare de copii ! Luăm un gin. E şi bun şi ieftin, în comparaţie cu celelalte băuturi străine.

— Luăm ginul !

Ana trebuia să înţeleagă că acum nu se poate plăti juma-juma, pentru că nu se duc să mănînce, ci se duc la o petrecere, şi de cînd lumea, în toată lumea, cheltuielile petrecerii sînt suportate de către bărbaţi.

Emil expusese o întreagă teorie, ce s-o convingă pe Ana, care, de altfel, nici nu protestă. Încă din prima clipă acceptase ideea că propunerea ei de juma-juma era o propunere care putea să-l jignească. Emil nu se lăsa. Expunea înainte, găsind exemple din istoria veche precum şi din cea contemporană.

Vîrsta colegilor Anei începea de la douăzeci şi cinci de ani pînă la vreo patruzeci. Mai toţi de la facultatea de drept. Foşti studenţi, doi asistenţi. Colegii propriu-zis îşi aveau fiecare serviciul în domeniul pentru care se pregătiseră. Unul era procuror la Alexandria, al doilea avocat la Bucureşti, o colegă judecătoare la Snagov. Emil se simţea bine, ca printre ai lui.

Toţi ştiau să danseze dansuri moderne, ştiau să bea un ceai, să spună bancuri, să cînte.

„Pe timpul studenţiei mele...“ gîndea Emil. Şi acest „timp“ nu fusese decît cu vreo opt ani în urmă ; pe „timpul lui“ era „o mai mare severitate“ şi în ţinută şi în dans. Balurile se ţineau după o conferinţă, după un film care n-avusese succes la nici un cinematograf... Apoi tradiţionala invitaţie : „Vă poftim la dans !“

Dansă şi Emil. Cu Ana, firește ! Nu dădu nici o atenţie unei fetişcane care-l privea cu prea multă insistenţă, după părerea lui. „Probabil a impresionat-o aerul meu intelectual !“ rîse Emil în sinea lui.

Gazda, un flăcău vesel, înalt de vreun metru nouăzeci, ca un voleibalist, era amabil cu toţi, se ocupa ca toată lumea să se simtă bine, ajutat de o tînără de vreo douăzeci şi cinci de ani, cu „aere“ de gazdă şi ea.

Colegii, în bătaie de joc, îl strigau tare : Pavele !

— Pavele, puńe gin !

— Pavele, ai făcut cafele ?

— Pavele, eşti cam trist astăzi !

Şi toată lumea rîdea fără ca Emil să înţeleagă motivul.

La un tango acesta devenise pretextul unei conversaţii cu Ana.

— De ce rîdeţi, cînd îi spuneţi : „Pavele“ ?

— Aşa îl striga profesorul nostru de medicină legală : Pavele !

— De fapt, care este numele lui ? se interesă Emil.

— Păi, pe buletin Pavel, dar firește, că toată lumea îi spune Paul', îl lămuri Ana.

Emil continua dansul, dar numai la dans nu-i mai era gîndul. Așa, dintr-o dată, găsise „amănuntul" pe care îl căuta de atîtea zile, „amănuntul" acela în stare să lege toate datele strînse pînă acum, să justifice lanțul de intuiții, să declanșeze, așa, ca din „întîmplare", răspunsul căutat.

Acum, deodată, totul îi păru foarte clar, atît de clar, încît se mira cum de nu și-a dat seama pînă acum de un lucru atît de evident, de limpede ca lumina zilei.

Ana observă schimbarea partenerului ei la acest tango argentinian, de „modă veche".

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Ana.

— Nimic, se forță el să se arate degajat.

„În primul rînd nu trebuie să stric seara, plecînd. Trebuie să stau pînă la capăt. Nici nu e nevoie să-i spun ceva Anei."

Cu toate că mai tot timpul s-a gîndit la descoperirea lui, Emil a fost la înălțime. A băut, a cîntat, a dansat. Simțea trupul cald al Anei tot timpul lîngă el. Pentru prima dată era mai aproape de el.

Și gazda, Pavel...

Au plecat abia la ora patru dimineața.

MAIORUL NICOLAU ESTE SUPĂRAT !

Emil se trezi tîrziu, cu un cap „greu", din cauza „ceaiului" băut în noaptea precedentă. Vroia să mai stea culcat, drept care, pentru prima oară în viaţa lui, ceru o cafea în pat.

Coana Ioana, mirată peste măsură, îi pregăti cafeaua, bombănind aşţfel ca s-o audă şi Emil :

— Uite... costumul de rebelion, frizerie, şi acum, bolnav ! În loc să găsească şi dumnealui o fată, ca tot omul, să-şi facă un rost...

În sfîrşit, Emil se hotărî să se scoale. Avea prea mult de lucru. Făcu un duş, se rase bine, de parcă se gătea pentru propria sa nuntă, şi convocă echipa specială „S.C.D.E.", adică pe Ana.

Înainte de asta însă mai avea o mică „conversaţie" cu maiorul Nicolau.

Îl găsi ca-n totdeauna înconjurat de dosare, proaspăt scoase din arhivă, căutînd să rezolve cererile colegilor. Emil intră, spuse bună ziua, ca un elev conştiincios, şi aşteptă ca Nicolau să-i adreseze o vorbă. Maiorul îşi continua treaba ca şi cum n-ar fi observat că cineva intrase în cetatea lui. Emil se aşeză liniştit, fără să-l deranjeze. Şi această atitudine făcea parte din marotele lui Nicolau, din jocul lui, mai bine-zis, iar colegii îl iertau, avînd în vedere serviciile nepreţuite pe care le oferea.

În sfîrșit, într-un tîrziu, Nicolau ridică capul, îl privi atent pe Emil, după care spuse :

— O, bună ziua ! Ce facem ? Cînd îl spînzurăm pe asasinul artistei noastre ?

— Cred că peste cîteva zile...

— Va să zică, ai înaintat ? iar în vocea lui se distinse un oarecare interes, cu toate că dumnealui n-ar fi vrut să-l arate.

— Hm... făcu Emil. Asta depinde... Și în primul rînd, v-aș ruga să-mi spuneți dacă aveți aici ceva în legătură cu Ilie Aioanei.

— Cine-o mai fi și ăsta ? se prefăcu Nicolau că habar n-are de acest personaj.

— Soțul Floricăi Aioanei, care a înfiat-o pe fiica Dinei Coman.

— Stai, stai ! Dina Coman, fiica ei, Florica Aioanei ! Ilie Aioanei ! Dar dumneata, băiete, crezi că eu sînt cartea de telefoane ? De unde să-i cunosc eu pe toți ăștia ? Ia-mă mai încet... Florica Aioanei... Hm... Am mai auzit de acest nume... O. . da... desigur... O bătrînică cumsecade... Mi se pare că ți-am dat acum cîteva zile cîteva date despre ea... Acum vrei și pentru bărbatul ei... Crezi ca el ar fi asasinul ? Se prea poate... Cred însă că n-a avut timp... Murise pe front... Undeva în Cehoslovacia... Da... da... Cred că vei găsi date despre dumnealui la Asociația antifasciștilor. Cred că bătrînica are o pensie de acolo... În rest nu știu nimic... Zău că nu știu... Ce te uiți așa la mine ? Dacă spun că nu știu, nu știu !

— Pot să vă mai întreb ceva ? făcu Emil cu o voce moale, bună, ca un elev care vrea să cîștige bunăvoința profesorului.

— Poți.

— Vedeţi dumneavoastră o legătură între dosarul cu furtul brăţării şi moartea artistei ?

— Văd. Mi-am umplut haina de praf în egală măsură cu amîndouă dosarele pe care le-ai pomenit ! Dacă asta este o legătură, o văd.

Maiorul se opri şi îl privi din nou atent pe Emil. Parcă se întreba ce-l apucase pe acest om „să dezgroape morţii", să caute soluţia unei enigme care nu mai interesează pe nimeni. În sfîrşit, se hotărî să continue :

— Bun... Eu sînt aici ca să-mi fac datoria... Bun... Mi-o fac... Dar atîta tot, să ştii !

Era un ton de reproş în glasul lui ? Emil preferă să nu-i dea nici o atenţie.

— Dacă vrei să ştii, îţi spun : văd o legătură. Dar poate mă înşel, de aceea nu spun nimic... De altfel, eu sînt aici nu ca să rezolv problemele dumneavoastră, ci ca să vă uşurez treaba în legătură cu cercetările pe care le faceţi...

Emil observă că maiorul vorbea la plural. Vorbeşte aşa, în general, pentru toţi, sau pluralul i se adresa lui personal ? Dacă era aşa, înseamnă că este supărat pe Emil, pentru că maiorul nu folosea pluralul cu cei apropiaţi lui decît numai cînd era supărat. Pentru ce însă se supărase pe el ? se întreba Emil.

— Alte întrebări ? făcu sec Nicolau.

— Nu, nimic... mulţumesc, făcuse Emil docil şi adăugă : Îmi daţi voie să mă retrag ?

— Sînteţi liber ! spuse maiorul fără să-l privească.

Emil ieşi din cetatea lui Nicolau rîzînd în sinea lui. Va să zică, Nicolau se supărase pe el ! „Sînteţi

liber !“ „Bine ! spuse Emil. Am și eu o surpriză pentru dumneavoastră.“

Urcă treptele cîte două spre biroul lui cuprins de o veselie bruscă. Efortul fusese prea mare, așa că înainte de a deschide ușa se opri ca să-și tragă răsuflarea.

În birou îl aștepta Ana.

— Avem mult de lucru, spuse Emil, cu un ton autoritar. Notează : 1. Mi-aduci datele pentru numitul Ilie Aioanei. Le vei găsi la Asociația Antifasciștilor. Ți-am pregătit o adresă ca să fii ajutată să termini repede. 2. Să găsești un pretext ca să te mai duci acasă la doamna Florica Aioanei ca să vezi dacă...

Emil se opri brusc.

— Nu... acolo mă duc eu... Vreau să mă conving cu ochii mei... Deci, 3 :... Hm... N-am o a treia sarcină...

— Să vă întreb ceva, șefule ? spuse Ana cu aceeași mutră serioasă pe care o lua de fiecare dată cînd Emil se purta față de ea ca față de un subaltern.

— Poți ! făcu scurt Emil, amintindu-și același răspuns scurt al lui Nicolau.

— Ce nevoie avem de date în legătură cu Ilie Aioanei ? Presupun că dumnealui știe totul în legătură cu moartea artistei !

— Asta n-are nici o importanță ! exclamă Emil, doct. Doar se cunosc cazuri cînd vinovatul murise înaintea victimei ! explică cu un aer misterios Emil.

Ana plecă pentru executarea ordinului șefului secției „S.C.D.E.“

Emil făcu o scurtă vizită la Florica Aioanei. Deși s-a dus decis să pară cît mai degajat, Emil se fîstîci încă înainte de a suna. Apoi îi fu și mai greu, pentru că în locul bătrînei o găsi numai pe Doina.

Ea îl recunoscu.

— Îmi dați voie ? spuse Emil.

Doina îi făcu loc să intre, apoi închise ușa.

— Poftiți.

— Aș vrea... aș vrea... Adică, în legătură cu schimbul... bîlbîi el, iar apoi își regăsi fraza. Doamna mi-a spus că o să se intereseze dacă în blocul dumneavoastră există vreun apartament...

— Mă scuzați... dar nu știu nimic... Iar mama este plecată... S-a dus să-și ia pensia... spuse Doina.

— Hm... bine... mă iertați... vă mulțumesc... mă iertați... am să mai trec... desigur... dacă nu vă deranjez...

— Nu, poftiți... dacă ați vorbit cu mama... răspunse Doina, privindu-l mirată.

Emil coborî scările în fugă. Ceea ce căuta nu mai exista în holul casei. Venise să vadă încă o dată acea fotografie de pe peretele holului, fotografia cu soțul bătrînei într-o piață din Praga, împreună cu un grup de colegi de arme. Dar fotografia nu mai era la locul ei.

Acest fapt în loc să-l nemulțumească pe Emil, dimpotrivă, îl înveseli. „Va să zică, am avut dreptate ! își spuse el. Dacă a scos fotografia de acolo, înseamnă că dumnealui era !“

După două-trei zile de cercetări „particulare“ în care se interesase în special de bărbatul bătrînei, Florica Aioanei, și de alte cîteva lucruri de o im-

portanță covîrșitoare, cum declarase el Anei, veni și ziua ce mare.

Toată lumea, adică toți cei care într-un fel sau altul fuseseră amestecați în „cazul Bela Cony" erau chemați pentru această după-amiază la Inspectoratul General al Miliției. Cu invitații în regulă, și cu telefon din partea lui Emil, care cerea scuze pentru alegerea orei, oarecum nepotrivite. Numai lui Sergiu Ornaru care-l chemase la telefon să-l întrebe ce înseamnă acea invitație, Emil îi spusese că poate să nu vină, dacă nu se simte bine sau dacă n-are chef.

— Dar de ce ? se miră Ornaru.

— Veți auzi lucruri interesante... Presupun... Dar puteți să nu veniți...

— Ba am să vin !

— O să terminați tîrziu !

— O să mă culc la dumneata ! spuse fostul căpitan de cavalerie.

O CONVOCARE LA CĂPITANUL EMIL BUNEA

Se dovedi că biroul lui Emil era neîncăpător pentru toată lumea. Acest lucru s-a observat în timp ce Ana și Emil aduceau scaunele în birou.

— Nu încăpem aici! O să ne sufocăm! spuse Ana. Să mergem în altă parte.

La opt fix era toată lumea acolo. Desigur, ora opt nu era tocmai potrivită pentru o confruntare.

Emil fusese nevoit să ceară voie, special, de la superiorul lui pentru această oră.

— Dar ce naiba! spuse șeful. Ești ocupat pînă la opt? Ai o nuntă?

— Nu... se fîstîci Emil... Dar...

— Și, în definitiv, l-ai găsit pe asasin? se interesă șeful.

— Aproximativ, fu răspunsul lui Emil.

— Aproximativ! Ce vorbă este asta?

În sfîrșit, obținu permisia să convoace adunarea pentru ora opt. Toată lumea era curioasă să afle dezlegarea acestei enigme „îmbătrînite". Singurul inconvenient ar fi fost în cazul în care Sîrbu ar fi avut spectacol. Dar nu avea.

— N-am, dragă! spusese el Anei care îi dăduse un telefon.

— Deci, veniți?

— Dar ce facem acolo, dragă? întrebase actorul.

— Îl demascăm pe asasin! zisese Ana.

— A, nu pot, dragă ! Trebuie să comit o crimă astăzi !

— Deci, veniți ?

— Vin. Cu miliția e bine să ai relații amicale. Mai ales, că în curînd va trebui să dau examen de șofer.

— Vă urez succes ! a rîs Ana. Însă să știți că amicii și oamenii de valoarea dumneavoastră sînt puși să dea examen de două și de trei ori tocmai ca să fie feriți de accidente !

— Deci, m-ai făcut monument al naturii, dragă ! Dar, ia spune, dragă, nu cumva asasinul pe care îl demascați sînt chiar eu ? !

— Dumneavoastră o știți mai bine, a răspuns Ana.

Primul veni Sergiu Ornaru, curios peste măsură. Venise cu „căruța lui", un „jep" cu peste două sute de mii de kilometri la bord, cumpărat mai ieftin decît un scuter.

— Mie mi-ajunge ! spuse Ornaru. Merg cu el la lacurile din împrejurimi.

Sosi apoi perechea Neagu. Amîndoi vădit neliniștiți. Căutau să întîlnească privirea lui Emil, care se ferea dinadins. Venise și fostul deputat, cu scandal pentru „ora neconform legii" la care se convocase adunarea. Emil îi aminti că, dacă vrea, poate să plece și că de fapt îl anunțase că prezența este facultativă.

— Cum să plec ? protestă fostul deputat. De douăzeci de ani aștept această clipă !

„De douăzeci de ani. Pentru ce ?"

Actorul intră recitînd versuri :

— „Iar timpul, da, atotbiruitorul,
Nu reuși să șteargă urma adîncă
Ce-n suflet îi rămase ca o rană..."

— Bonjour, dragă !

Filip Cosma schimbă numai o privire cu Mihăileanu care venise la ora opt fix. Lui Emil îi făcuse impresia că îl văzuse nervos. Nu putea să și-l închipuie astfel pe Mihăileanu.

Lipsea numai Papadat.

Pe Elena Farcaș o chemaseră în ultima clipă, fără să-i fi trimis invitație. Acum șușotea cu Ana. Desigur, despre peruci.

Fiecare care intra privea calendarul mare din perete : 14 iunie. Unii erau neliniștiți, alții derutați...

În orice caz, fiecare avusese o reacție. Era și de așteptat. 14 iunie era doar o dată importantă din viața fiecăruia. Paul Mihăileanu parcă privi calendarul mai insistent. Ba s-a mai întors de vreo două ori să se uite. Și asta era firesc. Data de 14 iunie marca sfîrșitul carierei lui ca anchetator, căruia i se prezisese un viitor strălucit !

— Domnilor ! începu Emil. Se împlinesc douăzeci de ani de cînd ați fost cu toții amestecați într-o poveste destul de neplăcută, care...

Ana își plimba privirea de la unul la altul.

Știa ce urmează. La început Emil nu voise să-i dezvăluie ideea care îi venise cu ocazia ceaiului în casa lui „Pavel."

— Deci mie nu-mi spui despre ce este vorba ? se prefăcuse ea supărată.

— Iartă-mă,.. dar vreau să-ți fac o surpriză, se scuzase Emil. De altfel, să știi că ideea mi-a dat-o

reflecţia dumitale, aceea despre „cei cu bani" şi „cei cu suflet", precum şi reacţia lor în faţa unui şantaj din partea artistei.

— Atunci, ideea îmi aparţine şi nu-ţi dau voie să o foloseşti !

De fapt Emil se „juca". Nu putuse s-o lase pe Ana fără să-i explice ideea lui şi rezultatul celor din urmă cercetări.

Şi Ana observa acum atentă reacţia fiecăruia la cele spuse de Emil.

În primul rînd va clarifica furtul brăţării. De aceea, o chemase şi pe Elena Farcaş, ca să-i dea satisfacţia achitării.

Din discuţia între Emil şi Ana reieşise foarte clar vinovăţia lui Neagu. Două fraze aruncate de cei întrebaţi dădeau firul acestei poveşti :

— Ibovnicul ăla al cameristei ! spusese Elena Farcaş.

— Ieşise din casă electricianul de la Alhambra ! declarase fostul căpitan Sergiu Ornaru.

Iar cei doi insistaseră să-l convingă pe Emil că se cunoscuseră „în timpul anchetei pentru moartea doamnei".

Ana o privea pe Irina Dobrescu Neagu. Fosta cameristă plîngea încet.

Irina îşi amintea şi acum discuţia pe care o avusese cu Neagu în ziua cînd o găsise pe stăpîna sa moartă. Erau, într-adevăr, amîndoi în camera de serviciu, în mansardă, şi nu în camera fetiţei, cum susţinuse ea la anchetă. De aceea nici n-auziseră împuşcătura. De altfel, nici nu era sigură dacă focul de armă fusese tras cînd Neagu se mai afla în odaia ei.

O auzise pe Bela Cony sosind, pentru că pînă în clipa aceea avusese deschisă fereastra care dădea spre curte. O lăsase special deschisă ca să știe cînd vine stăpînă-sa și să fie mai atentă să nu fie surprinsă cu Neagu în odaie. Firește, că lumina era stinsă.

Cînd auzise mașina care se oprise în fața casei Irina ieșise la fereastra odăii și privise cu precauție spre curte. O văzuse pe Bela Cony luîndu-și rămas bun de la căpitan și pătrunzînd în curte. Cînd să urce cele cîteva trepte care dădeau spre intrarea principală, o siluetă se desprinsese din grădină și se apropiase de artistă. Irina îl recunoscuse.

„Unul a adus-o, altul o așteaptă !“ îi spusese încet lui Neagu care era întins pe patul ei.

Cînd dimineața a găsit-o moartă pe stăpîna ei, imediat după ce telefonase pe rînd la Ornaru, la medic și apoi la secția de poliție, îl căutase pe Neagu la telefon, la gazda unde el avea o cameră închiriată.

Era pe la ora șapte, și gazda lui Neagu se supărase, dar Irina a spus că este o rudă din provincie, și are o veste foarte urgentă pentru el. În sfîrșit, venise Neagu la aparat.

Irina își amintește :

— Doamna s-a sinucis...

Neagu, trezit brusc din somn, tăcuse cîteva secunde, pînă să răspundă :

— Nu știi nimic, n-ai auzit nimic ! o sfătuise el. Nu-mi mai da nici un telefon. O să ne întîlnim după-amiază...

Irina nu reușise să scape în după-amiaza aceea, avusese multe treburi, multe alergături. Prietenii

artistei care se îngrijeau de înmormîntarea ei o trimiteau tot timpul pentru diverse comisioane. Între timp în ziarul de seară un reporter presupunea că poate este vorba de o crimă. A doua zi de dimineaţă, aproape toate ziarele dădeau amănunte în legătură cu existenţa unui „necunoscut", care se afla în casă la ora aceea. Ziarele scriau şi despre cele două ceşti de cafea.

Abia spre seara zilei următoare s-au întîlnit, Irina şi electricianul Alhambrei.

— Ce facem ? îi spusese ea speriată.

— Nimic ! îi răspunsese Neagu. Nu trebuie să ne amestecăm în această poveste. Nu e bine să avem de-a face cu poliţia, nici ca martori...

— Dar de ce ? Noi... noi în definitiv, n-avem nimic de ascuns... Că sîntem împreună ? Ei, şi ?

— Nu se ştie niciodată... se va afla că eram şi eu în casă şi iese cu încurcătură... Te pomeneşti că „dumnealui" scapă iar eu intru la apă... Tot săracul plăteşte...

Irina nu fusese atunci de acord. Ea era hotărîtă să spună, să-l dea de gol pe „necunoscutul" care o vizitase pe stăpînă-sa în seara aceea. Doar îi văzuse silueta în curte.

— În primul rînd nu poţi să dovedeşti nimic... În al doilea rînd, poate te-ai înşelat, că doar era întuneric !

— Nu mă înşel eu... îl cunosc foarte bine !

— Nu se ştie... poate te-ai înşelat. Apoi eu, cînd am plecat l-am întîlnit pe chefliul ăla de Ornaru în uşă... De unde ştii că nu era el ?

— Eu am să mă duc să spun la poliţie cine a fost în casă !

— Ești nebună! Te legi unde nu te doare.

Irina a insistat și atunci Neagu, ca s-o silească să tacă, i-a mărturisit că el furase într-adevăr brățara, la un „moment de nebunie". Și dacă acum se va dovedi că se afla și el în casă la artistă, o dată cu începerea anchetei pentru lămurirea morții ei, va ieși la iveală că se cunosc de multă vreme, așa că vor „intra amîndoi în bucluc". Irina plînsese atunci, plînsese mult. Apoi, îl iertă pe Neagu „pentru momentul de nebunie", mai ales că el a mărturisit că de frică și din cauza „mustrărilor" aruncase brățara în canal.

Așa se întîmplaseră lucrurile. Însă Irina tăcea. N-avea nici un rost să-l corecteze pe Emil. De fapt există o vină, o vină a ei, și o vină a soțului ei.

Nu încerca să se dezvinovățească.

Neagu, acum, în biroul lui Emil, stătea cu capul aplecat, în timp ce peruchiera, fostă cabinieră a artistei, privea în jur cu un aer satisfăcut.

Tocmai atunci ușa biroului se deschise și intră un bărbat înalt, între două vîrste, însoțit de maiorul Nicolau, amîndoi în civil. Emil tăcu brusc, însă bărbatul înalt îi făcu semn cu capul să continue. Era șeful lui, colonelul. Rămaseră amîndoi în picioare în fața ușii închise, privind cu curiozitate această adunare stranie.

Emil continuă.

— De altfel, domnul Neagu, în seara crimei se afla în casa artistei Bela Cony. Cel care ieșise din casă în seara aceea, acel „necunoscut" despre care au scris toate ziarele de atunci în urma declarației unui chefliu care se întorcea acasă, era domnul Neagu.

Privirile tuturora se întorseseră spre fostul electrician al teatrului Alhambra, cu reproș, cu teamă, învinovățindu-l astfel și de moartea artistei.

— Nu, nu, interveni Emil, care înțelese reacția celor de față. Nu ! Domnul Neagu și Irina Dobrescu n-au nici o vină. Nu, nu Neagu este asasinul artistei. Vina lor constă în faptul că ei l-au văzut pe cel de-al doilea „necunoscut".

Colonelul și Nicolau ascultau cu atenție. Nicolau schimbă o privire complice cu Ana.

— De ce n-a spus-o ? exclamă uluit Gelu Ionescu, fostul deputat.

— Nu, acum, n-are nici o importanță, se grăbi să intervină Emil, care vroi ca nimeni să nu afle numele „necunoscutului". De altfel, continuă Emil, v-am chemat astăzi aici, ca să vă comunicăm că toți cei cinci care au fost bănuiți de această crimă sînt nevinovați. Este adevărat că mobilul exista, este adevărat că nimeni dintre dumneavoastră nu putea să prezinte un alibi plauzibil, însă nu este mai puțin adevărat că nu ați comis această crimă. Ancheta întreprinsă pentru clasarea dosarului vă declară în afară de orice bănuială.

Ana știa ce se va întîmpla mai departe. În primul rînd Emil nu va lăsa pe nimeni să vorbească și mai ales n-o să-l lase pe Neagu să vorbească.

De altfel, nici nu era nevoie. Nimeni nu mai avea chef să scormonească în trecut. Se auzi numai vocea actorului :

— Auzi, dragă ! Și timp de douăzeci de ani eram convins că am omorît-o eu !

N-a rîs nimeni. Fiecare dintre ei știa bine că putea să fie asasinul artistei Bela Cony.

Şi mai ştia Ana ce-o să mai urmeze. Acum toată lumea o să plece, iar Emil o să-l reţină numai pe Paul Mihăileanu pentru o ultimă discuţie.

Auzi şoapta lui Ornaru.

— Vă aştept duminică! Facem o saramură!

A plecat toată lumea. Rămăsese numai Mihăileanu, colonelul şi maiorul, tot în picioare, numai că acum schimbaseră locul şi se postaseră în colţul biroului, lîngă fereastră.

— Doriţi o cafea? întrebă Emil, iar Mihăileanu făcu cu capul un semn negativ.

Tăcură cîteva clipe cu toţii, privindu-l pe Mihăileanu. Îi privea şi el. Schiţă un zîmbet, un zîmbet foarte trist.

În sfîrşit, Emil rupse tăcerea.

— Cînd l-aţi cunoscut pe Ilie Aioanei, soţul doamnei Florica Aioanei?

Ana ştia. Ea se ocupase de strîngerea datelor.

Ideea care-i venise lui Emil în seara aceea, la ceai, cînd auzise că numele gazdei era Paul, îşi avea originea în fraza pe care o pronunţase fiica Dinei Coman cu ocazia vizitei la Florica Aioanei:

— Am luat un cadou pentru unchiul, de ziua lui!

Şi graba cu care bătrîna o întrerupsese. Ori, sărbătoarea cea mai apropiată era de sfîntul Petru şi Pavel — Paul!

Poate că „unchiul" să fie Paul Mihăileanu?

Se poate...

— Să cercetăm, propuse Emil.

Chiar mult înainte de a recurge la căutarea legăturilor dintre Paul Mihăileanu şi soţul femeii care o înfiase pe Doina Coman, într-o discuţie între Ana şi Emil se stabiliseră următoarele:

Mihăileanu își lungise ancheta pentru descoperirea hoțului brățării. Motivul : se îndrăgostise de Bela Cony. Dacă nu era așa mai mult ca sigur că ar fi pus imediat mîna pe Neagu. Dar anchetatorul își pierduse capul. Îndrăgostit peste măsură de Bela Cony lungea ancheta ; îi chema la interogatorii peste interogatorii, de fapt fără să-i pese de ancheta propriu-zisă. Intenția lui era să fie cît mai mult și cît mai aproape posibil de Bela Cony. La brățară și hoțul ei nici nu se gîndea ! Cazul cu furtul brățării se sfîrșise prin începutul relațiilor între Bela Cony și anchetatorul Paul Mihăileanu.

Că Paul Mihăileanu o omorîse pe Bela Cony era o bănuială care devenise o certitudine pentru Emil, în urma ceaiului de la colegul Anei.

Doina Coman-Aioanei pregătea un cadou pentru „unchiul". Ar fi putut să fie oricine acest unchi. Dar mai erau unele date neclare pînă atunci și care coroborate se legau, odată pornit pe această pistă.

1. Fraza din declarația Irinei Dobrescu în legătură cu necunoscutul care se afla în casa artistei. „Dumneavoastră știți mai bine !" îi spusese ea lui Mihăileanu.

Ce vroia să însemne asta ?

„Dumneavoastră știți mai bine, pentru că dumneavoastră ați fost acela !"

2. Cele două cești de cafea. Artista Bela Cony nu intra niciodată în bucătărie. Paul Mihăleanu, mare amator de cafea lucru pe care de altfel Emil avusese prilejul să-l constate singur, la Brazi, pregătise în seara morții dansatoarei cafelele pentru el și pentru ea.

Irina mințise atunci cînd vorbise de Papadat. Ezitarea ei la acest răspuns dovedea că pe fosta cameristă „o luase gura pe dinainte", iar apoi aruncase la întîmplare numele lui Papadat.

N-avea interes să fie demascat Mihăileanu. S-ar fi ajuns astfel la iubitul ei.

3. Senzația pe care o avusese Emil în casa Floricăi Aioanei era produsă de fotografia aceea de pe front care se afla atîrnată pe perete : în mijlocul soldaților fotografiați într-o piață din Praga, se afla soțul bătrînei împreună cu Paul Mihăileanu. Și de aici, impresia lui Emil cînd se întîlni prima dată cu anchetatorul : „L-am mai văzut undeva." Crezuse atunci că această senzație este o urmare a studierii fotografiilor publicate în ziare. Dar mai era și această fotografie. Cu aceeași față, în care ochii aproape că nu se vedeau de albaștri ce erau.

Cercetările în această privință au dovedit : Paul Mihăileanu luptase cot la cot cu Ilie Aioanei, care murise chiar în brațele lui ucis de un glonte. Întors de pe front, aflase că și fiul acestuia, al lui Ilie Aioanei, murise tot pe front, și o luase pe soția fostului său coleg și prieten de arme acasă. Era ca o soră a lui sau ca o mamă care-i îngrijea casa. Tot ei îi încredințase și pe fiica artistei pentru moartea căruia purta vina.

Le ajuta el cu bani, o sfătuise pe bătrînă s-o înfieze, ca să nu mai aibă fata același nume cu mama ei, în jurul căruia se făcuse pe vremuri atîta vîlvă. În cele din urmă, după trecerea anilor, cînd se părea că nu mai există nici un pericol, se apropiase și Paul Mihăileanu de această familie, devenind unchiul. Își asumase sarcina ca să nu-i lipsească nimic acestei fete,

pe care probabil o iubea ca și cum ar fi fost propria sa fiică

4. „Colt"-ul".

„Colt"-urile fuseseră introduse în țară o dată cu reorganizarea poliției, după modelul poliției engleze, așa cum spusese și Ornaru.

Anchetatorul Paul Mihăileanu fusese dotat cu o astfel de armă.

5. La întîlnirea lui Emil cu fostul anchetator, Paul Mihăileanu a fost singurul care nu folosise obișnuitul termen : „Cazul Bela Cony", deși era, poate, unicul care putea să-l folosească avînd în vedere calitatea cu care se apropiase de acest caz.

Paul Mihăileanu spusese : „Moartea Dinei Coman".

Folosise numele ei. Nu pseudonimul artistic.

Era, desigur, o dovadă oarecum minoră și nici măcar nu putea fi vorba de o dovadă, dar acest fapt, legat de toate celelalte, oferea convingerea că Paul Mihăileanu nu era un anchetator „rece" față de acest caz, ci un om care era apropiat artistei, care nu putea s-o numească decît cu numele ei adevărat.

Acum, Ana îl asculta pe Mihăileanu relatînd cu voce egală, înceată, întreaga poveste.

Încă de la prima întrebare pusă de Emil „cînd v-ați cunoscut cu Ilie Aioanei", îl făcu să înțeleagă că este inutil să mai ascundă adevărul, că Emil Bunea *știa*.

...O iubeam pe Dina Coman. Nu eram obișnuit cu felul de viață al artiștilor... Vroiam o familie... Îi propusesem Dinei să țină sarcina și să ne căsătorim. Nici nu vroia să audă. Îmi ceruse s-o ajut să găsească un doctor...

— Vă șantaja ? întrebă Emil.

Paul Mihăileanu îl privi tăcut. În sfîrșit răspunse :
— Nu.

Dar era clar că Dina Coman îl șantajase, neconțînd pe o reacție sinceră din partea lui, Paul Mihăileanu nu vroia să ponegrească numele moartei.

Și continuă :

— ...În după-amiaza zilei aceleia îi telefonasem Dinei că am să trec seara pe la ea ca să discutăm. Hotărîsem să nu cedez s-o determin pe Dina să se lase de viața pe care o ducea pînă atunci. Ea îmi luase revolverul din haină fără să-mi dau seama, și mă amenința că, dacă n-am s-o ajut să scape de „povara" care îi va strica cariera, se va sinucide...

Ana parcă vedea, intuise această scenă, cu sensibilitatea ei feminină. Dina, cu revolverul în mînă, Mihăileanu știe că revolverul este încărcat. Vrea s-o împiedice, să nu facă vreo prostie. El nu cunoaște această lume. Nu bănuiește probabil că Dina Coman nu este Dina Coman în clipa aceea, ci Bela Cony, care joacă teatru.

A vrut să-i ia revolverul. O mică luptă.

„O echimoză ușoară la brațul drept", va nota mai tîrziu medicul legist.

Și revolverul s-a descărcat.

„Colt 32".

Au tăcut cu toții.

Emil Bunea uitase că maiorul Nicolau și colonelul se aflau acolo, de față, în același colț, în picioare.

Îi văzu și le zîmbi cu un aer vinovat. De ce vinovat ?

Mihăileanu îl privea pe Emil întrebător. „Și acum ? Îmi veți pune cătușele ?"

Ana aruncă o privire spre calendar. O imitară :

Şi colonelul...
Şi Nicolau...
Şi Mihăileanu...
Şi Emil...
14 iunie.

— Iar am uitat să rup foaia calendarului ! exclamă Emil, cu ciudă, jucată stîngaci, şi se ridică.

Se apropie de perete şi rupse foaia calendarului.

Era 15 iunie !

În legătură cu acest „joc nevinovat", avusese o discuţie cu Ana. Emil sconta pe deruta celor care vor privi calendarul. Unii, desigur, vor şti precis că nu este 14, ci 15 iunie. Alţii poate nu vor fi siguri, aşa cum se întîmplă de multe ori. Iar vinovatul, deşi sigur, ar începe să aibă îndoieli. Nu cumva am greşit ? Cum se întîmplă de multe ori cînd aştepţi ceva sau pe cineva, iar cînd ora sau data se apropie, şi acest ceva, sau cineva nu apare, începi să te îndoieşti şi de locul şi de data întîlnirii. Pe această psihologie îşi bazase el acest joc cu calendarul. De altfel, chiar dacă vinovatul cunoştea precis data, acest lucru n-ar fi avut nici o importanţă. Foaia ruptă era „acoperirea" lui Emil faţă de legi. Nu de legile reci, ci de legi umane. Acum, desigur, era stingherit de prezenţa şefului.

Emil mai aruncă o privire fugitivă spre colonel. Colonelul nu zîmbea. Îl privea cu un aer grav. Nicolau îşi freca urechea cu o mutră serioasă.

— De fapt... întrerupse tăcerea colonelul, de fapt este 16 iunie. De un minut am intrat în ziua de 16... continuă privindu-şi ceasul.

Asta era o a doua „măsură de precauție" pe care și-o luase Emil, de aceea și convocase această confruntare la oră tîrzie, ca să depășească orele 24!

Singurul care mai stătea în fotoliu era Paul Mihăileanu. Privirea lui se plimba de la Emil la Ana, de la Ana la bărbatul acela înalt și apoi la Nicolau, cărora nu le cunoștea funcția, dar bănuia că trebuie să fie ofițeri superiori.

— Propun să mergem! spuse Emil primind aprobarea din priviri a superiorului.

— Crima s-a prescris!

— Am să-ți trimit un om în fiecare zi, special, ca să rupă foile din calendar! îi spuse colonelul cu un ton de mustrare deghizată, părăsind biroul.

Emil n-avea pentru ce să fie nemulțumit de sine, să aibă „mustrări". Mihăileanu își răscumpărase vina de a nu se fi autodenunțat pentru o crimă comisă fără voie, prin ani îndelungați de suferințe morale. Și, apoi, cui i-ar mai fi dat satisfacție arestarea lui? Pe de altă parte, rămăsese necăsătorit și avusese tot timpul grijă să nu-i lipsească ceva Doinei, fiica femeii pe care el a iubit-o. În afară de asta, încurcase destul de bine lucrurile, ca nimeni altul, niciodată, să nu poată fi acuzat de această crimă, pentru că atunci ar fi fost nevoit să se prezinte singur justiției.

Începură să coboare treptele. Nicolau îl apucă pe Emil de braț.

— Și eu, dom'le, care credeam că umbli după o glorie tîrzie! Ca să vezi...

Se opri în mijlocul frazei, oarecum stingherit.

„Așa! gîndi Emil. Ne-am întors la... singular. Deci, asta a fost!"

— Să-ți spun drept, nu mă gîndisem la Mihăileanu... continuă Nicolau pe alt ton.

— Și pentru ce mi-ați notat numele Floricăi Aioanei cu majuscule ?

— Hm... trăsesem concluzia că nu poate fi o coincidență... Că „cineva" pusese pe această femeie să înfieze pe Doina Coman, iar acel „cineva" nu putea fi decît ori asasinul, ori unul la curent cu cele petrecute. La Mihăileanu însă nu mă gîndisem.

— Și pentru ce mi-ați trimis dosarul pentru furtul brățării ? întrebă din nou Emil.

— Asta, da... pentru două motive, și văd că le-ai prins pe amîndouă. Primul motiv, ca să constați faptul că Mihăileanu a ținut prea mult această anchetă. Al doilea, ca să ai grijă de Neagu... Neagu, nu, îl cheamă pe electricianul acela ?

— Deci, dacă mi-ați fi comunicat mai devreme bănuielile dumneavoastră, aș fi fost și eu în stare să găsesc mai repede soluția și vinovatul n-ar fi scăpat justiției ! spuse Emil cu un ton de reproș pe care l-ar fi invidiat pînă și George Sîrbu.

— Ce vrei, dragă ?... Dumneata uiți să rupi foile din calendar, și crezi că mai ai timp, eu rup mai multe, din greșeală, și am totdeauna impresia că a trecut timpul și nu mai e nimic de făcut ! exclamă maiorul Nicolau, zîmbind șiret.

Între timp Ana și Mihăileanu coborîseră și îi așteptau pe Emil și pe Nicolau.

Ana vroia să vorbească cu fostul anchetator, dar nu știa cum să înceapă.

— Am impresia că Doina cunoaște că...

— Știe... o întrerupse Paul Mihăileanu. I-am spus eu totul...

— Pentru ce ?

— O iubesc ca pe propriul meu copil... Ca pe un copil care... În fine... Știu că și ea mă iubește și am vrut să mă conving dacă dragostea ei față de mine rezistă.

— Și-a rezistat... confirmă Ana zîmbind.

Mihăileanu o privi întrebător : „De unde știți ?"

— Doar am fost acolo cînd ațdusese din oraș un cadou pentru „unchiul", chiar după ce studiase în Biblioteca Academiei ziarele vremii...

— Da... Eu am trimis-o...

— De altfel, tot Doina v-a trădat...

Mihăileanu o privi din nou întrebător.

— A... furnizat, fără voia ei, amănuntul care a legat toate presupunerile noastre · „Peste cîteva zile este ziua «unchiului»"... Iar sărbătoarea cea mai apropiată era Sfîntul Petru și Pavel. Ana își aminti acum de Florica Aioanei. Dar... sper că bătrînica nu știe că...

— Nu, nu... zîmbi Mihăileanu. Am hotărît împreună cu Doina ca mama-Florica să nu afle... Doina se va purta mai departe ca și cum ar fi propria ei mamă... De altfel, o iubește mult... foarte mult...

În sfîrșit, coborîră Nicolau și Emil.

— V-am făcut să ne așteptați ! se scuză Emil.

— Eu sînt de vină că... l-am reținut... interveni Nicolau.

Pe stradă îi aștepta o surpriză. Chiar în fața intrării, staționa „căruța" lui Sergiu Ornaru.

— Haide, frate ! Ce ați făcut atîta timp ? strigă el cînd îi văzu ieșind

— Pentru ce ne-ați așteptat ? întrebă Emil apropiindu-se de „jeep"-ul antediluvian al fostului căpitan de cavalerie.

— Cum pentru ce ? În primul rînd, n-am unde dormi. Iar în al doilea rînd, Filip Cosma, mandatarul, a băgat un crap întreg la cuptor și ne-așteaptă, zice, la orice oră ! La unu, la două, la trei noaptea !

Au intrat cu toții în mașină. De altfel, restaurantul lui Cosma era aproape, pe aceeași șosea.

— Ei, l-ați găsit pe asasin ? întrebă Ornaru, întorcînd capul spre bancheta din spate, unde se așezase Emil.

— S-a stabilit că este vorba de o sinucidere... răspunse acesta.

— Totuși... repetă bătrînul.

— Atenție ! strigă Emil ca să schimbe vorba. Pe aici trece tramvaiul 5 ! E o intersecție periculoasă !

— Îmi pare rău ! făcu Ornaru jignit. Poate nu știi cu cine vorbești... Căpitan de cavalerie, de trei ori decorat.

Pentru prima dată, după cine știe cîtă vreme, Mihăileanu rîse. Iar Ana exclamă, privindu-l în ochi pe Emil :

— Maestre !

— Poftim ?

— Pot să-ți cer ceva ?

— La dispoziție... colega.

— Dă-mi voie să te sărut !

— Ce-ai spus ? întrebă Emil pierdut.

— Atenție, viraj la stînga ! strigă Ornaru răsucind volanul.

Redactor . EUGENIA TUDOR
Tehnoredactor : GHEORGHE CHIRU

Dat la cules 25.04.1969. Bun de tipar 10.06.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 9630. Tiraj 145.140. Hîrtie ziar de 50 g/m². 700×1000/32. Coli editoriale 5,75. Coli de tipar 7,5. A. 8472. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31.

Tiparul executat sub comanda nr. 90 335 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Str. Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Lei 6,50